

CÂNDELA DE MONTRÉAL

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

Anul XXIII Nr. 3

iunie - august 2019 -

48 pagini

Ziua universală a iei românești

Potrivit site-ului Facebook „La blouse roumaine”, comunitatea ce se identifică astfel a propus în 2013 ca ziua de 24 iunie să celebreze internațional portul tradițional românesc sub denumirea ZIUA UNIVERSALĂ A IEI, de ziua Sânzienelor.

Evenimentul a fost sărbătorit în peste 50 de țări.

„La blouse roumaine” se referă la o pictură cu acest titlu, din 1940, a marelui pictor francez Henri Matisse, ce este în prezent expusă la Musée National d'Art Moderne din Paris.

Dacă modelul ce a servit drept inspirație lui Matisse este un pic controversat: Wikipedia în engleză le desemnează ca probabile surse de inspirație pe Elvira Popescu, Elena Văcărescu, Anna de Noailles și Marthe Bibesco – celebrele noastre compatrioate ale timpului, care au făcut ia populară în moda anilor aceia, în timp ce site-ul Centrului Pompidou o menționează pe Lydia Delectorskaya, ultima muză a autorului, efectul de frumoasă propagandă pentru portul românesc a fost și este indiscutabil și de semnalat cum o face de altfel site-ul Facebook „La blouse roumaine”.

La blouse roumain de Henri Matisse,

Pictură în ulei pe pânză, 92 x 73 cm.

Sumarul numărului

PREDICA LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI – 15 AUGUST Liviu ALEXANDRESCU, preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal	3
T A I N E L E I N I Ţ I E R I I C R E Ş Ţ I N E Diacon Nicolae MARINESCU	4
F R A G M E N T D E B I O G R A F I E Victor ROSCA	6
TABĂRA DE VARĂ „SFÂNTA MARIA” Montreal – 2019 Liviu ALEXANDRESCU, preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal	8
I N D I A L O G C U I N I M A... MILENA MUNTEANU, Interviu luat de Gheorghe A. STROIA	9
D E S P R E L I M B A R O M Â N Ă Marius FINCĂ	15
D I S T I N C Ţ I I (2) Mircea GHEORGHE	16
P R E O T U L P O E T D U M I T R U I C H I M L A 7 5 D E A N I – o m a g i u – Cătălina STROE	17
M I R U N A S U B P Â R G U I A L A V E R I I Miruna OCNĂREANU	19
P Ă R E R I D E S P R E M E R S U L L U M I I Elena BUICA	20
S Ă N E C U N O A Ş T E M P E R S O N A L I T Ă Ţ I L E – Constantin MOTAŞ 1891-1980 Profesor universitar, dr. docent, membru al Academiei Române, om de ştiinţă emerit – Doina BUMBĂCESCU HANGANU ...	21
P O E Z I I C U D E D I C A Ţ I E George FILIP	24
S I N G U R (f r a g m e n t) Leonard VOICU	25

I N T E R V I U C U Ş I D E S P R E C O R I N A C A L T A N Corina Diana HAIDUC	27
P O E Z I I Marcela STRAUA	29
U N S U B I E C T L A O R D I N E A Z I L E I Veronica PAVEL LERNER	30
S L U G Ă P E P Ă M Â N T U L T Ă U... Elena OLARIU	31
P O E Z I I Cristina-Marina MURGEA	32
C I N E E S T E C Ă T Ă L I N A S T R O I E ? A . S . E u g e n C A R A G H I A U R , m e m b r u a l U . S . R . , d i n R e p u b l i c a M o l d o v a ş i d i n C a n a d a	33
C A R M E N S M U T N E A C : A R T A C A R Ă S P U N S L A Î N T R E B Ă R I L E U M A N E F U N D A M E N T A L E Interviu realizat de Eva HALUS	34
P O E Z I I B A S A R A B E N E Lilian CUREVICI	36
I O N I . C . B R Ă T I A N U (1 8 6 4 - 1 9 2 7) - P O L I T I C I A N V I Z I O N A R Rolul său covârşitor în realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 Angela FAINA	37
A R T A Ş I F O L C L O R Rodica VINCA – artist plastic	42
R U S P O R F I R - „ A M E R I C A N U ” 1 9 0 7 - P O V E S T E D E E M I G R A N T Melania RUSU CARAGIOIU	43
D U P Ă O U Ă Ş I T U R T I Ţ E Veronica OŞORHEIAN	44
M I R A J E L E V E R I I Lia RUSE	46
A N U N Ţ U R I L E C O M U N I Ţ Ă Ţ I I	47
A L B U M O M A G I A L A C S R	48

Candela de Montreal , revistă fondată şi editată, din 1997, de Victor Roşca
CANDELA DE MONTREAL ARE CA SCOP PROMOVAREA CULTURII ŞI LITERATURII
SCRISE DE AUTORI ROMÂNI DIN CANADA

Redacţia şi administraţia: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon: (514) 736-0950

Redactor Şef: Victor Roşca

Secretară de red.: Corina Diana Haiduc

Ilustraţiile : Angela Faina

Consilier de redacţie: pr. Liviu Alexandrescu

Redactori : Angela Faina, Nicolae Marinescu

Tehnoredactare: Marius Neaga

PREDICA LA ADORMIREA MAICII DOMNULUI – 15 AUGUST

Liviu ALEXANDRESCU,

preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal

„Bucură-te, ceea ce ești plină de har, care întru adormirea ta nu ne lași pe noi” (Troparul Adormirii Maicii Domnului)

Iubiți credincioși!

Între cele mai importante sărbători din calendarul nostru, se numără și Praznicul Adormirii Maicii Domnului, pentru care ne-am pregătit timp de două săptămâni, cu post și rugăciune.

În această zi, ne amintim de momentul când Fecioara Maria se desparte de lumea pământească și de evenimentul mutării ei la cer, după cuvântul îngerului Gavriil, care zice: „Iată ce zice Fiul tău: Am simțit dorul tău și îți știu durerea că ești departe de Mine, de aceea am hotărât ca peste două săptămâni să te iau, în locașurile cele cerești”.

De bucurie, Maica Domnului pleacă la Muntele Măslinilor și cu lacrimi de mulțumire se ruga Lui Dumnezeu, iar când se pleca cu fața la pământ și pomii și florile, se inclinau la fel. Natura devine mai recunoscătoare decât ființa rațională.

După aceasta, s-a întors acasă, a aprins lumânări și tămâie, a chemat cunoștințele și rudele, spre a-și lua rămas bun, apoi printr-o minune au venit Apostolii din toate colțurile lumii: „deodată s-a făcut un vifor mare și un vânt puternic, iar acesta aducea pe norii cerului pe cei unsprezece apostoli (care veneau de la marginile lumii, unde fuseseră trimiși la propovăduire) să ia parte la cinstirea și îngroparea Prea Sfintei Fecioare Maria (Proloage-15 august).

Fiind nerăbdătoare să se întâlnească cu Fiul său, s-a așezat pe pat și rostea rugăciunea: „Fiule și Dumnezeu meu, primește sufletul meu”. A făcut semnul crucii și și-a dat duhul. În momentul acesta, toți orbii, șchiopii și toți bolnavii care erau de față, s-au făcut sănătoși. Aceasta ca să se arate că nu a murit o femeie de rând, ci Maica lui Dumnezeu. Ca să știm cine a fost Maica lui Dumnezeu pe pământ!

Tradiția spune că trupul Maicii Domnului, a fost așezat în grădina Ghetsimani, iar pentru că Toma nu a fost la înmormântare, ci a venit peste trei zile, el a dorit să sărute picioarele Maicii Domnului și când a deschis mormântul, nu au găsit trupul ei, căci Fiul ei a ridicat-o la cer.

Iubiți credincioși!

Biserica noastră ne cheamă să o cinstim pe Maica Domnului, mai mult decât orice sfânt, chiar decât îngerii. În Fecioara Maria S-a revărsat Însuși izvorul sfințeniei, așa cum spune și îngerul Gavriil: „Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine” (Luca 1,28)

Noi cinstim și ne închinăm Maicii Domnului, pentru că în ea se întâlnesc cele cerești cu cele pământești. Să nu credeți

că dacă Maica Domnului a plecat la cer, a părăsit și lumea întreagă. Ea după moarte, s-a înălțat la cer și de acolo se roagă, pentru cei ce o cinstesc. Ea este mijlocitoare între noi și Dumnezeu, căci mult poate rugăciunea maicii pentru fiii săi.

Această trecere a Maicii Domnului este o lecție pe care o primim la praznicul Adormirii sale. An de an ne apropiem de momentul trecerii fiecăruia dintre noi și ne dă posibilitatea de rugăciune și meditație, de pregătire și curățenie, ca sfârșitul vieții să fie asemenea Maicii Domnului, cu liniște, pace și împlinire.

Maica Domnului a fost așezată de-a dreapta Fiului Său și de acolo veghează la fiii săi, care o cinstesc cu vrednicie. Când era în lume vorbea cu cei care veneau la ea; acum din cer ne cuprinde pe toți și trimite rugăciunile noastre ca razele de soare, pline de căldură și lumină sfințitoare.

Maica Domnului vorbește prin rugăciunile noastre, prin sufletul nostru, prin credința noastră. Ne alină greutățile, ne sprijină în nevoi, ne mângâie și ne ocrotește. Avem în cer o mamă bună și milostivă. Este aproape de scaunul dumnezeirii și privește spre nevoile săracilor, spre cei sărmani, bolnavi și în necazuri. De acolo ne trimite ajutorul său și se roagă pentru toata Biserica, pentru fiecare fiu al Bisericii Lui Hristos.

Iubiți credincioși!

Să fim alături de Maica Domnului în ziua Adormirii sale, ca prin aceasta să primim mângâierea de mamă și binecuvântarea Fiului său. Darul acesta al Sfintei Treimi, să vină prin maica noastră a tuturor, Maica Domnului.

„Mărire ție Preacurata ce cu sorii te-mpresori

Care stai pe Tron de-a dreapta Dumnezeului Trei Sori,

Fiecare-având în tine, dintre noi, pe Cea-aleasă :

Tatăl fiica, Fiul Maica, Sfântul Duh în veci mireasa!”(Vasile Militaru)

TAINILE INIȚIERII CREȘTINE

Diacon Nicolae MARINESCU

În centrul cultului divin ortodox stau cele șapte acte sfinte văzute, prin care se împărtășește primitorului harul dumnezeiesc nevăzut. Aceste acte sunt numite Sfintele Taine. Ele sunt: Botezul, Mirungerea, Împărtășania, Spovedania, Hirotonia, Cununia și Maslul.

Fiecărui prunc născut într-o casă de credincioși ortodocși i se administrează primele trei taine,

în cadrul aceluiași serviciu religios. De aceea, Botezul, Mirungerea și Împărtășania mai poartă și numele de Taine ale Inițierii Creștine, pentru că îl fac pe noul născut membru al Bisericii lui Hristos.

Botezul

Este expresia poruncii date de Mântuitorul Iisus Hristos apostolilor înainte de înălțarea la cer: „*Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.*” (Matei 28, 19)

Este singura slujbă prezentă în toate cultele creștine și constă în afundarea sau stropirea cu apă în numele Sfintei Treimi. La noi, la ortodocși, slujba botezului se face încă din pruncie, pentru ca pruncul să primească harul dumnezeiesc, care șterge păcatul strămoșesc și păcatele personale.

Botezul deschide celor ce îl primesc porțile Împărăției cerurilor: „*De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu*” (Ioan 3,5)

Slujba Botezului se săvârșește în naos, adică în mijlocul bisericii, sub policandrul mare. Înainte de a începe slujba propriu-zisă, însă, preotul citește așa numitele *Lepădări*. Acestea sunt o serie de rugăciuni de mustrare și alungare a diavolului, dar și de invocare a Duhului Sfânt, rostite la intrarea în biserică, la care participă noul născut și nașul, sau nașii.

Lepădările conțin texte de o deosebită importanță: „*Ceartă-te pe tine, diavole, Domnul... teme-te, ieși și te depărtează de la zidirea aceasta și să nu te mai întorci*” (Lepădarea I). „*Teme-te de Dumnezeu, cu a cărui poruncă pământul pe ape s-a întărit. Ieși și te depărtează de la cel ce se gătește către sfânta iluminare*” (Lepădarea a II-a). „*Dumnezeule Savaot, caută spre robul Tău acesta (Numele), cercă-l, cercetează-l și îndepărtează de la dânsul toată lucrarea diavolului. Ca dobândind mila Ta, să se învrednicească de Tainele Tale cele nemuritoare*”. (Lepădarea a III-a)

La finalul *Lepădărilor*, preotul așează pe cel chemat la botez cu fața spre apus și îl întreabă de trei ori: - „*Te lepezi de satana?*”, iar candidatul, sau, dacă e prunc, nașul, răspunde:

„-*Mă lepăd.*” Tot așa, îl așează cu fața spre răsărit și îl întreabă, tot de trei ori: „-*Te unești cu Hristos?*”, la care se răspunde cu „*Mă unesc cu Hristos*”.

Aceste întrebări au rolul de a-l face pe cel ce se va boteza conștient de viața nouă în Hristos pe care o va începe prin botez.

Candidatul (sau nașul) rostește apoi *Crezul*. Rostirea Crezului este importantă, este chiar una din condițiile primirii botezului. În trecut, cel ce urma să se boteze petrecea o perioadă de pregătire, numită *catehumenat*, în care era chemat să învețe, să înțeleagă și să aprofundeze *Mărturisirea de credință*, ca unul care își va trăi viața în Hristos sub îndrumările ei. Astăzi, prin botezul pruncilor, rolul de mărturisire revine nașilor. Ei, ca părinți spirituali ai noului botezat, au datoria morală de a veghea la buna lui creștere în credința ortodoxă.

Preotul vine apoi în mijlocul bisericii, în fața unei mese pe care s-au așezat o Evanghelie, o cruce, lumânarea de botez, cartea Molitfelnicului și trusa de botez ce conține Sfântul Mir.

Dă apoi Binecuvântarea Mare („*Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor*”), după care diaconul rostește Ectenia Mare (seria de cereri la care se răspunde cu *Doamne miluiește*), așa cum am văzut la Sfânta Liturghie și la alte slujbe.

După ectenie, preotul sfințește apa din cristelniță printr-o frumoasă rugăciune („... *vino și acum, cu pogorârea Sfântului Tău Duh, care sfințește toate și sfințește apa*”

aceasta...”) Apa, care este unul din elementele primordiale ale vieții, este cea care spală vechile păcate și îl înnoiește pe om prin botez. După aceasta, preotul îl unge pe prunc cu ulei sfințit, pe toate părțile principale ale corpului: pe frunte, piept, spate, urechi, mâini, picioare.

Îl ia apoi în mâinile sale și îl cufundă de trei ori în cristelniță, rostind formula botezului:

„Se botează robul lui Dumnezeu (N) în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.”

Cufundarea în apă simbolizează moartea și Învierea Domnului după trei zile. Astfel, precum explică mai târziu textul Apostolului, cel botezat moare și înviază împreună cu Hristos, devenind prin aceasta un om nou.

De notat că, în caz de urgență, dacă pruncul este în pericol de moarte și nu se află vreun preot prin preajmă, stropirea întreită cu apă și rostirea formulei botezului se pot face și de unul din părinții lui, pentru ca pruncul să nu moară nebotezat. Dacă supraviețuiește, preotul va completa slujba botezului, cu mirungerea și împărtășania, fără însă a repeta formula botezului.

Ungerea cu Sfântul Mir

După întreita afundare a botezului, preotul citește rugăciunea corespunzătoare celei de a doua Taine ce i se va administra noului creștin, Mirungerea.

Rugăciunea spune, printre altele: *„Cel Care ai binevoit a naște din nou pe robul Tău acesta nou luminat, prin apă și prin Duh, dăruiește-i lui și pecetea darului Sfântului Tău Duh...”*

Ungerea cu Sfântul Mir este diferită de ungerea cu ulei sfințit ce s-a făcut înainte, sau de ungerea cu mir de la sfârșitul Liturghiei. Sfântul și Marele Mir este un mir aparte, primit direct de la episcopie și se folosește doar în trei împrejurări: la sfințirea unei biserici, la ungerea unui rege și la botez.

Preotul unge pe noul botezat pe frunte, la ochi, nas, gură, urechi, piept, spate, mâini și picioare. Ungându-l, el rostește, la fiecare parte a corpului, cuvintele: *„Pecetea darului Sfântului Duh.”* Și într-adevăr, mirungerea este însemnarea, sau pecetluirea (the seal, spunem în engleză), sigiliul darului Duhului Sânt, adică un lucru care este menit să rămână cu noi în toate zilele vieții noastre.

Apoi, preotul și diaconul, împreună cu nașul și cu cel nou botezat înconjoară masa și cristelnița, cândind și cântând de trei ori: *„Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat. Aliluia !”*

Explicația acestei cântări vine chiar în momentul următor, când cântărețul rostește textul Apostolului, adică a textului extras din epistolele Sf. AP. Pavel. El spune așa:

„Câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat. Ne-am îngropat cu El în moarte, prin botez, ca, precum Hristos a înviat din morți, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții.”

Vedem cum, din nou, botezul este comparat cu moartea și Învierea Domnului. Botezul este o moarte a omului vechi și o renaștere a celui nou. Și încheie cu aceste cuvinte deosebit de frumoase: *„Așa și voi, socotiți-vă morți păcatului, dar vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru.”*

Apoi se citește Evanghelia, anume textul de la finalul evangheliei după Matei, când Mântuitorul Își trimite ucenicii să propovăduiască evanghelia în toată lumea și să boteze pe cei care vor crede. Textul se încheie cu promisiunea lui Hristos. *„Și iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacului”.*

După evanghelie, urmează alte rugăciuni: de ocrotire a celui botezat, de victorie asupra diavolului și apoi rugăciunea la tunderea părului. După această a treia rugăciune, preotul taie patru şuvițe de păr din capul celui botezat, ca o primă jertfă adusă de cel botezat lui Dumnezeu. Acestea se pun în apa botezului din cristelniță.

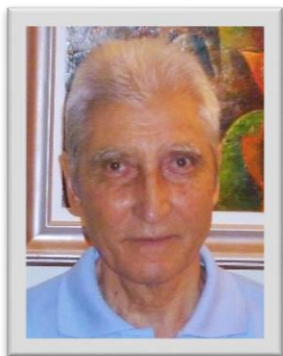
După o scurtă ectenie întreită, preotul face finalul slujbei botezului și, după ce părinții sau nașii l-au îmbrăcat pe cel botezat cu hainele sale, el va fi împărtășit în fața ușilor împărătești. După aceea, se face îmbiserizarea pruncului. Dacă este băiat este închinat la icoanele împărătești de pe catapeteasmă și apoi introdus în altar unde este atins de cele patru colțuri ale Sfintei Mese. Dacă este fetiță, este închinată doar la icoanele împărătești.

Aceasta este, pe scurt, slujba botezului, care cuprinde în ea alte două sfinte taine, Mirungerea și Împărtășirea. Am văzut că botezul este o înnoire, o iluminare, o naștere din nou, o lepădare de omul cel vechi. De aceea, el trebuie respectat, săvârșit la vreme și urmărit cu toată atenția, în primul rând de părinți și de nași, dar și de toți cei prezenți. Nașii sunt garanția vieții celei noi a celui botezat în credința ortodoxă, astfel că lor le revine misiunea de a veghea la buna trăire, de către finul lor, a vieții în credință și aproape de biserica lui Hristos.

FRAGMENT DE BIOGRAFIE

Victor ROSCA

De-a lungul vieții niciodată nu mi-a fost frică de moarte. M-am temut însă, de cei care erau plătiți să contorsioneze conștiința opozanților.

Acum au mai rămas doar amintirile.

După trei luni pe patul spitalului, hemoragia și cele cinci fracturi ale bazinului dădeau semne de vindecare.

Încă rețin estompat figura lui Ioan Țipu, consătean, fost mecanic de biciclete ridicat de partid între cei patru directori care reprezentau, prin rotație, instituțiile din raionul Făgăraș, răsplătit pentru ajutorul lor la câștigarea alegerilor ce au adus Partidul la Putere. La ordinul Securității Regiunii Brașov, el mă concediasse de la Combinatul Chimic din Făgăraș și tot el, după trei luni de spital, s-a opus să fiu transferat de la spital acasă cu salvarea, care, deși deservea spitalul județean, era proprietatea combinatului.

Nu am uitat nici inimoasele infirmiere care m-au tras cu cearceaful de pe patul de spital pe o targă și m-au așezat, tot cu targa, în căruța tatălui meu, echipată în partea de jos cu crengi verzi de arini peste care era așternut un strat gros de otavă. Și, ca să nu fiu expus curiozității publice, deasupra căruței era instalat un coviltir.

Acasă, în convalescență nu mă mai gândeam nici la accident, nici la Securitate ci doar cum îmi mai puteam controla picioarele pe care nu le mișcasem de trei luni. Mă urmărea amintirea mersului șontac al unor infirmi pe care întâmplător, îi cunoscusem. Voiam să trec acest prag cât mai repede.

De-a doua zi am început exercițiile fizice. Trăgeam și întindeam picioarele ținut pe brațe de părinții mei în poziție orizontală, deasupra patului.

Primele mișcări erau simple zvâcniri. Trebuia să învăț din nou să merg. După mai multe încercări, exercițiile inițiale, la care adăugasem mișcarea într-o parte și cealaltă, le făceam singur târându-mi călcâiele pe salteaua patului. Cum îmi secasera mușchii, am constatat înspăimântat că unul dintre cele patru tendoane ale piciorului stâng nu funcționa. Probabil una dintre fracturile bazinului deteriorase legătura lui cu oasele. Apoi, de-a lungul câtorva luni am exersat mișcări din ce în ce mai complexe. Reușeam să ridic picioarele circa 10, chiar 20 de centimetri deasupra patului. Când m-am ridicat pentru prima dată în poziția șezut am avut senzația că inima s-a oprit să mai bată. Iar când mi-am lăsat picioarele să atârne de la genunchi la marginea patului, sângele le-a colorat în roșu aprins. Când m-am ridicat în picioare sprijinit de umerii părinților și am făcut primii pași am constatat că mersul era o tentativă riscantă. Am continuat apoi cu două cârje. Până am ajuns să îmi controlez cât de cât picioarele, mersul a fost cel mai dificil exercițiu.

După ce am ajuns să cobor treptele pridvorului în curte, progresul a depins numai de voința mea.

Era o zi de toamnă blândă, agreabilă. Razele soarelui învăluiau cu mantia lor strălucitoare întreaga gospodărie. Tocmai se adusese cânepa acasă după ce zăcuse câteva săptămâni pe marginea râului, la topit. Acum, spălată, era pusă la uscat în mănunchiuri albe pe întreaga suprafață a curții.

Vizavi de pridvor, surorile mele lucrau de zor, Silvia frângea tije uscate ale cânepii și îndepărta puzderia, partea lemnoasă din fuior. Letiția melița, curățind fuiorul de ultimele puzderii. Bubuiturile frângătoare și clănțanitul meliței mânuite ritmic se împleteau cu zvonul venit din curțile vecine, formau un adevărat concert asemănător toacelor de lemn bătute pe înserate în incinta mănăstirilor. Zvonul lor mă scufunda într-o învăluitoare armonie.

Încet, încet, cu cele două cârje străbăteam curtea fără oprire, în cele două direcții. Simțeam plăcerea poziției verticale! Toată toamna am petrecut-o cu astfel de exerciții. În timpul mersului ridicam cârjele lateral în sus, reușind să fac doi, trei pași fără ajutorul lor. Eram încântat! Tendonul defect începuse să funcționeze. Cu o mică deviere laterală reușeam să mențin laba piciorului înainte.

Îmbrăcatul pantalonilor lungi mi-a dat altă emoție. Piciorul stâng era mai lung decât cel drept cu 1,5 cm. Doctorul ortoped l-a asigurat pe tatăl meu că oasele bazinului se vor reaseza iar mica deformare n-o să mai fie vizibilă. Încurajat, continuam exercițiile fizice.

Colegii și colegele de școală, din localitate, fiind în vacanță, mă vizitau în fiecare seară. Și, de fiecare dată, mă luau două fete de braț și, sprijinit din cele două părți, făceam împreună mici plimbări pe ulița satului.

La venirea iernii, la sfatul doctorului, m-am internat într-o secție de ortopedie la un spital din Brașov, pentru tratamente de fizio-terapie. În urma unor noi radiografii, medicul specialist m-a asigurat că oasele sunt bine consolidate și nu mai am nici un motiv să utilizez cârjele.

Traversasem dezastrul fără să-mi fi afectat permanent fizicul. Și asta era important pentru moralul unui tânăr ce îndura chinurile reabilitării!

În toamna anului 1953 am început serviciul la același șantier de construcții.

II

În vremea aceea, Întreprinderea 504 Construcții din Făgăraș executa lucrările la câteva zeci de secții ale Combinatului Chimic Făgăraș, toate în legătură cu armamentul.

Am constatat atunci că fiecare persoană își creează propriul său destin. Tot ce-am înfăptuit, ce-am vorbit, chiar ce-am gândit în trecut mi-a marcat viitorul. În orice situație am fi, timpul ne rezervă surprize nesperate. Iar când prezentul ne e vitreg, nu putem ieși din mrejele fatalității

decât schimbând anturajul, locul, preocupările și însăși ocupația.

Abia începusem lucrul, în una din zile vine la mine directorul întreprinderii, Leöb Micșa, un om inteligent și cu bun simț, ce conducea unitatea cu multă îndrăzneală și autoritate, și-mi spune:

- Domnule Roșca, am auzit că dumneata ai fost un elev eminent la matematică, la Liceul Radu Negru din Făgăraș. Este adevărat?

- Cred, domnule director!

- Ascultă, soția mea este studentă în anul I la Facultatea Muncitorească din București, la cursuri serale, și a rămas corigentă la matematică și fizică. Acum este în concediu. Spune-mi, ai putea s-o meditezi?

- Desigur, domnule director!

- Bine! Atunci, de mâine, în fiecare zi, în timpul prânzului te duci în colonia fabricii, la mine acasă, și faci cu dânsa o oră de matematică și fizică.

Și mi-a dat adresa locuinței.

Meditația a fost un succes. La terminarea concediului, încheind orele de meditație, doamna Micșa mi-a dezvăluit că la București a mai avut un profesor particular, dar acesta era foarte îngăduitor cu dânsa și n-a învățat mare lucru.

La facultatea muncitorească de doi ani erau admiși muncitorii fără studii care ocupau funcții de conducere, pentru care se cereau studii superioare.

După alte două săptămâni vine din nou directorul Leöb Micșa la mine și-mi spune, ca unui cunoscut:

- „Tovarășe Roșca” să știi că soția mea și-a luat ambele examene. Acum m-am înscris și eu la aceeași facultate, la cursuri fără frecvență. Ai putea să mă meditezi și pe mine la matematică?

- Desigur, domnule director!

- Perfect! De mâine seară, la terminarea programului de lucru vii la mine în birou.

Leöb Micșa avea cea mai mare autoritate din întreprindere. Era respectat de toți și ordinele lui nu erau puse în discuție. Ce spunea el era lege. Nici un șef nu îndrăzne să le ignore.

De trei ori pe săptămână, la terminarea lucrului mă duceam la el în birou și făceam o oră de pregătire la matematică.

Într-o seară, la terminarea orei m-a întrebat:

- Spune-mi, dumneata de ce n-ai făcut facultatea?

- Nu am făcut-o! i-am zis, ridicând din umeri. I-am ascuns faptul că fusesem deținut politic.

- Ce ți-s părinții?

- Țărani.

- Vrei să urmezi facultatea?

- Vreau, domnule director.

Leöb Micșa scoase din sertar un formular și mi-l întinse spunându-mi:

- Completează-l. Apoi, la semnat și mi-a zis:

- Du-te la secretarul de partid, la președintele sindicatului și la șeful cadrelor să-l semneze, apoi trimite-l urgent la facultate, însoțit de cererea de înscriere.

În timpul acela, facultățile cereau întreprinderilor să trimită la studii tineri din câmpul muncii.

M-am dus la tovarășul Coman, secretarul de partid. Acesta mă cunoscuse cu doi ani înainte, din vremea când amândoi lucram la Combinatul Chimic, eu ca desenator la serviciul de proiectare și el ca șef al cabinetului de invenții și inovații. Multe proiecte depuse, fiind incomplete, el mi le dădea spre finalizare. După ce citi formulare, îmi zise:

- Măi băiatule, eu știu cine ești tu. Dar dacă ți l-a semnat directorul, ți-l semnez și eu. Și mi l-a înapoiat semnat.

Tovarășul Coman știa că fusesem concediat din combinat. Dar nu știa motivul, că fusesem condamnat politic.

Am înmănat apoi, formularul la președintele de sindicat și la șeful de cadre. Aceștia, văzând cele două semnături, și-au iscălit numele fără să-l citească, înregistrând și parafând recomandarea întreprinderii către Facultatea de Construcții din București.

Dar cererea de înscriere la examenul de admitere, pe lângă recomandarea întreprinderii, trebuia însoțită de actul de absolvire al liceului. Întrucât eu fusesem arestat în timpul examenului de bacalaureat, am profitat de reforma învățământului, care eliminase acest examen final, și am anexat certificatul de absolvire.

La circa două săptămâni după aceea, m-am prezentat la examenul de admitere în Facultatea de Construcții București, programat toamna, pe care l-am trecut fără dificultate.

Dar criteriile de selecție ale facultății nu se opreau aici. Secretariatul facultății cerea studenților la fiecare început de an să prezinte un formular semnat de primăria localității de domiciliu, în care se atesta dacă fusesem cercetat, arestat, condamnat și întemnițat din motive politice. Eu le pătimisem pe toate. Dar, șansa m-a favorizat și aici. Domnul Simion, secretarul primăriei comunei Ileni, fost preot greco-catolic, care, după unirea forțată cu Patriarhia Ortodoxă, îmbrăcase haina civilă, la toate întrebările formularului, în loc să scrie „da” sau „nu”, trăgea o linie.

Examenele din facultate le-am trecut, în fiecare an, numai cu note mari. Și, de frica exmatriculării, în fiecare sfârșit de an îmi scoteam o adeverință prin care facultatea confirma nivelul de studii în care eram promovat, acte ce îmi serveau să lucrez în șantier.

Așa cum mă temeam, în anul V, ultimul an de studii, cu adresa nr. 188 din 23,01,1958, către MAI, Direcția Securității Capitalei București, semnată de Șeful Regiunii MAI Stalin (Brașov), colonel Gheorghe Crăciun și Șeful Raionului MAI Făgăraș, lt. Major Averbuch Izu, se cerea: „În cadrul Facultății de Construcții, în anul V... urmează... Victor Roșca... Rugăm ca dvs. să interveniți pe lângă forurile respective în sensul de a fi îndepărtat din cadrul acestei facultăți... Rugăm ca rezultatele obținute să ne fie comunicate.”

TABĂRA DE VARĂ „SFÂNTA MARIA” Montreal – 2019

Liviú ALEXANDRESCU,

preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, cu binecuvântarea Înalț Prea Sfințitului Arhiepiscop Nathaniel, arhiepiscop al Episcopiei noastre „Vatra Românească” și cu sprijinul părintelui vicar, Dan Hoarste, s-a încheiat cu succes, al cincilea an consecutiv pentru tabăra de vară „Sfânta Maria” Montreal - 2019, organizată în perioada 30 iunie- 5 iulie 2019.

Grupul a fost alcătuit din 31 de copii, cu vârste înscrise între 10 și 17 ani, majoritatea de proveniență română, din Provincia Quebec, Canada.

De-a lungul timpului, copiii s-au obișnuit să stea departe de casă, să se integreze într-un grup nou, să socializeze și să lucreze împreună.

Majoritatea copiilor au dovedit un mare interes și respect pentru toate activitățile îndeplinite, impresionând prin comportamentul moral și deosebita evlavie față de momentele de rugăciune, dovedind prin aceasta, că provin din familii de buni creștini.

Copiii s-au bucurat de foarte multe activități, începând cu programul de rugăciune, ore de religie și educație religioasă, ore de pictură, de plimbare în mijlocul naturii, cântece și jocuri tradiționale. Au fost vizitate două orașe turistice: St. Sauveur și Ste. Adele, precum și plimbări la parcul de distracții Aux Pays des Merveilles sau go Kart Val Va.

Fiecare zi din camp a fost diferită de alta, trăită la maximă intensitate!

În cadrul programului zilnic, un loc deosebit de important l-au ocupat rugăciunea și învățătura de credință: atât slujbele de dimineață, de seară, cât și rugăciunile din timpul zilei, au hrănit sufletește și au încununit toată învățătura și explicația teologică adusă de slujitori.

Nu în cele din urmă, ca bucuria zilei să fie deplină, copiii se adunau seara, încercând să învețe dansuri populare românești, aplaudând după fiecare cântec sau glumă „de bun gust”.

De asemenea, copiii au beneficiat de mâncarea, cum spunem noi „ca la mama acasă!”, deoarece, totul a fost gătit în bucătăria campului, din produse proaspete, naturale și de mâinile bunelor gospodine.

Timpul s-a scurs foarte repede și a sosit momentul îmbrățișărilor, al împărtășirilor de sentimente, de impresii și de împărțirea numerelor de telefon.

În urma frumoaselor impresii, copiii s-au despărțit cu promisiunea revederii în anul viitor.

Acest succes se datorează atât

preoților, cadrelor care au susținut acest program cât și ostenitorilor participanți, monitorilor și doamnelor bucătărese, precum:

Preot Liviu Alexandrescu și preoteasa Claudia

Preot Bogdan Diaconescu-Ottawa

Preot Badan Valerian

Diacon Nicolae Marinescu

Alexandrescu Andreea-monitor

Bogdan Mihai-monitor

Tănase Minase-monitor

Gherasim Irina-monitor

Maria Gheorghe

Pictor Rodica Vinca-ore de pictură

Ionuț și Oana Opruț-ore de sport

Experiența acumulată în perioada campului de vară, a conjugat educația de familie cu educația religios-morală, adusă de pedagogi, preoți și profesori, motivând astfel, bucuria părinților și a copiilor.

Viitoarea generație de credincioși va purta amprenta educației acumulate în perioada campului de vară și cu mare plăcere își vor aminti de frumoasele momente petrecute la vremea tinereții.

Mulțumim Bunului Dumnezeu și Maicii Sale - „ocrotitoarea care poartă numele câmpului de vară”, căci ne-a trimis copii buni, înțelegători și dornici de înțelegerea Tainelor Lui Hristos.

Dorim ca și în anul următor să putem continua acest program, spre bucuria și împlinirea Bisericii și a familiilor de credincioși.

IN DIALOG CU INIMA... MILENA MUNTEANU,
Interviu luat de Gheorghe A. STROIA

Gheorghe A. Stroia: Pentru fiecare dintre noi familia, părinții, originile, locurile natale, prietenii, sunt extrem de importante, căpătând de-a lungul vieții conotații sacre. Pentru ca cititorii să vă cunoască mai bine, ați putea să-mi oferiți câteva detalii autobiografice, cu alte cuvinte... cine sunteți?

Milena Munteanu: Stimate Domn, amândoi părinții sunt ardeleni din Mărginimea Sibiului. Mama este din Poiana, sat de oieri, tata este din Săliște, care a dat numeroși academicieni și oameni de frunte ai țării. În anii tinereții părinților mei se investea masiv în Oltenia, din motive cunoscute. Tatăl meu lucra în construcții și i s-a oferit o poziție de director la Institutul de Proiectări Județene Dolj. Eu m-am născut în capitala olteană și am văzut orașul crescând sub ochii mei. Țin minte că într-o compunere școlară am evocat amintiri despre cum mă dădeam cu sania pe derdelușul de pe muntele de pământ din care avea să se construiască Teatrul Național...

Deși părinții nu plănuiseră să stea așa mult, până la urmă au locuit la Craiova treizeci de ani, cu alte cuvinte, și-au dedicat viața unei lumi de care ei fuseseră străini. S-au întors la Sibiu la pensie, doar după ce și-au împlinit datoria de înflorire a patriei... Eu sunt crescută și educată la Craiova. Am respirat atmosfera olteană, iar în final m-am căsătorit cu un oltean.

Îmi făceam doar vacanțele în Mărginimea Sibiului, la bunici, dar verile petrecute acolo m-au impresionat profund și au ajuns să mă influențeze în feluri pe care nici nu le-aș fi bănuat.

Gheorghe A. Stroia: Vârsta școlarității este unică pentru fiecare om - ne formăm deprinderi pentru viață, unii dintre noi chiar și pentru scris. Care e cea mai frumoasă amintire prin care vă face plăcere să rememorați acele vremuri?

Milena Munteanu: La Craiova am fost mai întâi la Liceul de muzică, apoi la Liceul Elena Cuza (secția franceză, unde am fost foarte interesată de subiecte cu profil umanist) și am absolvit liceul Nicolae Bălcescu (acum Liceul Carol). Mă fascinau tot felul de topici, de la muzică, la literatură, matematică și fizică. Mă bucuram să aflu, cred că am fost curioasă din fire, așa că îmi plăcea școala. Totuși învățătoarea mea își aduce aminte că eram tare emotivă. Eu cred că eram sensibilă la perturbațiile din jur, percepeam tensiunea cu acuitate, dar și frumosul – vedeam frumusețe acolo unde puțini îl întrezăreau și aflam semnificații care rămăneau ascunse altora. La un concurs de recitări care era jurizat de alți copii de-o seamă cu mine, eu îmi alesesem o poezie serioasă, cu diverse subînțelesuri, care n-a fost apreciată de colegii mei. Țin minte că a intervenit învățătoarea care mi-a spus ce mult îi plăcuse recitarea mea. M-a sfătuit să nu mă supăr că ea n-a fost gustată de alți copii, să știu însă că adulții o plac. Cred că de atunci datează convingerea mea că m-am născut matură, cred că eram prea serioasă pentru vârsta mea. La o lecție de lucru manual, când tricotam cu ochelarii pe nas și cum eram și știrbă, am fost poreclită bunicuța. E interesant că la șase ani eram mai gravă, mai serioasă decât sunt acum. Mai mult, am impresia că mă înseninez pe măsură ce trece

timpul. Acum iau viața mai în joacă decât în copilărie, de abia acum am început s-o dau și eu pe glumă.

Am o amintire legată de lectura unei cărți despre expediția lui Emil Racoviță în Antarctica și pe măsură ce o parcurgeam, subliniam cuvintele necunoscute, neologismele și tot felul de alte vorbe care credeam că trebuie reținute. Pe unele le subliniam cu linie dublă, pe altele cu linie întreruptă, aveam o întreagă legendă despre cum să analizez textul, așa că lectura

acelei cărți a durat tare mult... de parcă desțeleneam textul.

Poate am și învățat câte ceva, nu știu... Mergeam rar să mă joc cu copiii dar experiența era totdeauna memorabilă și transformatoare. Cu toate acestea, nu simțeam că sunt acceptată în mijlocul lor. Copiilor nu le place să se joace cu cei ce seamănă cu bunicuții lor.

Gheorghe A. Stroia: Scrisul este cel mai probabil o flacără pe care fiecare scriitor încearcă să o mențină vie. Dar... cum foc fără scântei nu se poate, spuneți-ne, când a apărut pentru dumneavoastră scântea scrisului?

Milena Munteanu: Cred că m-am simțit întotdeauna aproape de literatură. Primul mentor a fost tatăl meu, care deși avea o formație inginerască era un cititor pasionat, împătimit chiar. Devora cartea și avea o perspectivă extrem de generoasă asupra lumii. A avut o carieră tehnică de succes, dar sufletul îi dădea ghes la preocupări umaniste, avea o disponibilitate filologică/ filozofică așa cum rar am întâlnit. Deși lucra, din necesitate, în domeniul tehnic, el era un filozof înăscut cu un interes enciclopedic. Ne citea de la Chaucer la Shakespeare, de la Heisenberg la Feynman (ultimii laureați Nobel în Fizică), de la idei contemporane la ce știu eu ce ... Când îl vizita câte un prieten, îi puneam în brațe ultima carte gustată. Tata avea o mare sensibilitate artistică și era dispus să-și împartă lumina minții și sufletului cu alții. Pe mine mă inspirau discuțiile noastre, fie că erau despre doctoratul la care lucra, despre istoria artei, a literaturii... fie că îl auzeam fredonând/ fluierând muzică clasică.

Având în vedere cât de bogată era biblioteca părinților săi din Săliște, cu volume rare ce se citeau cu sfințenie, nici nu mă surprinde disponibilitatea enciclopedică și curiozitatea sa vie. El fusese inspirat de spiritualitatea sălișteană care mustea de bogăție și frumusețe. Avea miez. În cartea mea "Departee de Țara cu Dor" vorbeam despre drumurile învățate în munții Cibinului, dar și despre drumurile culturale începute acolo, influențate chiar de atmosfera intelectuală a Săliștii Sibiului. Spuneam că în vacanțele petrecute acolo mă comparam cu un fir de apă ce de abia izvora, care deși nu-și găsisese încă drumul spre marea cea mare, știa sigur din ce munți izvorăște.

Gheorghe A. Stroia: Scrisul ne definește. Care credeți că este motivul pentru care ați început să scrieți și ce anume

Milena Munteanu

vă motivează să o faceți și acum? Mai mult, care credeți că vă este atuul, ce aduc nou scrierile dumneavoastră?

Milena Munteanu: Trecerea tatei la cele veșnice a fost momentul când am simțit că exprimarea mai largă a durerilor, dar și a bucuriilor pe care viața le aduce, merită poate să fie comunicate mai larg. Atunci am început să scot din sertar scrieri pe care le expuneam timid judecății altora.

De atunci temele abordate au variat vast în funcție de interesul de moment în topica respectivă, mergând de la critică literară, muzicală și de film, la eseu.

Apoi, am scris reportaje literare. Pe mine m-a mânat curiozitatea în viață. Fiind din neam de ciobani, cred că aveam transhumanța în sânge. Am călătorit cu ochii deschiși, interesată să înțeleg ce suntem noi, de fapt... așa că am folosit oglinzile de lumi străine ce mi-au stat la îndemână să mă întreb ce-am fost, ce suntem și ce am putea noi deveni. Uneori simțeam că frecam pereții lumilor pe care le vizitam întrebându-mă neîncetat ce am putea oare face mai bine? Ce am putea învăța de la alții? Cum ne-am putea recăștiga verticalitatea? Unul dintre primele mele articole se intitula "Miracolul din noi" și exprima nevoia de a ne regăsi pe noi și a ne reconstrui dinăuntru, ca o formă de purificare. Gândeam că trebuie să ne scuturăm de anumite obiceiuri spre a învăța mersul înainte – pe baze noi de înțelegere, încredere, demnitate și respect. Foloseam lecții aflate în lumea largă pe care le credeam aplicabile și posibile, de ce nu, și la noi.

Scrisul meu a fost comparat cu al altor mari călători, unii pe care nici nu i-am citit. Din literatura română s-au făcut referiri la Hogaș, iar la lansarea cărții "Din Țara Soarelui Răsare" s-a făcut o paralelă cu Dinicu Golescu, a cărei operă îmi este străină. Alții au făcut referiri la Aristide Buhoiu, sau la "Spectacolul lumii" de Ioan Grigorescu. Iar alții la Bruce Chatwin și Eduardo Galeano. Poate că mintea te duce acolo, deși fiecare perspectivă este cât se poate de diferită. Ce au toate în comun, poate, este chiar magia călătoriilor: descoperirea ce stâmpără curiozitatea și apoi uimirea, ce rezultă ca urmare a satisfacerii setei de cunoaștere. Se pare că oamenii au nevoie să mărturisească această stare de entuziasm în fața minunilor lumii. Poate că am fost doar norocoasă să captez rezonanțele mele la frumusețea și misterele vieții.

Ce aduce nou scrisul meu? Scrisul meu pune mai multe întrebări decât aduce răspunsuri. Îmi place să cred că aduc perspective noi, o răstălmăcire a semnificațiilor vieții, puncte de vedere care îmi poartă semnătura. Cartea mea japoneză a cucerit multe inimi și diverși cititori mi-au spus că lectura cărții le-a relevat farmecul țării. Nu există nici un dubiu că Japonia e fascinantă și că își are misterele ei, dar aș vrea să se înțeleagă că ceea ce se relevă în cartea mea nu e în mod necesar minunea japoneză, ci amprenta ei asupra mea. Concluziile mele pot fi – și sunt – doar ale mele și pot fi diferite de realitatea niponă, ele rămânând păreri subiective. Împreună însă ele reprezintă o perspectivă originală, scrisă din punctul de vedere al românului călător, sau doar al unui român călător. Sunt uimită să constat ce multă lume rezonază la această nouă înțelegere, la această răstălmăcire.

Pentru că întrebați despre noutatea adusă de scrierile mele, poate trebuie să mă refer la cum sunt ele percepute, așa că voi aminti profesioniștii scrisului cărora le sunt recunoscătoare și le mulțumesc pentru îngăduința lor din cuvintele lor critice despre scrisul meu.

Deosebit de binevenite, calde și oportune au fost recenziile doamnei Elena Buică, care au setat tonul.

Apoi, dna. Cezarina Adamescu, dl. Ștefan Dumitrescu, prof. dr. Crina Bud, prof. dr. Ioana Narcisa Crețu, prof. dr. Anca Sârghie, prof. dr. Ștefan Vlăduțescu, prof. dr. Dan Ionescu, etc. - membri ai Uniunii Scriitorilor – s-au aplecat asupra cărților mele. Am fost surprinsă cât de divers și bogat au știut citi și interpreta, uneori adăugând valențe și semnificații noi textului analizat.

Regretatul Prof. Dr. Anton Soare de la Montreal s-a exprimat despre articolul "În Sfântul Grai Românesc" cu surprinzătoare generozitate: "De mult, de foarte de mult, nu am mai citit proză românească de așa calitate. Evocare concisă, precisă, percutantă, nici-un cuvânt în plus. Episodul cu autobuzul este fabulos, îl situez pe undeva între Rebreanu și Ferdinand Céline."

Gheorghe A. Stroia: *Dacă ar fi să raportați scrisul dumneavoastră la scrisul contemporan, ce anume v-ați reproșa și ce ați reproșa scrisului sau chiar scriitorilor de azi?*

Milena Munteanu: Nu îmi reproșez și nu reproșez nimănui nimic. După părerea mea scrisul e o continuă aventură de autocunoaștere și de descoperire a lumii. Dacă n-ar fi așa, nici n-aș fi atrasă de el. Eu nu sunt o persoană preocupată de punct și virgulă, ci mai degrabă de ideile întemeietoare și ziditoare de conștiințe.

Gheorghe A. Stroia: *Despre scris știm că e uneori perceput ca o nevoie personală, individuală. Dar, scriem... și ca să fim citiți, fiecare carte/autor își are publicul său. Ce credeți că se mai citește astăzi, mai au oamenii nevoie de lectură? Care era/ este lectura dumneavoastră favorită?*

Milena Munteanu: Părerea mea este că se citește foarte mult și astăzi, doar că se citește altfel. Cred că se citește pentru informare (cărți care aduc expertiză în diverse domenii), dar și pentru impact, pentru degustarea artei scrisului.

Iubesc prea multe cărți să am una favorită. Mă întorc la unele și le recitesc, stau cu ele de vorbă și le savurez pe îndelete, descoperind la fiecare trecere alte frumuseți.

Intuiesc că am o carte mare în mână când aduce o perspectivă nouă, memorabilă, care ajunge sa-și lase amprenta, care (te) urmărește. Care transformă. Apoi, am remarcat că o carte mare rezistă la recitiri repetate, nu se ieftinește după prima lectură. Nu e ca un roman pe care, după ce i-ai aflat deznodământul, îl poți lăsa din mână, că nu mai are nimic de spus. O carte mare are adâncimi, e scrisă cu nuanțe, o poți privi din mai multe perspective... iar delicia literare reluate capătă alte înțelesuri și valențe – pe măsură ce le recitești și regândești.

Gheorghe A. Stroia: *Știm cu toții că pentru a te putea afirma, ai nevoie de promovare, mai ales în marea de informații care circulă global cu viteza luminii. Unii te susțin, alții dimpotrivă. Ați putea să ne spuneți cum ați reușit dumneavoastră să vă promovați și unde vă pot găsi cititorii noștri?*

Milena Munteanu: Nu cred că mă promovez suficient și deși am făcut pași în această direcție, n-am făcut-o diligent, profesional. Mai degrabă trebuie să tac și să ascult, sperând să învăț și eu de la alții.

Din fericire, la mine scrisul e legat de plăcere, eu am alte moduri de a-mi câștiga existența. Chiar și așa, cărțile mele se află la librăria Mihai Eminescu din capitală și se vând pe Amazon. Aș vrea să le fac cunoscute și în limba engleză, sau să încep să scriu direct în franceză și engleză, căci asta mi-ar permite să ajung la mult mai mulți cititori.

Gheorghe A. Stroia: *Cred că fiecare dintre noi a trăit emoția începutului, atunci când am încercat să ne definim, să ne aflăm calea, sensul și, de ce nu, lumina. Ce sfat i-ați da începătorului, celui care aspiră la un loc în galeria scriitorilor contemporani?*

Milena Munteanu: Am auzit un literat recomandând unui începător să nu mai strice hârtia dacă nu-i iese un scris de calitate profesională, la prima mână. Dar, mă întreb eu, asta nu descurajează scrisul? Nu riști să te dai prea repede bătut? Dacă ții mai mult la hârtie decât la ce scrie pe ea, cum ajungi să înveți? Nu cumva în acest fel îți ratezi chiar devenirea? Părerea mea e contrară, eu aș recomanda oricui visează să scrie: să experimenteze, să se lase mânat de curiozitate, care poate duce chiar la inovație în exprimare.

Apoi i-aș recomanda să fie el însuși. Mă uit la scris ca la o mică aventură de suflet. Părerea mea e că nu poți deveni un scriitor important decât dacă aduci ceva din tine și dacă originalitatea țâșnește dintr-un loc de onestitate. Și sigur, scrisul evoluează, pentru că tu însuși devii. Descoperi și te descoperi. În plus, afli ce merge și ce nu. Cred că numai așa poți deveni o voce care merită ascultată, când inovezi, dacă scrisul e proaspăt, cross-polinat cu idei din alte domenii, ce prezintă perspective și înțelegeri originale. Cred că acestea sunt condiții necesare dar nu și suficiente pentru reușită. De asemenea, există o artă a scrisului ce nu se lasă ușor explicată.

Altă recomandare este ca scriitorul să savureze momentul, să se bucure de însuși actul creației, căci el este marea recompensă. Aș spune chiar că astfel scrisul are mult mai multe șanse să se impună în spațiul inovației literare; în plus, prea-plinul sufletească transpare în scris, el este perceput de cititor.

Pentru că cititul cere efort, scriitorul n-ar trebui să se aștepte ca cineva să-și investească timpul în lectura cărților sale decât dacă au valoare – fie prin utilitatea informației, fie prin valoarea estetică ori prin amândouă – pentru ca să merite efortul lecturii. Mai cred că fiecare scriitor trebuie să-și câștige dreptul de a fi citit.

Gheorghe A. Stroia: *Vorbind despre inspirație, se spune că unii pot scrie doar în momente de inspirație, alții spun că pot scrie indiferent de moment. Ce înseamnă să ai inspirație și cum se aplică aceasta în cazul dumneavoastră?*

Milena Munteanu: Eu nu pot scrie decât când am ceva de spus. Nu o pot face doar de dragul artei, nici nu știu să bat apa-n piuă. Pentru mine scrisul este un vehicul de comunicare de idei transformatoare și încerc să-l rafinez până la punctul când este concis, precis și nuanțat în așa fel încât experiența lecturii să nu fie doar benefică, ci și memorabilă, să producă emoție. Cred că acestea sunt unele dintre caracteristicile ce diferențiază arta scrisului de un scris oarecare.

Gheorghe A. Stroia: *Ce gen/specie literară/vă este mai apropiat/ă de suflet și de ce? Ați putea să exemplificați cu una dintre cărțile dumneavoastră?*

Milena Munteanu: Eu scriu proză scurtă, eseu, reportaj literar etc. Atașez câteva selecțiuni, ca exemple:

• Din volumul “Depart de Țara cu Dor”

“‘Eu mi-s umblată precum porțița grădinii, puțin încoace și puțin încolo’, mi a spus odată Lița Nuța. Nu pot spune dacă se referise doar la faptul că se-nvârtise mai toată viața în jurul casei sale din Săliștea Sibiului. Poate că se referise și la faptul că, pe oriunde ar fi umblat, tot în realitatea de lângă casă era ancorată, căci toate se învârt în jurul stâlpului grădinii sau al casei tale.”

• “Bănuiesc că fiecare dintre noi a pus o ancoră undeva, fiecare are un loc esențial, de reper, un loc pe care-l poartă în suflet, oriunde s-ar afla. Despre mine știu că oriunde am făcut umbră pământului, tot acasă am rămas, gravitând în jurul stâlpului casei, înfipt nu departe de porțița grădinii Liței Nuța. Mai știu că am purtat, neîncetat, întrebări despre mine și despre noi, despre ce suntem, încotro ne îndreptăm și ce am putea deveni. Am gândit răspunsuri la aceleași întrebări din unghiuri diferite, influențată de perspectiva locului de unde am privit.”

• Unitate în diversitate “Canada este cunoscută pentru diversitatea sa etnică. Ea este comparată de unii cu un melting pot, un creuzet în care culturile se contopesc, de alții cu un mozaic cultural, în care deosebirile se armonizează, coexistă. Fără să mă refer la imigranții recent veniți din China, India sau alte colțuri ale lumii, mă gândesc acum doar la națiunile fondatoare și la limbile lor: franceza și engleza. Quebecul e majoritar francez; Ontario e majoritar englez. Deosebirile culturale sunt evidente pe mai multe planuri, dar nimic nu mi se pare mai grăitor decât diferența între mottourile celor două provincii învecinate. Mottoul Quebecului „Je me souviens” (Îmi amintesc), este orientat spre trecut, istorie, tradiție. Mottoul provinciei Ontario, „Yours to discover”, adică provincia Ontario e a ta, să o descoperi, e orientat spre viitor și invită contribuția fiecăruia în parte și a tuturor la un loc. Acest ultim motto nu vorbește nici despre francofoni, nici despre anglofoni, ci despre tine, noul venit, oricine ai fi tu. Și astfel provincia Ontario devine a ta, pentru a fi descoperită. Și nu numai.”

• ACASĂ “Era o zi caldă, însorită, de octombrie. Ne bucuram de natura generoasă, de culorile ruginii ale pădurii în lumina soarelui, de frunzele roșii de arțar și de adierea vântului. Eram, așadar, martori la spectacolul desfrunzirii pădurii, în Algonquin Park, o rezervație naturală canadiană, situată lângă o apă curgătoare ce îmi amintea de Râul Negru, care trecea prin fața casei bunicii din Săliștea Sibiului. Constat că apa i-a atras atenția și lui Marin, căci numai ce îl aud zicând: „Dă-mi un râu și nu-mi mai trebuie nimic altceva”. Pe el gândul îl purta la Olteț, care trecea aproape de casa în care a copilărit el, în Vâlcea. Absorbiți cum eram de priveliștea superbă, nu ne am dat seama că mai erau și alții în jur, când auzim pe cineva spunând în spatele nostru: „This river reminds me of...” („Râul acesta îmi amintește de...”). Mă întorc și văd o doamnă în vârstă, mergând în urma noastră pe potecă. Râul îi aducea aminte de tatăl și bunicul ei, tăietori de lemne, care transportau buștenii pe râu: „Pe vremea aceea buștenii nu se puteau transporta decât pe apă”, spunea ea. Marin și cu mine ne-am uitat unul la altul, zâmbind. Acest loc stârnise amintiri dragi, esențiale, în fiecare dintre noi. Memoria afectivă ne purta însă pe fiecare în altă parte, acolo unde eram, de fapt, ancorați. Fiecare, la el acasă.”

• La Săliștea “Pentru cine nu știe, Săliștea e un colț de rai în Mărginimea Sibiului, înconjurat de dealuri minunate, cu Fântâna Foltei aproape, un izvor de unde localnicii vin să ia apă sfințită. Binefăcătoare. Vindecătoare. Unii spun că de acolo ar fi curs lapte și miere... Fântâna Foltei a ajuns la mine ca o legendă din vremile când Dumnezeu îl mai lua pe sfântul Petru în drumeții. Vor fi mers așa și pe Dealul Foltei. Le a plăcut locul, le au plăcut localnicii și Domnul le a dăruit sursa de lapte și miere. Dar când oamenii lacomi au vrut să acapareze și să exploateze izvorul dăruit, Domnul s a mâniat și a secăt sursa de lapte și miere. De atunci șipotul de la Foltea oferă celor însetați apa sa mereu proaspătă și răcoroasă.

Puțin mai încolo sunt Munții Crințului, unde ciobanii își văd de ale oieritului, unde crește zmeura și unde mai dă ursul... Leagăn de spiritualitate românească, Săliștea a dat țării câțiva dintre academicienii săi. Alături de numele academicienilor Ioan Lupaș, D.D. Roșca, Onisifor Ghibu, Andrei Oțetea, Axente Banciu, săliștenii se bucură să menționeze și alți consăteni notabili: Picu Pătruț, istoricul Ioan Moga, Nicolae Oancea, Victor Iliu, Dumitru Peligrad, Ioan Munteanu, Dorin Iosof, Denis Buican etc. De fapt, lista e mult mai lungă, căci satul a dat mulți alți profesori universitari, medici, avocați, scriitori etc. Cei care n-au fost nici în academii, nici în universități se mândresc că sunt ce sunt ei, oameni de ispravă. Harnici și descebaluiți, oameni cu socoteală și orânduială, demni, mândri, neclintiți. Ținuta lor îmi aminte de brazii Foltei. Unchiu' Dumitru, tanti Măriuță, babu' Niculaie, Lița Nuța au fost, toți, exemple pentru mine. Generația lor avea sevă, avea substanță. Născuți în vecinătatea începutului de secol XX, acești oameni știau să-și trăiască viața cu sinceritate și bucurie. Aveau o voioșie aparte, știau să muncească și să agonisească, erau oameni cu scaun la cap, oameni de omenie, care știau să cinstească munca, prietenia și tradiția. Îi întâlneai, ciclic, după posturi ținute cu sfințenie, la slujba de Înviere sau la întâlnirile periodice din sat. Sătenii aveau conștiința rădăcinilor lor și nu se lăsau duși de amăgirile sau mirajul promisiunilor timpului. Nu se lăsau cumpărați de vorbe mieroase sau vrăjiți de promisiuni amăgitoare. Vorba lor venea din bătrâni, avea înțelesuri adânci, era plină de duh și înțelepciune.

De Sfânta Maria, ne adunam cu mic, cu mare, de la Buni, care prezida masa și spunea rugăciunea, până la cel mai tânăr nepot, iar mai apoi până la ultimul strănepot. Tot clanul adică.

Ziua începea cu mersul la biserică, urma apoi întâlnirea din curte, sub bolta de viță, unde se punea masa: binecuvântată, copioasă. Se servea ciorbă de fasole țucără, pâine de casă, must de mere, țuică de prune, pere zemoase și zmeură, toate din grădina bunicii. La masă cântam de la cântece de petrecere la cântări românești vechi, de suflet. Ascultate pe postul național de radio sau de televiziune, acele cântece ar fi părut devalorizate, banalizate, căci fuseseră atât de folosite, încât se ieftiniseră. În curtea bunicii însă, cântecele însemnau ce trebuiau ele să însemne: respect față de tradiție, continuitate și frumusețe; exprimau demnitatea de a fi ceea ce ești de fapt.

Simțeam astfel că făceai parte din ceva mult mai mare decât tine însuși: o familie?, o nație?, o tradiție?, o istorie? Simțeam că ești o ființă umană demnă, care e respectată și respectă, o persoană invitată să aducă lumii ce are mai bun în ea. Iar noi, copiii, ne formam în acea atmosferă, învățând să prețuim valoarea cugetului și să rezonăm la frumusețea lumii. Învățam să ne punem întrebări și să găsim răspunsuri, devenind mici trestii gânditoare. Participam cu bucurie și mândrie la aventura cunoașterii, care abia începea pentru noi. Și, uite așa, învățam să fim noi înșine, parte a unui întreg mult mai mare și mult mai important decât oricare dintre noi.

Zilele de vacanță se succedau egale, pline de lecturi și dezbateri, de mâncare gătită bine de bunica și de împăcare. Totul făcea parte dintr-un tabiet, o rețetă de trai frumos și cumpătat. Nu la întâmplare, ci cu chiverniseală, cu băgare de seamă și recunoștință. Totul părea să fie conform unui ritual ancestral. Tu doar intrai în rolul ce-ți era desemnat dintotdeauna. Repetai aceleași obiceiuri în ritmuri predefinite, transmise ție de bunici și părinți. Era plină de

semnificații vacanța la Săliște. Ca un fruct copt, aromat, din care te-nfruptai. Iar noi ne defineam, creșteam, cu sufelele pline, iubitoare".

• La Poiana "Nu e vizită la Poiana să nu trec pe la cimitirul din deal, unde hodinesc buncii și alți apropiați și unde mă opresc să fac o rugăciune la bisericuța de lemn, Biserica „Din Deal”, veche de sute de ani, care pentru mine e chezaș a tradiției la Poiana. Urc de fiecare dată în turnul bisericuței, în clopotniță, un obicei pe care îl am de când eram mică, și de acolo admir podișul Transilvaniei, la picioarele munților. La imaginea asta văzută din Poiana, mama se uită zilnic pe calculatorul ei din Toronto. Așa-și alină dânsa dorul. Cu poza familiară a Podișului Transilvaniei, în lumina apusului de soare. La ultima mea vizită acolo, era, pe o costișă, un cal splendid ce-și scutura coama în bătaia vântului. Nu am o fotografie și nici nu am nevoie de una. E imaginea de care-mi aduc aminte de câte ori mă gândesc la Poiana Sibiului."

• "...am înțeles că ce avem acasă e valoros și în termeni absoluți, dar și în termeni relativi, raportat la alte valori ale lumii. Am aflat astfel că spontaneitatea, originalitatea, creativitatea și imaginația pot veni de oriunde, că nu deține nimeni monopolul. Am înțeles că frumusețea vine din dragoste, izvorăște din inimă și, când e exprimată cu sinceritate, poate lua forme diverse, originale, chiar unice și surprinzătoare. În Mărginime, am umblat și pe drumuri de munte, tot acolo am descoperit și câteva drumuri culturale, de suflet. La vremea aceea eram ca un fir de apă care de abia izvora, care nu-și găsisese încă drumul spre mare, dar care știa sigur din ce munți izvorăște."

• "Întotdeauna mi au plăcut copacii seculari și atmosfera din Cimitirul „Mount Pleasant” din Toronto. În trecut, făceam plimbări de plăcere acolo, în căutare de refugiu, pace și mângâiere. Ședeam cu orele lângă un copăcel și îl priveam cum înfloarește. Mă simțeam astfel parte din spectacolul Dumnezeirii. Anul acesta însă, spectacolul nu mai era același. Părea amplificat de semnificații noi. Era Paște, iar eu mă găseam lângă mormântul tatei, într-o zi caldă și frumoasă, înconjurată de miresme de primăvară și ciripit de păsărele. În aer era muzică scoțiană de cimpoi, ce adăuga o melancolie aparte atmosferei. Cimpoierul a dat ocol locului nostru, depărtându-se în ritm egal, măsurat, muzical. În urmă a rămas sunet estompat, frumusețe și pace. Și tristețea noastră..."

• În Sfântul Grai Românesc

"Pe de o parte limba română pare să exceleze în exprimarea supărărilor de tot felul, de la simpla melancolie la tristeți adânci, exprimate fie ca suspine, fie cu accente acute de disperare, sau cu răzvrățiri de limbaj ce pot fi deosebit de colorate și expresive.

La celălalt capăt al spectrului, limba română este extraordinar de versatilă în exprimarea alintului, răsfățului, sau al altor emoții de o infinită tandrețe. În exprimarea inefabilului. Chiar și în prozaic, vaca nu e vacă, ci văcuță. Ciorba e ciorbiță. Mămăliga e mămăliguță. Însăși țara este răsfățată ca "țărișoara mea", și nu vorbesc aici doar despre diminutive. Chiar și numele munților falnici sună uneori ca un alint. Cuvinte ca "omenie" sau "dor" sunt intraductibile sau găsesc greu echivalente în alte limbi. Vorbim aici despre o sensibilitate nuanțată, rafinată și doinită pe strunele sufletului."

• Interviu despre emigrație acordat domnului Nicolae Băciut "Indiferent de motivul ce a determinat plecarea [de acasă], ca emigrant lași în urmă familie, prieteni, oameni și

locuri dragi. Obiceiuri. Obişnuinţe. Ajungi să duci dorul, să-l porţi oriunde ai fi. Când am scris cartea „Depart de Țara cu dor”, mă refeream tocmai la faptul că rămâi cu gândul la ce ți-e drag. De departe înveți să vezi lucrurile cu altă înțelegere, cu altă îngăduință și căldură.”

• Din volumul “Din Țara Soarelui Răsare”: “Ne îndreptăm spre unul din templele Zen din Japonia, construit în secolul XIV, care face parte din patrimoniul mondial UNESCO. Pe tren, în drum spre temple, am stat lângă niște surdomuți. Ei nu vorbeau că nu auzeau, eu auzeam dar nu înțelegeam, așa că am comunicat prin semne. Eu nu le înțelegeam pe ale lor, ei nu le înțelegeau pe ale mele! Și totuși, a fost clar pentru toată lumea că ne dădeam jos la același templu Zen, iar acolo nu mai era nevoie de explicații, căci totul era comunicat cu claritate: era o frumusețe și un calm care vorbeau oricui. Acolo indiferent ce handicap ai fi avut, tot ajungea cumva frumusețea la tine. Dacă nu puteai auzi cântecul păsărelor, puteai admira priveliștea încântătoare și te puteai lăsa îmbătat de mirosurile aromatice ale plantelor. Era o simfonie a simțurilor, o plăcere ce nu trebuia explicată, trebuia doar primită, așa cum ajungea la tine. Ea fusese distilată în așa fel încât să vorbească simțurilor, minții și sufletului. Acolo te contopeai cu divinitatea, simțeai că ești un întreg, că trecerea ta prin viață nu mai era grăbită, că te găseai exact acolo unde ți-a fost sortit să ajungi. Erai pătruns de liniște. Lumea din jur amuțise. Mai mult, făcuseși pace cu tot ce te înconjura, ba chiar și cu tine însuși.”

• “La fel cum în balet încântă zveltețea, surpriza ușurinței cu care o balerină parcă plutește deasupra realității cunoscute, grădina japoneză te uimește cu aparenta imponderabilitate a copăceilor ce par să sfideze legile firii”.

• “Mi-aș dori să mă pot de-occidentaliza, să reușesc să îmi încetinesc ritmurile, să îmi îngădui liniștea de a intra în atmosfera Zen a templelor, să încerc să le înțeleg semnificația și să mă bucur de pacea ce-o degajă. Deși eu am făcut un maraton din vizita Japoniei, ea de fapt se gustă cel mai bine dacă-i îngădui să îți vorbească în ritmurile proprii.”

• “...în castelul Matsumoto am găsit o sală de admirat luna (da, luna!) iar asta mi se pare cea mai senzațională dovadă a romantismului nipon. Într-o aripă a castelului există un pavilion cu ferestre largi, înconjurat de jur împrejur de un balcon, unde la sfârșitul lunii septembrie are loc un festival numit Tsukimi. Japonezii se întâlnesc pe acest balcon și admiră luna imensă, pe cerul plin cu vârcolaci, cum am spune noi. Întâlnirea are loc într-o muzică niponă veche de Yokobue, un fel de fluier duos, melancolic. Am avut plăcerea să ascult muzica asta autentică și parcă vizualizam noaptea luminată de luna plină, privită de la balconul pavilionului amenajat tocmai pentru asta! Japonezul spune că există, de fapt, trei luni. Una e pe cer, a doua e reflecția ei în apa canalelor ce înconjoară castelul, iar a treia este reflecția ei în paharul de sake!”

Gheorghe A. Stroia: *Scrisul nu este un sinonim al bunăstării materiale pentru scriitor. Se mai câștigă astăzi din scris, este scrisul o componentă a prosperității celui care scrie?*

Milena Munteanu: Se pare că în ziua de azi se câștigă tot mai puțin din scris, iar asta este valabil pe toate meridianele lumii. Totuși, văd că apar condeie tot mai multe și mai articulate. Și deși majoritatea scriitorilor de abia se pot susține din scris (asta în cazul fericit că o pot face), sunt unii care fac averi incredibile – ca în cazul lui Stephen King sau J. K. Rowling. Sunt enorm de puțini însă. Aș spune că dacă scrii o

carte mare nu e o garanție de prosperitate, cum poate nu e nici invers.

Eu cred că suntem aproape de ziua în care vom avea rețete de scris cu succes la public. Există niște legități, așa cum sunt și în muzică – cu ajutorul cărora poți prezice cu suficientă acuratețe dacă o melodie va fi un hit sau nu. Cred că vom vedea cât de curând astfel de analize de text care să predetermine dacă succesul e la orizont sau nu. Cu toate acestea, e dovedit că gusturile oamenilor se schimbă și asta poate face și ca unele opere, inițial neînțelese, să ajungă să fie adorate până la urmă, dar și ca unele ce avuseseră priză la public să cadă în desuetudine și uitare.

Uneori mă întreb dacă bunăstarea rezultată din scris nu are mai mult de-a face cu valoarea lui intrinsecă sau cu locul expunerii cărții pe raftul librăriilor... Sunt de fapt o grămadă de factori care pot contribui la succesul unei cărți și multe n-au nimic de-a face cu cartea sau cu scriitorul (vorbind de marketing, de cine te promovează, cum te promovează, etc.).

Gheorghe A. Stroia: *Despre uniunile de creație literară ce părere aveți, sunt sau nu oportune, au un rol clar definit în propășirea literaturii române? V-a ajutat în demersurile literare proprii apartenența dumneavoastră la o astfel de uniune?*

Milena Munteanu: Uniunile de creație literară, măcar în principiu, ar trebui să fie o cale de a identifica, încuraja și susține noile talente. De a propăși limba în care se scrie. O cale spre noi culmi calitative. Nu știu în ce măsură se face asta consistent și unde. Eu nu sunt membră a USR și deci nu pot comenta despre ce se întâmplă acolo. Eu nu am bătut la porțile uniunii, așa cum n-am bătut la porțile niciunei asociații. Totuși am devenit membră la vreo 2-3 asociații unde am fost propusă sau încurajată să mă alătur. Sunt asociații care sprijină scriitorii din diasporă, iar eu mă simt datoră să sprijin limba noastră - mai ales că suntem departe de casă. Sunt așadar recunoscătoare asociațiilor care m-au invitat printre membrii ei. Am întâlnit astfel oameni deosebiți, scriitori prolifici și fascinanți, cărora sunt onorată să mă alătur.

Gheorghe A. Stroia: *Există în fiecare dintre noi mulțumiri și nemulțumiri. Există oameni, cărora, deși nu recunoaștem întotdeauna, le suntem datori cu secvențe din ascensiunea noastră, de ce nu, fie ea și literară. Din contră, există oameni care au încercat să ne demoralizeze, unii dintre ei poate nu neapărat cu intenții negative. Pentru tot ceea ce sunteți în acest moment, vă încearcă o nemulțumire față de ceva/cineva? În antiteză, există o persoană în spectrul literar contemporan față de care nutriți sentimente de admirație și care ar fi motivele pentru care o faceți?*

Milena Munteanu: Nu, nu am nici o nemulțumire, dar nici nu am nici un fel de așteptări de la nimeni. Cu toate acestea, am fost surprinsă în repetate rânduri când, fără să cer, mi s-au deschis uși: participări la reviste, invitații în asociații, referințe critice, unele surprinzător de generoase. Să fiu onestă, nu mă așteptam la așa ceva, drept care sunt cu atât mai recunoscătoare pentru ceea ce mi s-a oferit. Am o listă de mentori, persoane care mi-au inspirat devenirea. Sper să știe că nutresc o adâncă recunoștință pentru ajutorul dat și inspirația ce a rezultat, în momente cheie.

Gheorghe A. Stroia: *Activitatea dumneavoastră literară este una prolifică. Ce proiecte de viitor aveți? Îmi puteți dezvălui câte ceva, în premieră?*

Milena Munteanu: Nu știu dacă activitatea mea de până acum a fost prolifică. Îmi place mai degrabă să scriu bine decât mult, așa că îmi fac timp să reiau textele, să le rafinez, până ajung să aibă claritatea dorită. Am scris două cărți până în prezent ("Depart de Țara cu Dor", editura Napoca Nova, 2014 și „Din Țara Soarelui Răsare”, editura Singur, 2016) și am o carte în lucru ("Culori și Ritmuri Sud-Americane"), pe care aş vrea să o scot anul acesta.

Pe viitor aş dori să continui să explorez tematici, stiluri și exprimări noi. Am câteva idei pe care aş vrea să le încerc... Sunt preocupată de câteva teme care se derulează sub ochii noștri: pe unele le privesc cu îngrijorare, iar pe altele cu speranță.

Gheorghe A. Stroia: *Există o întrebare pe care nu ați primit-o, dar la care ați dori să-mi răspundeți? Vă rog...*

Milena Munteanu: Ar fi probabil mai multe de discutat: am putea vorbi despre rolul transformator, educativ al literaturii. Despre rolul scrisului ca evadare în visare, într-o lume tot mai dominată de imediat. Despre rolul ei în a pune întrebări importante despre evoluția omenirii, într-o perioadă de mari transformări subterane. Despre stabilirea unor repere etice într-o lume în care valorile se schimbă iar cele tradiționale sunt sub atac. Trăim vremuri extrem de interesante, când regulile jocului se rescriu, iar scriitorul nu poate decât să fie fascinat de diversitatea temelor ce merită abordate, rămânând să le aleagă pe cele ce-i sunt dragi, ca astfel să-și creeze o voce distinctă, ce contribuie la devenirea noastră comună.

Gheorghe A. Stroia: *În încheiere, mulțumindu-vă pentru amabilitatea cu care ați răspuns provocării mele, credeți în utilitatea și succesul acestei cărți cu interviuri? Ce sugestie ne puteți da?*

Milena Munteanu: Și eu mulțumesc atât pentru idee, cât și pentru realizare. Cred că astfel de interviuri pot duce la o înțelegere mai aprofundată a lumii în care trăim. Apoi, facem cunoștință cu scriitorul, dar și cu omul din spatele lui. Îi aflăm preocupările, temerile și speranțele – toate umane. Sunt de fapt curioasă să aflu cum au răspuns ceilalți respondenți la aceleași întrebări. Sunt convinsă că vom găsi teme comune, dar aş fi interesată să le descopăr și pe cele specifice, ce izvorăsc din interese și perspective individuale. Poate se vor naște idei ce vor duce la inițiative noi, la îmbunătățiri în cadrul asociațiilor literare, poate se vor găsi alte căi de comunicare, alte feluri de a rezona la minunile lumii sau la problemele cu care ne confruntăm.

De fapt, momentul acestor interviuri e unul de schimbări profunde. Scrisul, ca și multe alte preocupări umane, se transformă, în sensul că suntem la un moment de cotitură, la o reinvenție aproape completă a felului în care suntem serviți de tehnologie, de felul cum interacționăm cu ea, dar și cum producem literatura, cum citim, analizăm, sau chiar cum generăm idei noi, fiind asistați de calculatoare. Traducerile se fac deja automat și instantaneu, din orice limbă în oricare alta – adevărat, deocamdată calitatea este slabă, dar sunt convinsă că se va îmbunătăți substanțial în timp, chiar dacă e greu de crezut că vor deveni la fel de performante ca cele ale unui traducător expert sau ale unui vorbitor nativ al limbii în care se traduce. Unele lucruri se vor accelera, altele se vor automatiza.

Arta scrisului, însă, se situează în afara automatizărilor. Am convingerea că indiferent de felul în care se va produce literatura sau cât de automate vor fi traducerile și unele

aspecte ale scrisului, nevoia umană pentru cuvânt, pentru comunicare, va continua. Vor fi unii care vor avea nevoie să continue să scrie, să se mărturisească. Alții vor găsi în cărți relaxarea și extazul lecturii. La fel e și în muzică: ori că ascuți un cobzar la colț de stradă, ori o înregistrare electronică pe un CD, nevoia de muzică rămâne aceeași. Experiența va fi poate diferită (chiar dacă nu în totalitate, dacă lipsește aspectul live, experiența directă cu artistul). Cu timpul audiția muzicală electronică și-a îmbunătățit constant calitatea. Cred că în scris va fi cam la fel. Experiența cititului va fi similară, indiferent că lecturăm de pe hârtie, de pe o tabletă, sau că ne-o citește un robot la ureche. Ori că cititul se face cu ochii, cu urechea, sau multi-mediatic – omul are nevoie de povești, de informație, are nevoie să-și verifice și să-și îmbogățească orizontul. Nevoia aceasta e perenă și va continua să se manifeste într-un spectru larg de activități, de la răsfoirea unei reviste și citirea rapidă de romane ușoare în stația de autobuz, când vrei să omori vremea, până la lecturarea adâncită a cărților majore scrise de-a lungul timpului – mă refer la cele ce au schimbat fața scrisului, sau al lumii, sau percepția oamenilor despre viață.

Sunt convinsă că nevoia va rămâne. S-ar putea însă ca pe viitor să o satisfacem altfel, va rămâne de văzut cum.

La ora aceasta există deja aplicații care pot citi cantități masive de informație dintr-o înghițitură. Un manual de filozofie, un tratat medical etc. pot fi citite și interpretate instantaneu. Fără glumă. Putem procesa informație mult mai rapid decât să citim secvențial o carte din scoartă-n scoartă. Cred așadar că noi, oamenii, vom reînvăța să citim, sau vom învăța să citim și altfel, va trebui să aflăm cum să navigăm într-o mare a cunoașterii, spre ceea ce ne interesează. Înainte vreme navigatorii își căutau calea, în ciuda curenților oceanici, uitându-se la stele, apoi s-au orientat cu busola, iar apoi cu GPS-ul. În mod similar, navigarea prin marea de informație se va face cu diverse unelte și va avea repere diferite.

Totuși, indiferent de felul în care se va naviga prin cybersphere, scriitorul va trebui să înțeleagă nevoia cititorului, dar și așteptările lui, care evoluează în timp. Părerea mea e că lumea va avea tot mai puțin interes să citească romane fluviu, sau descrieri pe zeci de pagini pentru a clarifica contextul unei scene. Atenția cititorului se va scurta. Pentru că el a învățat pe internet că orice informație se află la un click depărtare, el va avea mai puțină toleranță pentru lecturi prolixе. Cred că se va căuta mai degrabă scrisul alert, care recompensează imediat cititorul. În care el găsește starea de spirit sau emoția pe care le caută. Cred că cititorul își va modifica chiar înțelegerea despre ceea ce înseamnă scris de calitate.

Totuși, cum spuneam, omenirea va continua să își spună poveștile, așa cum o face de totdeauna; aceasta este o nevoie continuă, perenă, care într-o vreme era și întemeietoare de valori comune. Cititorul devine criticul suprem, care discerne între scrisul bun și cel mediocru... el va trebui să diferențieze între ideile, perspectivele de valoare și siropurile sau melodramele care i se servesc. Poate el va prefera o formă interactivă de tip blog, sau chiar una conversațională, de a-și procura tot ceea ce are nevoie (informație, stări de spirit, emoții, etc). Eu am încredere în inteligența cititorului, îl tratez cu considerație și respect. Sper ca astfel să fiu și eu tratată în același fel.

DESPRE LIMBA ROMÂNĂ

Marius FINCĂ

Motto: *Românașul o iubește
Ca sufletul său.
Vorbiți, scrieți românește
Pentru Dumnezeu!*
(George Sion,
Limba românească)

Pe 31 august se sărbătorește de către toți românii **Ziua Limbii Române**. S-a instituit la Chișinău, adusă de boarea de libertate ce adia în estul Europei pe fondul destrămării Uniunii Sovietice. Și

era normal să apară la Chișinău, acolo unde a fost interzisă decenii la rând... Era în 1989, iar din 1990 se serbează fără întrerupere... Și tot la fel de normal a fost preluată și de Țara Mamă și restul comunităților de români din întreaga lume, pe fondul globalizării, deznaționalizării și subrezirii fundamentelor culturale ale popoarelor.

„Dar ceea ce voiesc românii să aibă e libertatea spiritului și a conștiinței lor în deplinul înțeles al cuvântului. Și fiindcă spirit și limbă sunt aproape identice, iar limba și naționalitatea asemenea, se vede ușor că românul se vrea pe sine, își vrea naționalitatea, dar aceasta o vrea pe deplin... Așadar idealul românilor din toate părțile Daciei lui Traian este menținerea unității reale a limbii strămoșești... Este o Dacie ideală aceasta, dar ea se realizează pe zi ce merge...” (Mihai Eminescu, *Scrieri politice și literare*, p. 138). Acest lucru îl remarcă și poetul Alexei Mateevici care spunea că limba crește din sine, se înnoiește din sine pe temelii bătrâne, nu are nevoie de ajutor străin (Î.P.S. Antonie Plămădeală, *Basarabia*, Sibiu, 2003, p.25).

„Despre vechimea ancestrală a Familiei Patriarhale a Omenirii, respectiv a Neamului pelasgo-traco-geto-dac sau proto-daco-român și limba sa protoevangelică s-a vorbit și se vorbește, s-a scris și se va scrie mult pro sau contra. S-a scris în vechime adevărul istoric străvechi de către Părinții Istoriei, de către marii bărbați politici sau religioși ai antichității care făceau parte din Marea Familie pelasgo-tracă și slujeau Adevărului divin dar și istoriei Neamului și lumii totodată” (Gh. C. Nistoroiu, *Protodaca – Limba divină a pământului*).

„Originea limbii române se află în inteligența rumânilor strămoși, oamenii râurilor cu maluri fertile, din bazinul Dunării de Jos, autori ai primului neolitic european, în România, inima vechii civilizații europene, în urmă cu 8-10 mii de ani”, ne spune Lucian Cueșdean. Limba vorbită de români îndeplinește cumulativ cele două caracteristici necesare dovedirii faptului că este o limbă naturală, lipsa „împrumuturilor” și existența radicalilor proprii. Prin radical propriu se înțelege o rădăcină de cuvânt, un element primordial de la care s-a plecat în formarea cuvintelor compuse. Graiul țaranului român este limba Vechii Europe, pentru că se poate dovedi cert că nici o altă limbă europeană nu are atâtea onomatopee autentice și pentru că nici o altă limbă europeană nu are atâtea cuvinte compuse direct cu o

onomatopee autentică precum limba română. De o parte și de alta a Dunării, pe o întindere mare de pământ se vorbește de zece milenii românește și „filologii” și „istorici” romanizați orbceăiesc în „latinitatea” lor (Nistoroiu, *art. citat*).

Limba pe care o vorbesc românii până astăzi, este o limbă latină, însă ea ne provine moștenire nu de la romani, ci de la geto-daci. Lingvistul suedez Ekstrom Par Olof afirmă categoric: „Limba română este o limbă cheie, care a influențat în mare parte toate limbile Europei”.

Sanchoniathon (sec. XI-X. î. Hr.) identifică în Cosmogonia sa ca inventator al scrisului pe Taautus, din a XII-a generație de la Protogenus, primul om, Adam, pe care egiptenii îl numeau Thoot, alexandrienii Thoyth, iar grecii Hermes. El era numit Sarmis de strămoșii noștri geți, inventatorii reali ai scrisului, așa cum dovedesc atâtea mărturii, începând cu scrierile din mileniiile XIII-XI î.Hr. de pe pereții peșterii Gaura Chindiei din Caraș Severin. Din Sydyk (cel drept, fratele lui Misor, tatăl lui Vulcan), se trag „dioscurii sau cabirii sau corybanții sau samotraccii”, cum ne-a transmis, e drept trunchiat, Eusebiu de Cezareea (*De Praeparatione Evangelica*, III). Dar acești cabiri erau păstrătorii credințelor strămoșești, a tainelor religiei lor monoteiste - prima din istorie - precum și a limbii lor (Nistoroiu, *art. citat*).

Pe statueta de la Adam Clisi, care înfățișează primul sacerdot al Europei, regele-preot descifrează scrierea de pe Epitrahil, confirmând faptul că scrierea pictografică își are leagănul în Dacia. Această scriere reprezintă unul din primele documente ce pun în lumină adevărul că pe Valea Dunării, în spațiul dintre Carpați, Dunăre și Balcani, s-a vorbit o limbă protodacă, protolatină din care s-a desprins apoi și Latina Italiei și confirmă autohtonía și continuitatea poporului român pe aceste meleaguri (*ibid.*).

Tertulian amintește despre Cartea lui Enoh, tatăl lui Matusalem - prototipul Arhiereului lumii vechi prehistice, care a instituit și rânduit slujirea Arhieriei, prefigurându-L pe Mântuitorul Iisus Hristos-Arhiereul veșnic, salvată de la Potop de Noe. Aici este menționat un nume, Sarmis, alături de Sarsan și Zazas (nume armino-trace), care l-au înveșmântat pe Matusalem și i-au pus pe creștet o coroană strălucitoare. Istoricul Nicolae Densușianu în **Dacia preistorică** face cel mai amplu studiu asupra Antichității și descoperă izvoarele etnogenezei europene care țâșnesc din Spațiul carpatic. Citindu-l pe poetul Ovidiu, constată izbitoarea asemănare între limbile geto-dacă, sarmată și latină, afirmând că: „Limba dacică-latina vulgară a dat naștere limbilor romanice moderne” (Ed. Meridiane, București, 1986, p.679, cf. Nistoroiu, *art. citat*).

În vremea lui Ovidiu, în Moesia Inferior care, deși era de 3-4 decenii provincie romană, nu găsim nici urmă de latinizare! Probabil că 20-30% din cuvintele românești de azi sunt asemănătoare cu cele latine, dar asta nu înseamnă, neapărat că româna se trage din latină – ar putea fi exact invers. Voi aduce mai jos câteva mărturii care confirmă prelatinitatea limbii române și dovedesc fără putință de tăgadă anterioritatea limbii protodace!

Horățiu spune într-una din Odele sale (II, 20) că popoarele de limbă tracă sunt locuitorii de la Bosfor, getulii din Africa, hiperboreii, colchi, dacii, gelonii, iberii, volcii și ligurii de la Rhodan. În altă parte (Odele I, 20) scria: „Colhii și dacii mă cunosc, ei vorbesc o limbă barbară, de idiomă latină”.

Papa Nicolae I (an 865 d.H., într-o scrisoare către împăratul Mihai al III-lea al Constantinopolului) afirmă: „grecii numesc limba latină – limba pe care o vorbesc sciții”, adică geții, denumirile fiind practic sinonime în literatura medievală.

Sextus Rufus, sec I d.H. (Breviarium, c. VIII cf. Bocking Not. Dign, II, 6) este cât se poate de clar: „O limbă barbară latină se vorbea și în provinciile Illiricului încă înainte de cucerirea romanilor. Sub numele de Illiria se înțelegeau, în timpurile mai vechi, toate ținuturile spre apus de Tessalia și Macedonia, până la mare și până la Istria, iar în timpul Imperiului, făceau parte din Iliric: Noricul, Panonia, Dalmația, Moesia și cele două Dacii de peste Dunăre”.

Strabon, în Geografia sa (17 cărți) spune foarte limpede: „dacii și geții vorbesc aceeași limbă sau geții sunt un neam de aceeași limbă cu tracii... Geții locuiau și pe un mal și pe

celălalt al Istrului, ca și misii, care sunt și ei traci și care acum se numesc moesi”. Tot el mai amintește de un Codice de legi ale Agatârșilor, vechi de 6000 de ani î.Hr. (Nistoroiu, art. citat).

*Limba noastră-i vechi izvoade.
Povestiri din alte vremuri;
Și citindu-le 'nșirate,
Te-nfiori adânc și tremuri.*

*Limba noastră îi aleasă
Să ridice slava-n ceruri,
Să ne spuie-n hram și-acasă
Veșnicele adevăruri.*

*Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazanii,
Care o plâng și care o cântă
Pe la vatra lor țărani.*

(Alexei Mateevici, *Limba noastră*)

DISTINCȚII (2)

Mircea GHEORGHE

Imperfecțiunea noastră nu este un amestec de calități și defecte în stare genuină. Sântem imperfecți în fiecare dintre însușirile noastre, așa cum apa este impură în fiecare dintre picăturile ei.

*

După câțiva pași printr-un smîrc, ieși la liman murdar de parcă ai fi străbătut toate smîrcurile lumii.

*

Cea mai nobilă piesa la jocul de șah este pionul. Numai el evoluează și luptă să devină altcineva. Și numai el, după favoarea startului, e silit să lupte și să înainteze, cu îngrîmășare, pas cu pas, fără să fie scutit de vreun obstacol, atacat de inamici mai puternici decât el, și înfruntându-i cu succes prin solidaritatea cu alții aidoma lui.

*

"Somnul rațiunii naște monștri"... Dar o rațiune pururi trează n-ar fi, oare, ea însăși monstruoasă?

*

Cultura înseamnă un număr de sensibilități native rafinate prin cunoaștere. În lipsa acestor sensibilități, cunoașterea nu este cunoaștere, ci doar acumulare de lucruri inutile.

*

Un ins placid nu poate avea raporturi reflexive cu lumea. Căci gândirea este în primul rând pasiune. Placidul este un om de prisos pentru viața intelectuală din jurul lui, cât ar fi ea de modestă. Și de fapt ceea ce distinge marile culturi dinamice și producătoare de idei fertile, în raport cu culturile mici, inerte și importatoare de idei este ponderea oamenilor

placizi. În culturile mici ei dau tonul prin inerție, obtuzitate și stupiditate.

*

Societatea trupului nostru - vastă structură cu miliarde de celule - libertatea organelor noastre de a privi, de a gândi, de a asculta, de a face dragoste, de a digera, de a alerga, de a se bucura de toate savorile și parfumurile lumii sunt posibile datorită totalitarismului inflexibil de la nivelul celulelor. Trupul nostru este în tinerețe aidoma unei democrații grecești antice: cetățenii care se bucură de drepturi și privilegii au sub ei o masă de sclavi care, pentru ei nu contează, politicește sunt invizibili. Căci regulile pe care trebuie să le respecte sclavii aceștia pentru a asigura bunăstarea corpului și a organelor lui sunt pe cât de implacabile tot pe atât de obligatorii. Nu le-am putea suporta dacă un dictator nebun ar voi și ar și avea și puterea să ni le impună în viața noastră extracelulară. Oare cum ar fi să trăim într-o lume în care n-am avea voie să facem copii decât pentru a înlocui un membru al familiei care a murit, în care atunci când ne-am îmbolnăvi de o boală gravă am primi ordin să ne sinucidem, iar când bolnavi fiind am vrea să ne hrănim, am fi bombardați cu bombe chimice, dezastruoase pentru întreaga societate?

Coșmarul trupului începe când în dictatura aceasta teribilă, clipă de clipă conectată din interior și atacată din exterior de miliarde de gemeni apare o fisură. Când un pumn de celule decide să nu mai respecte ordinele și interdicțiile. Revolta acestor celule dizidente care se înmulțesc fără voie de la centru, care refuză să se sinucidă și care unite, invadează teritoriul celorlalte, mobilizându-le în armata lor de rebele, trupul o numește cancer !

PREOTUL POET
DUMITRU ICHIM LA 75 DE ANI
– omagiu –
Cătălina STROE

Preotul Dumitru Ichim este poet, prozator și eseist, într-o conversație permanentă cu Dumnezeu și toate creațiile Lui.

Este DOCTOR ÎN TEOLOGIE! După absolvirea Seminarului teologic de la Mănăstirea Neamț (1959-1964) și a Institutului Teologic din București (1968), urmează cursuri de doctorat în „Teologie dogmatică” (1968-1970), la București, sub îndrumarea prof.

Dumitru Stăniloae și continuă studiile teologice în Statele Unite ale Americii, în statul Illinois (1970-1972).

Ca bursier al Consiliului Mondial al Bisericilor locuiește în New Jersey (1972-1973) unde, sub îndrumarea teologului american James McCord, își susține teza de doctorat intitulată THE ORTHODOX LITURGY AND THE WORLD (1973).

Din anul 1974 se stabilește în Canada și, la vârsta de 30 de ani, este hirotonisit preot al parohiei „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Kitchener, Ontario, iar din 1978 devine preot paroh la Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” din Kitchener. Se implică în activitățile comunității românești din zonă, contribuind în mod hotărâtor la înființarea Centrului Cultural Românesc și la ridicarea unei noi biserici ortodoxe române.

Începând cu 1979, face parte din colegiul redacțional al revistei „Cuvântul românesc” din Hamilton, Ontario, și colaborează la numeroase alte reviste din Canada, S.U.A., Germania.

Editează revista literară ORPHEUS (1988), buletinul parohial Rădăcini și colecția Vestitorul român-canadian.

Brășat perfect la lumea în care trăiește zi de zi, plin de smerenie, umor și vioiciune, dovedește o certă înclinație managerială. Gestionează întâlnirile poezilor de la Câmpul Românesc (Hamilton) cu o „mână de fier”.

Acesta este OMUL!

Este o PERSONALITATE, dar mai ales un PERSONAJ cu dublă cheie.

Când MUZA „îl cheamă” este prezent „la ordin” și trece într-o lume transcendentală, unde a găsit un izvor nesecat de inspirație.

Într-o lume celestă, devine un COPIL, un ADOLESCENT plin de iubire, mirat de gingășia ființei adorate, un CREȘTIN uimit de miracolele lui Dumnezeu, de natură și de tot ceea ce îl înconjoară și cu care intră în dialog. Devine un ÎNGER!

Transfigurat, transmite în poemele sale un fior de delicatețe, de smerenie în iubire, de sfială, de puritate, de gingășie nemaîntâlnită. Poemele sale de iubire ating excelența și se plasează cu ușurință printre valorile universale.

Este un erudit, prin studiu și cunoaștere, poet prin talent și un inițiat în tainele ascunse ale lumii, în filozofia

începutului, prin contactul lui cu mari personalități religioase ale timpului:

... „Neprevăzut de clar fu marele secret,
că dacă firul este curgere spre ghem,
unde-ar putea Cuvântul să-și ascundă cheia
decât sub pragul propriului poem? ”...
(Din poemul „Poetul Iov și călimara lui”)

Simbolurile și metaforele din scrierile biblice sunt „reciclate” de poet prin transpunerea lor în poeme enigmatice, cu semnificații creștine. În labirintul său interior, prin care își poartă cititorii, nu se pierde niciodată, pentru că deține un fir magic pe care îl urmează, un dar de la iubita lui soție, poetă și complice în viață și dincolo de ea, cu care se sfătuiește și i se mărturisește, ca și cum ar fi încă vie.

Atunci când duhul inspirației se coboară asupra lui, parcă își pierde consistența materială, dar nu devine sclavul muzei sale și are grijă să nu depășească „punctul de neîntoarcere” care, nerespectat, îi face pe imprudenți să „își piardă mințile” și să se piardă în infinit, iar pe alții să își piardă memoria. Tranzitarea dimensiunilor paralele, unele cu energii de înaltă frecvență, prezintă riscul declanșării unor șocuri de natură electromagnetică care pot produce creierului uman aceleași daune pe care le poate „încasa” un ordinat neprotejat.

„Macul

îl ceartă pe fluture:
- Oprește-ți petalele!
Nu te juca prea mult
Cu ispita de zbor.

S-ar putea să te scuture.

Și eu ca tine am fost,
dar din greșeală am atins

lumina

cu vârful aripei!"

(Vinovat pentru aripi – poem din „Psaltirea apocrifă a Dreptului Iov”)

Chiar și experiența unui stop cardiac este relatată de poet, în versuri:

„Hai, repede!
mi-a zis inima oprită-n urcuș.
Nimeni nu va ști
Că de-acasă am plecat.

Descalță-te!
De-aici începem zborul!”
(Din poemul „Am vrut cu inima să fug”)

Se joacă cu formele „fixe” ale poeziei, haiku – în metru japonez, scrie poeme tanka și mai nou sonete, un fluviu de sonete, pe care le numerotează începând de acolo unde s-a oprit SHAKESPEARE. (Volumul „Tu știi că te iubesc” – 150 sonete la Ed. CATHISMA, Buc. 2017)

Nu uită „să-i comunice” soției, noua lui pasiune:

„Vezi, anii noștri cum s-au dus?
O viață-ntreagă te-am iubit,
Și azi la fel,
Dar cu-n sonet în plus.

Te-aștept diseară-ntr-un sonet
Ce-abia a înflorit!”

(Poem „Aniversarea punții albe – la mormântul poetei Florica Bațu Ichim”)

Și nu uită să-i reamintească:

„Să nu-ți fie a uitare
că-astă seară-i seară mare.
Să dai **stele de pomană**.”

(Poemul „Să dai stele de pomană”, din volumul „Psaltirea apocrifă a Dreptului Iov”)

Însetat de cunoaștere, este bransat NON STOP și la „lumea virtuală” a informației și foarte activ pe FACEBOOK.

Cu o energie debordantă, preotul Dumitru Ichim, la cei 75 de ani, pe care îi aniversează în acest an, tranzitează cu o ușurință etonantă cele trei lumi de care vorbeam:

- **lumea** materială, a vieții cotidiene, cea a muritorilor de rând,

- **lumea** aleșilor de Dumnezeu, a celor dăruți cu harul creației și

- **lumea** modernă, virtuală, a Internetului cu care poate merge oriunde pe Planetă.

Dumitru Ichim s-a născut la 14 august 1944, în comuna Dărmănești, județul Bacău, tatăl său Dumitru, fiind cântăreț bisericesc.

Debutul în literatură îl face în București, în 1970, cu volumul de versuri „De unde începe omul” și continuă cu primul volum de proză „Planeta Ichthys”, apărut în 1974 în Canada. De atunci și până în prezent a publicat peste 25 de volume de poezie, eseuri, proză, câteva în ediție bilingvă:

- Nelogoditele tăceri, ediție româno-albaneză, Editura Rozafa, Albania, 2013

- Singurătățile pietrei, ediție româno-italiană, Editura Ginta Latină, București, 2013

- Timp alb, ediție româno-suedeză, Editura Hans Erik Forlag, Suedia, 2013

- Ideograma sufletului meu, ediție româno-engleză, Editura Gracious Light (Lumină Lină), New York, 2013

- Jumătate de inel deasupra oceanului, ediție româno-engleză, Editura Destine Literare-Canada, 2014

- Valsând printre cuvinte – antologie poetică, ediție româno-albaneză, Editura Albanezul, București, 2015

Publică poeme haiku și tanka, în metrică japoneză:

- Urmele, poeme haiku, Kitchener, 1977

- Valea nisipului de aur, Kitchener, 1977

- Fântâna luminii. 100 plus poeme haiku, București, 1993, Editura Apollo

- Dar în silaba Lumii plângeam orfan și greier, poeme tanka, Munchen, 1987

- Pasărea cu șapte aripi, poeme tanka, București, 1993, Editura Apollo

La Chișinău, în 2014, la Editura Cuvântul este publicat un minunat volum de poeme de dragoste „Grădina Reginei Izvana”.

Preot, tată a șase copii, poet – „părinte” a mii de cuvinte, câteva din ele strânse în volume publicate, iubitor de viață și de Dumnezeu, de **finit** și de **infin**it, cu trupul încercat de multe suferințe, dar cu mintea limpede, privind spre Lumina Lină, Dumitru Ichim este un om care a fost binecuvântat de Cel de sus, cu multe daruri.

Smerenia și... umorul, sunt principalele lui arme cu care se apără împotriva „ispititorului”, dar și împotriva oamenilor „înguști” la minte și a năzbâtiilor inventate de ei.

Asociația Canadiană a Scriitorilor Români (ACSR)

îi urează

Viață lungă, cu sănătate, bucurie și... miracole pe placul domniei sale.

La mulți ani!

Dumnezeu să te binecuvânteze, Părinte!

MIRUNA SUB PÂRGUIALA VERII

Miruna OCNĂREANU

VARĂ ARSĂ

Măicuță, -n vara asta arșă
De griji, de ploi, de dorul meu,
Stă brazda timpului întoarsă
Iar eu mă-ntorc la Dumnezeu.

Tăicuță, ori îmi pare mie?
Se strînse-n sac pogon de ani
De când nu mai plătiși simbrie
Nici dorului, nici sorții bani

Voi așteptați-mă la poartă
Și calul alb ce-a-mbătrânit.
Mă-ntorc din patru vânturi, iată:
Îmi este greu și-am obosit.

Tocmiți mulți lăutari din sat
Și la fântâna de din vale
Să-mi cânte până pe-nserat
Cu voi - de doruri, si de jale.

Și nu fiți triști că-i vară arșă
De griji, de ploi, de dorul meu
Că-n toamna care stă netoarsă
Vom băsmui - cu Dumnezeu...

PLAJA

Iubite, plaja este-ncărunțită -
I se-adâncesc reci zbârcituri pe față
Nevinovate valuri cern prin sită
Nisipul zgribulit ca o paieță

Și peste scoici, cu tăpile rănite,
Tu calci o vreme... Și aștepti să doară...
În urma ta, vechi șoaapte jefuite
Aprind, cu frică, focuri de comoară

Te-arunci setos în valuri... trupul tău
Își pierde umbra; într-o tresărire
O lumânare pari, iar Dumnezeu
În flacără mai pune-o zvârcolire

Un val te ceartă, altul te răsfață,
A câta oară-i altă dimineață...?

SE-NTÂMPLĂ

Se-ntâmplă să te privesc prin ferestre
Agățat de fiecare întrebare
Din poiana de cer, sub Luna cea mare,
Flămând, așteptând voci rupestre...

Se-ntâmplă să te citesc printre rânduri
Să gust din miez, ca un sărac cerșetor
Sau...ca iubita din timpul trecător
Lăsând urme-n zăpada ta de gânduri

Să mă privești dintre îngeri se-ntâmplă
Eu să te strig, tu să nu vrei să m-auzi
Să-mi răspunzi precum o fac copacii
surzi
Lăsându-ți frunza verde albă tâmplă...

AM SPUS, AI SPUS

...am spus: plec cu frica mea pe frunte,
ca un snop de raze ce pălesc
Domnul o să-mi țină calea-n punte
și-o să-mi zică :Taci!, când eu vorbesc...

m-o atinge poate un descântec
și din tălpi mi-or crește rădăcini
pe tulpini petalele de cântec
mi-or purta deochi printre străini

mă voi plânge sub cămașa Lunii
ca un foșnet între ieri și azi
ca o toamnă ce răscoală prunii
să se-ntoarcă-n verdele din brazi.

...și-ai spus: pleci cu aerul în spate,
aerul acesta trist și greu
ca un pui de om care se zbate
pe un colț cioplit de Dumnezeu...

UNEORI

Uneori murim împreună
cu capul pe umărul celui alt
Îngerii vin cu aripi de Lună
din cioburi uitate-n-Înalt...

Uneori respirăm împreună
plămânul dimineții de ieri
Sufptăm în lumânarea Lună
și-n zori ne topim tot stingheri

Călători printre stele căzute
numărăm împreună câți pași
ne vor pierde-n lumi nevăzute
sau pe muchii de dor sunt rămași

Uneori zburăm împreună,
eu bătând dintr-o aripă frântă
târcolindu-ți aripa bună
cu odihna din fruntea cărunță

Uneori murim împreună
îmbătați de vara din noi
De-atâta-nflorire nebună
nici Toamna nu ne lasă goi...

PĂRERI DESPRE MERSUL LUMII

Elena BUICA

Am stat în cumpănă, dacă să abordez sau nu acest subiect, fiindcă nu e ușor să găsești un algoritm inedit al înțelesului evoluției acestei lumi, dar, ca orice "trestie gânditoare" (Pascal) ce mă aflu și eu pe acest pământ, nu pot pune stavilă gândurilor care își cer dreptul la întrupare prin cuvânt, după puterea mea de înțelegere. Ceea ce se petrece în lumea de azi, chiar dacă este „cea mai bună din toate lumile posibile” (Leibniz), ne creează imense neliniști și ne pune pe gânduri.

Am încercat să surprind noi forme care își caută făgaș în peisajul scurgerii rapide a prefacerilor, de parcă oamenii nu-și mai găsesc locul. Viteza cu care se schimbă fața lumii, sau trece timpul, face să nu se mai producă înfăptuirea dezideratelor propuse, creându-ne impresia că un deceniu în urmă este atât de îndepărtat, încât pare un sfert de veac. Mai multe decenii, precum vremurile copilăriei mele petrecute acum 70-80 de ani, au ecoul unei istorii foarte îndepărtate, parcă aparținând altui veac mai demult apus.

Era firesc, galopul evoluției tehnologiei ne-a ajutat, dar în același timp a depășit ritmul nostru biologic și ne-a dat puțin peste cap. Acum se impune un ritm mai alert al schimbării mentalității oamenilor, a raporturilor dintre ei, a unor criterii de promovare a valorilor, pentru care nu suntem prea bine pregătiți. Se schimbă rama tabloului, dar mai ales se schimbă tabloul faptelor de viață, în timp ce omul se schimbă mai încet. După o pauză de câțiva ani, revăzând recent locuri din America, impresia a fost că ceva din strălucirea acestei puternice țări, nu mi-a mai vorbit pe același ton ca în urmă cu aproximativ un deceniu. Mi se învârtau în minte mișcările acestei lumi, acum mai ușor de surprins cu ajutorul internetului care ne pune la îndemână imagini și informații cu care poți călători nelimitat în timp și spațiu. Noile schimbări au adus și noi probleme care cer alte căi de rezolvare, adesea cu implicare intercontinentală, aspecte complexe, greu de rezolvat.

Am fost și în România pentru a-mi încălca sufletul cu cele sfinte inimii mele și dătătoare de viață. Dar n-am întâlnit liniștea așteptată. Prin fereastra numită România, venea din partea Europei un vânt neliniștitor. Europa de acum e cu totul diferită față de cea care își făcuse un alt tablou în mintea mea din anii tinereții. Mi s-a părut o Europă slăbită în puteri, clătinându-se în luarea unor decizii. Am luat firul gândului înapoi să-mi limpezesc modul cum s-au petrecut aceste schimbări strecurate tiptil prin timp.

Și tot răsucind problemele pe toate părțile, mi-am zis cu regret: astăzi nu mai sunt europenii de altădată care proslăveau mitul culturii, al subtilităților și rafinementelor de tot felul, care puneau preț pe ce era mai valoros din trecutul lor glorios. Moda, ținuta vestimentară, pălăriile, pantofii, parfumurile, multe elemente de cochetărie din perioada interbelică atingeau culmea rafinementului în marile orașe europene precum Parisul, Viena, Londra... Chiar Bucureștiul nostru se bucura de o bună faimă, fiind recunoscut ca „Micul Paris”. În Europa, arta era în plină înflorire, cultura era la preț mare, multe școli înalte erau celebre, spre care își îndreptau ochii toți tinerii setoși de

învățătură. Un aer de noblete, de aristocrație spirituală era afișat în văzul tuturor, la teatru, la cafenele renumite, la întâlniri și sindrofii de mare rafinament. Frumusețile acelor vremuri dădeau naștere unei intense poftă de viață, ofereau oamenilor o existență relaxată și nu de puține ori cu tentă boemă. Oamenii aveau o mare siguranță de sine, o verticalitate de invidiat, o putere economică, ceea ce le asigura o puternică influență asupra restului lumii. Europa, considerată leagănul culturii și al civilizației, era modelul de urmat, era visul omenirii.

Această strălucită etapă de viață a început să apună după cel de al doilea război mondial, și, de atunci, nu și-a mai putut reveni. Astăzi europenii se hrănesc cu amintirea acelor timpuri încercând să reînvie câte ceva din gloria și strălucirea de altădată. Siguranța de sine s-a diminuat. Treptat, centrul atenției a început să se închege în altă parte a rotundului pământ, pe continentul Lumii noi – America. Americanii au început să strălucească prin alte valori. Au impus un stilul de viață foarte simplu, dar eficient. Americanii nu au exploatat mitul culturii sau al rafinementului, ci pe cel al bunăstării, al societății libere, al democrației și al spectaculosului modernității remarcate prin linia simplității și a utilului. Au reușit să creeze acest stil nou pe care l-au împins până la apogeu. Acesta a devenit curând noul ideal spre care privea lumea întreagă. America devenise puterea invincibilă, la care și țara noastră a visat mai bine de un deceniu, nestrămutată în credința exprimată scurt: „Vin americanii!”. Considerați atotputernici, era firesc și logic că trebuie să ne scape de ruși, ca să reintrăm în firescul vieții. Noutatea zgârie-norilor ne fascina, iar zborurile rachetelor în Univers a uimit lumea. Verzișorul, dolarul american, era atotstăpânitor în lumea banilor.

După prăbușirea comunismului, centrul de greutate a început să se mute încet-încet spre lumea Orientului. Japonia uluiește lumea cu organizarea vieții și a muncii cu rezultate incredibile. China devine o forță economică pe cale de a depăși piscurile unor realizări la care America și tot mai puțin Europa nu le mai pot ține piept. Emiratele Arabe Unite ne taie răsuflarea prin extravaganța arhitecturii. Petrolul și numărul locuitorilor acum își impun forța. Vocile din Orientul Mijlociu se fac tot mai sonore. Terorismul a zdruncinat cele două continente dându-ne fiori pe șira spinării prin atentatele săvârșite în întreaga lume, amenințând tot mai apăsător că vor să distrugă aceste două civilizații pentru a o impune pe a lor. Recent, evoluția evenimentelor din Siria a creat noi probleme Europei la care nu mai poate face față, nu-și mai găsește forța necesară pentru a rezolva aceste dificile probleme. Europa e nevoită să facă un pas înapoi. România este și ea prinsă în această horă în care trebuie să joace în pasul impus de Comunitatea Europeană.

Mai lent până acum, în galop în zilele noastre, iureșul schimbărilor ne sună în urechi. Dar ce e veșnic în lume? Unde e vechea Grece, vechiul Imperiu roman? Unde sunt atâtea alte împărății? Meandrele seismice ale destinului uman sunt valabile și pentru destinul marilor puteri ale omenirii. Chiar noile forțe ce se nasc acum sub ochii noștri, cele ce izvorăsc din adâncurile care găzduiesc petrolul, ar putea să se stingă atunci când alte energii și inovații tehnice vor înlocui petrolul. Așadar, ai putea să-ți sustragi gândurile referitoare la mersul acestei lumi, când neliniștile ne dau fiori și ne tulbură existența?

SĂ NE CUNOAȘTEM PERSONALITĂȚILE

– Constantin MOTAȘ 1891-1980

Profesor universitar, dr. docent, membru al Academiei Române,
om de știință emerit –
Doîna BUMBĂCESCU HANGANU

Proeminentă personalitate a biologiei românești, savant de notorietate internațională, distins profesor universitar format în climatul de efervescență spirituală a Iașului, C. Motaș și-a închinat întreaga viață slujirii învățământului și științelor naturii.

S-a născut la Vaslui în 8 Iulie 1891. Studiile liceale le-a făcut la renumitul Liceu Național din capitala Moldovei și Facultatea de Științe din același oraș unde a avut ca profesori o remarcabilă pleiadă

de dascăli: Paul Bujor, Ion Borcea, Ion Simionescu, Vasile Buțureanu, Gh Spacu și alții. Cariera didactică și-a început-o ca asistent la Laboratorul de Zoologie al universității ieșene de sub conducerea prof. Ion Borcea. Studiile de specializare le-a făcut la Institutul de Zoologie al Universității din Basel, Elveția și Universitatea din Grenoble, Franța, unde, în 1928 își trece doctoratul cu teza; CONTRIBUTIONS A LA CONNAISSANCE DES HIDRACARIENS FRANÇAIS ET PARTICULIÈREMENT DU SUD - EST DE LA FRANCE. Parcurgând toate etapele, (șef de lucrări, docent, conferențiar, profesor agregat), devine profesor universitar titular la catedra de zoologie descriptivă a Facultății de Științe din Iași, concomitent fiind și profesor la Facultatea de Agronomie din același oraș, unde a ținut primul curs de hidrobiologie și piscicultură din țara noastră. Din 1940 s-a transferat la București unde a lucrat până în 1956 când a ținut ultimul curs de hidrobiologie la Facultatea de Științe Naturale

În perioada 1949-1956 prof. C. Motaș a fost întemnițat împreună cu alți membri ai Partidului Socialist condus de Titel Petrescu. Au fost ani grei nu numai pentru el dar și pentru familia sa care a avut de suferit; au fost dați afara din casă și s-au adăpostit în locuința netencuită a unor prieteni. Soția lui a fost angajată femeie de serviciu la Institutul Cantacuzino unde spăla cimentul pe culoare, iar fiul cel mic a pictat reclame stradale pentru a-și câștiga o pâine. Dar cea mai mare nenorocire s-a întâmplat cu fiul mijlociu. Terminase facultatea de medicină printre primii, dar din cauza dosarului, a fost repartizat în Dobrogea în satul Negru Vodă, unde și-a pus capăt zilelor. Tatăl său a aflat dureroasa veste fiind în închisoare.

La ieșirea din detenție a fost reabilitat, primit în Academie și numit imediat directorul Institutului de Speologie din București, primind și o locuință corespunzătoare.

Paralel cu activitatea didactică, profesorul Motaș s-a dovedit și un organizator de prima mână, lăsând amprenta spiritului său progresist, instituțiilor pe care le-a condus: Muzeul de Istorie Naturală din Iași, Stațiunea Zoologică Marină de la Agigea, Stațiunea Zoologică de la Sinaia, Muzeul de Istorie Naturală Grigore Antipa, Institutul de Speologie Emil Racoviță și colectivul Fauna României, toate din București.

Ca președinte al Comisiei monumentelor naturii pentru Moldova (Iași 1938) a luptat pentru realizarea unor rezervații naturale în toată Moldova și la Agigea.

Constantin Motaș

A fost un deschizător de drumuri în biologie, el fiind întemeietorul unei noi științe, „Freato-Biologia”. De asemenea a fost pionier în țara noastră în ceea ce privește zoografia.

C. Motaș a avut o foarte bogată activitate de răspândire a științei publicând un număr impresionant de lucrări (peste 500 de articole), studii, monografii, opere de sinteză, broșuri, conferințe, dintre care unele au fost prezentate la radio sau la televiziune. Acestea au fost scrise cu talent și rigoare științifică devenind - cum afirma dr. docent Alex. Ieniștea – „poate cel mai bun profesor de zoologie pe care l-a avut țara românească”.

În timpul primului conflict mondial, C. Motaș a luptat ca ofițer aviator și a fost distins cu următoarele medalii:

- Ordinul „Steaua României de război”-în grad de cavaler
- Ordinul „Coroana României”-în grad de ofițer
- Ordinul „Virtutea Aeronautică de Război”
- Medalia Peleş (aceste decorații au fost oferite de către

mine, nepoata sa, Muzeului Militar Central în martie 1989)

- Medalia Victoriei
- Medalia Ferdinand de Război
- Crucea Comemorativa de Război; Oituz, Mărășești,

București 1918

După 1944 a mai fost distins cu:

- Ordinul Muncii Clasa 2
- Medalia „A 25-a aniversare a eliberării patriei”.
- Medalia Virtutea Ostășească clasa 1
- Însemnul „Om de Știință Emerit”

Pentru valoroasa lui contribuție în domeniul științei, prof. C. Motaș a fost ales Membru al Academiei Române în 1946 și al altor organisme de prestigiu din străinătate;

- membru al Uniunii Internaționale de Limnologie Teoretică și Aplicată
- membru al Societății de Zoologie din Franța
- membru al Muzeului de Istorie Naturală din Franța
- membru al Secțiunii de Pescuit a FAO

De asemenea a făcut parte din colegiul redacțional al revistelor internaționale „Acrologia” și „International Journal of Speleology”.

În 1963 a fost numit consultant științific al Institutului de Speologie din București. În această calitate, pe lângă alte acțiuni inițiate ori întreprinse de el, profesorul C. Motaș a pus la dispoziția cercetătorilor biblioteca sa personală, sugerându-le lucrări pe care uneori le-a tradus în franceză. Găsim într-un caiet următoarele rânduri; „Am fost consultantul științific al tinerilor cu mult înainte de această numire”.

Profesorul C. Motaș a fost nu numai un mare savant care posedă o disponibilitate de extraordinară dăruire, capabilă să genereze și să răspândească impetuoase idei. Omul de știință cu o pregătire excepțională era dublat de un intelectual de mare cultură și rafinament.

Citea simboștii francezi și recita pe dinafara din Boileau și din alți mari poeți uimindu-și prietenii din țara lui Moliere, care nu puteau să-i țină piept în domeniul propriei lor literaturi.

Știa Luceafărul pe de rost și în timpul excursiilor cu studenții și colaboratorii, își delecta tovarășii de drum recitându-le seara din prodigioasa lui memorie. A fost admirat de cei care au avut fericirea să-l cunoască sau să-i fie alături în aceste excursii științifice, pentru verva, cultura ori replicile sale de o fină spiritualitate lăsând acestora o amintire de neuitat.

Profesorul Motaș a fost și un artist al penelului de o mare sensibilitate, pictura a fost „son violon d'Ingres”.

Că a fost și un artist al penelului cu o personalitate distinctă, o demonstrează și faptul că, la împlinirea a 75 de ani de când Muzeul de Istorie Naturală „Grigore Antipa” și-a deschis pentru public localul din șoseaua Kiseleff, a organizat o expoziție omagială închinată marilor naturaliști-artiști care au fost C. Motaș, Mircea Ilie și Ion Țuculescu. Atunci a fost editată și broșura: „C. Motaș, M Ilie, I. Țuculescu- trei naturaliști artiști”(mai, august 1983)

Model de seriozitate ca om de știință, profesor desăvârșit, stimat și iubit de colegi și de studenți, exemplu de cinste și devotament, profesorul C. Motaș avea și aleasa calitate a oamenilor superiori, modestia.

Încrederea sa de nestrămutat în evoluție și progres, nu l-a părăsit până la sfârșitul vieții, când s-a stins în deplinătatea facultăților intelectuale, lăsând o contribuție valoroasă care a întregit patrimoniul național și universal al științei.

Aproape toate scrisorile sale plecau spre destinatari însoțite de amuzante și delicate acuarele, miniaturi potrivite fie cu anotimpul, cu sărbătoarea sau cu un eveniment familial al destinatarului. Alte ori, miniatura se referea la preocupările expeditorului sau la întâmplări din viața lui.

C. Motaș nu a lăsat, din păcate, pagini de jurnal sau însemnări cu amintiri din viața sa, dar a lăsat niște caiete, unele purtând sub iscălitură însemnul „student permanent” sau „veșnicul student”, în care a menționat întreaga corespondență primită sau expediată, cu data și conținutul. Printre aceste date se află și unele note și impresii fugare. Iată spicuite câteva dintre ele:

La vestea morții lui Cornelius Ryan spunea:

„Moartea acestui mare reporter de război, atât de precis informat, autorul volumului „Ziua cea mai lungă” pe care am citit-o și am recitat-o, atât Ștefănică (soția sa n.m.) cât și eu, ne-a mâhnit foarte mult, parcă ne-ar fi murit un prieten”.

„13 iunie 1975. Astăzi am trecut pe str. Prof dr. I. Athanasie, pe la casa unde a stat doctor Panu și am coborât scara. Peste tot parfum de tei, de crini, de atâtea flori! Un aer mediteranean fără „Tramontana” și „Mistral”

Ieri dimineața, (6 iunie 1975) pe la orele 9 pe când eram în baie eu cu Ștefănică iată că auzim un ciripit, ca de vrăbie, când colo, un canar auriu cu scuifță verzuie. I-am dat de mâncare sfărâmându-i un biscuit și apă într-o ceșcuță. S-a ospătat, a băut apa, s-a scaldat vârtos apoi a zburat pe terasă, și-a șters penele de barele de fier și apoi a zburat în tei, „Adio, mititelule!, unde vei mai găsi locanța și baie?”

Azi 17 februarie 1975 a încetat din viață la vârsta de 87 de ani cunoscutul biolog britanic Julien Sorrel Huxley, nepotul lui Tomas Henry Huxley, contemporan cu Darwin și propagator al darwinismului. Era de asemenea fratele scriitorului Aldous Leonard Huxley.

La 4 august 1975, la moartea lui Vasile Canarache, creatorul muzeului de arheologie din Constanța, nota: „Săracu' Conu Vasile! Spirit creator, plin de foc sacru, fără studii înalte de arheologie, a fost să fie un neîntrecut arheolog!”

La 8 august 1975: „Bietul Marsic (I. Marsic prof la institutul de Arte Plastice din București).

La 72 de ani și-a terminat frumoasa lui activitate de pictor. A fost odinioară la noi acasă și văzând producțiile mele a exclamat: „D-ta domnule Motaș ai desenat într-un an cât noi, pictorii, în zece!”

Pe Costică Turcanu (Peneș Curcanul) l-am văzut defilând cu veteranii de la 1877, plini de decorații, în fruntea regimentului 7 Rahova. Eram copil de 10, 12 ani.

Astăzi 21 Martie 1974, ieșind de la bărbier pe șoseaua Cotroceni, la vreo 100 de metri de Grădina Botanică, pe trotuar, zăcea cadavrul unui cățel voinic cu pete roșii și negre. Ochiul lui deschis lucea la soare din altă lume. Am fost impresionat până la lacrimi. Sărmanul peticuț!

În masivul Vercors l-am cunoscut pe faimosul citolog și histolog Hollande. El se plimba zilnic cu cei doi fii ai săi, înfășurați în pelerine de lână. Atunci soția sa murise de o boala care nu iartă (pielonefrită). M-a dus în casa unde zăcea moarta culcată în pat. A vrut să mi-o arate cum era în viață, deschizându-i ochii și ridicându-i pleoapele mi-a spus: era frumoasă, avea ochi minunați.

În caietele mai sus amintite rămase și păstrate cu dragoste de mine, prof. C. Motaș nota nu numai cui trimitea misiva dar descria și miniatura care o însoțea. Iată câteva pentru a completa portretul artistic al acestui om de știință:

- Dr. E. Pop -Cluj : Felicitări cu Pansele
- Dr Sanis Lakkis- Beyrouth: Felicitări cu Pansele și Vaca Domnului
- D-lui Acad. Prof C.C. Giurescu: Scrisoare și desen cu găini
- Prof. H. Bizot- Franța: Scrisoare și desen cu fructe roșii.
- Acad. Serban Cioculescu: Scrisoare cu desenul meu Arcul de triumf.
- Prof. Max Vachon- Muzeul Național de Istorie Naturală Paris: „Cu două desene colorate; oală cu flori galbene și toamna în Grădina Botanică”

Astfel acuarelele lui au ajuns nu numai în România, ci și la Paris, Grenoble, Moscova, Praga, Londra, în toate culturile lumii ducând cu ele o frântură din talentul și sufletul său.

- Mr. et Mme. P. H. Vercammen, San Francisco; Scrisoare cu găină, cocoș și doi pui (simbolic)

Dar nici neamurile n-au fost păgubite. Lor le-au ajuns scrisori cu versuri sau picturi. De la o întrunire de familie am primit următoarele: „Marcel (cumnat) a cerut gazdei un volum de Mihai Codreanu. Dar înainte de a-l primi, i-am recitat eu poezia cerută:

„Tu ești a vieții mele sărbătoare
Și-a bietului meu suflet reînviere

Căci mă renaști cu alba mângâiere

Din grațiile tale încântătoare”

De Anul Nou 1970, am primit o scrisoare cu un Moș Crăciun după ce, de sărbătoarea din 25 decembrie sosise un desen cu doi copii cu steaua și colindul alăturat. Tot acolo scrisese și Rugăciunea lui Eminescu:

“Rugămu-ne-ndurărilor

Lucafărului mărilor....”

Un personaj important al familiei sale era Țurică motanul:

„Astăzi joi 14 martie 1974, dimineața pe la orele 6 a dispărut Țurică și îl așteptăm să vină acasă. Poate să fie cu celelalte mâțe din cartier, prin grădinile oamenilor. Un cunoscut venit din străinătate a adus o zgârdiță pentru Băiatul motanul și o sticlă de coniac Martel pentru Băiatul cel mare. Bouloulou!”

„La ieșirea din Spitalul Colțea (unde fusese să-l vadă pe G. Rohr) starea sa m-a afectat, sărmanul meu amic, am dat nas în nas cu Jănică Rosenzweig. Ce bucurie, pe lângă supărarea cu Rohr! O clipă rea, o clipă bună. Așa este viața! Mai multe zile rele decât bune!”

„Astăzi 17 iulie 1974 s-a produs la orele 7:15 un cutremur destul de puternic. După câteva minute, candelabrul din biroul meu se mișcă încă. Mi l-a arătat Ștefănică.”

După o vacanță petrecută la mine, nepoata sa, îmi scria: Am aflat că totul e bine la voi. Ce liniște se revărsă din înalt asupra biseriței rustice, de o atât de măiestră arhitectura de pe costișa plină de umbre și de lumini, plină de gâze și ciripit de păsări, plină de poezie! Aici, după zile de ploii reci și de atmosferă boreală, cerul s-a înșeninat de vreo două zile și este de un albastru ireal, diafan. Pajiștile verzi din Grădina Botanică sunt odihnitoare. Sature de clorofilă ele îți mângâie ochii.

La 8 dec. 1972 celor trei „pușori” le dorim multe decenii și cât mai mulți anișori. Suntem împreună cu Anișoara, Ștefănică și cu omul de știință „nimerit”.

Am păstrat scrisorile primite de la el și le-am pus într-un album pentru frumusețea miniaturilor pictate, adevărate opere de artă.

Pe lângă omul de știință prof. C. Motaș era dotat cu mult umor. N-am auzit pe nimeni spunând glume și bancuri cu atâta haz. Iată un exemplu dintr-o scrisoare:

„Acum o să vă povestesc ceva vesel. Odată, la o vânătoare, era prin 1933, la Belciugate Gostile, se adunaseră discipolii lui Nimrod: prof. Jean Cantacuzino, prof. Slavu (veterinarul) și prof C. Andronescu. Acesta adusesse un recipient pântecos pe care atârna un carton cu următoarea inscripție:

„Damigeană mult iubită

Tu nu cunoști al tău scop

Căci nu știi ce porți în tine

Când ești plină până-n dop!

Ăst lichid în organism

E mare eveniment

Căci produce efect sigur

Ca și-un ser polivalent”

Se pare că vânătorii noștri au deșertat tot „serul polivalent din damigeană mult iubită, pe gătlejurile lor însetate de alergătura după vânat. (versurile acestea au apărut în Revista Vânătorilor nr. 5 1934)

În plimbările lui lungi prin București nota uneori numele străzilor pe care le și comenta. Aceste comentarii ar fi de folos celor care se ocupa de istoria capitalei noastre:

„Eu hoinăresc pe diferite străzi periferice ale Bucureștilor. Nici nu știți câtă imaginație au cheltuit edilii de odinioară ca să boteze aceste străzi. Iată câteva nume:

Str. Afluentului (nu știu la ce râu mare se referă), Str. Misterelor (e adevărat, câte mistere nu se petrec în fiecare casă, nu numai în fiecare stradă), Str. Rinocerului !!!, Str. Echerului, Str. Geometriei (aluzie la Platon care își scrisese pe ușă: „aici nu intra cine nu este geometru”)

Scrisoarea din 23 aprilie 1973: „La Grădina Botanică de unde am venit în această clipă, e ora 12:45, este foarte frumos și cântă mierlele:

Când tu apari în tainica grădină

O mierlă te slăvește ca-n povești

Și treci pe gânduri,

Floare după floare

Îți poarta trena rochiei împărtășești.” Dar acum trena s-a scuturat și se văd toate comorile somatice ale frumuseții feminine.

Despre mine, eu scad în puteri, dar nu mă las. Vorba lui bietu Condurache: „mor , da’ nu mă las “

Scrisoarea din 31 oct. 1970 (scrisori familiei): „Să trăiți mulți ani fericiți, plini de toate satisfacțiile posibile, dans le meilleur des mondes possible, cât va dura călătoria voastră pe acest grăuncior de tină, vagabond prin universul haotic și fără de margini”.

Scrisoare din 6 dec. 1970: „Am primit scrisoarea atât de caldă și îmbietoare trimisă de nepoată. Cum n-am alerga să vă vedem, să vă simțim, să vă îmbrățișăm cu toată efuziunea? Și, hai să o spunem, să ne înfruptăm din cea țuică bătrână care te arde la mațe mai dihai decât acel - vinum arsum anicetum-din faimosul Prandium Academicum, să ne înfruptăm din cele porcine sardanapalice, dacă nu chiar sarmalopalice“

București 17 feb. 1977: „Nici eu, nici Ștefănică, nu ne prea lăudăm cu sănătatea. Vin am voie sa beau și puțină cafea, pentru timpul cât îl mai am de locuit pe aceasta Planetă zăpăcită și zguduită de atâtea forțe adormite, cum credeam, dar mereu gata s-o ia razna.

Eu mă pregătesc pentru un rendez-vous cu cea fără ochi, fără sprâncene, fără sutiene.

Scrisoare cu desen lui moșu Ghiță Kirileanu (cu care se înrudea prin soția sa).

A fost greu să respect o ordine cronologică a acestor însemnări, mai ales că nu toate au data menționată. Consemnez totuși scrisoarea din 14 oct. 1964 pentru evenimentul important pe care-l relatează;

„Astăzi au început festivitățile centenarului Universității din București. Au venit reprezentanți ai universităților din toată lumea : Franța, cele două Germanii, Finlanda, URSS, Italia, Suedia, Japonia, Indonezia, Cehoslovacia etc. Cei mai mulți erau îmbrăcați în somptuoase robe medievale, cu pelerine de samur, bonete de toate culorile, colane și decorații scilpitoare. Sobri au fost americanii, chinezii, japonezii, mongolii. În românește complet, a vorbit numai reprezentantul Suediei; unii dintre ei, de exemplu grecul și finlandezul au sfârșit cu câteva cuvinte românești destul de corect pronunțate. În seara asta s-a dezvelit placa de pe Universitate. Urmează banchete, recepții etc.”

Încheiem acest sumar portret citând propriile sale cuvinte scrise în 1944:

„Cultura excesiv unilaterală, filozofică, artistică sau științifică nu formează pe omul complet. În sufletul omului de cultură, care merită cu adevărat acest calificativ, trebuie să vibreze toate coardele, trebuie să aibă rezonanță și Adevărul și Frumosul și Binele“

POEZII CU DEDICAȚIE

George FILIP

O...CANADA!

-la Ziua Canadei – 2017-

în fiecare zi – iubim Canada,
această mamă ce ne-a adoptat
când România dorurilor noastre,
plină de jale...ne-a abandonat.
acolo...munții noștri aur poartă.
acolo...hoții vremii sunt stăpâni.
acolo...de la Nistru pân'la Tisa,
calcă prin rai copite de păgâni.
de două mii de ani apasă jugul.
eroii Țării noastre-s morți de tot.
bandiții-au deșărat o țară sfântă.
românii-l strângă-n cer pe Savaot.
azi Dumnezeuul nostru e-n Canada.
alți frați români trudesc prin alte țări.
suntem sătui...dar plângem – România
ne cântă psalmi de dor din depărtări.
aprindeți lumânări – români prieteni,
că Dumnezeuul nostru e cu noi.
Canada-i noul Eden pe planetă;
la sărbătoarea ei – VENIȚI ȘI VOI!

EMIGRANT ÎN QUEBEC

-la Sainte Jean Baptiste-

„voi fi de-acuma quebecuaz
pe plaiu-ntins, canadian...”
la toate astea mă gândeam
când am zburat peste ocean

spre libertate – în Canada,
viața urma să mi-o petrec
într-o provincie pe care
cu mult drag o numim - Quebec.

pe-aici sunt fetele frumoase,
ca pe la noi - ca la Sibiu.
când le-am văzut am zis: dă Doamne
tânăr în veci de veci să fiu!

din Saint Laurent răsună doine
pe infinitele câmpii.
agricultorii toți sunt harnici,
ca-n palma maicii României.

toți respirăm același aer.
în limba lor și noi vorbim.
mama-Canada ne dă pâine
și merită să o iubim.

poetul meu cântă din mine:
da...am trecut peste ocean
și-s liber, mulțumescu-ți Doamne,
sunt quebecuaz...canadian!

CANDELA CUVINTELOR

Candela cuprinsă-ntre cuvinte
leagănă în ea temeuri sfinte,
scrise de românii-nstrăinării
care poartă-n suflet dorul Țării.

...iar se duce maica să aprindă
candela...de mult uitată-n tindă.
flacăra luminii se-ntetește
ca un psalm - cu Doamne miluiește.

taica pune mâna lui - bărbată
și lumina urcă prea curată,
miruind al vieții sfânt temei;
îngeri buni cuvîntă-n flama ei.

Candela-i trudită de nea Roșca,
truditor ca Horea, Crișan, Cloșca
și ca toți eroii trași pe roată
prin istoria - de altă dată...

Candela și-a-nprospătat feștila.
Dumnezeu își pune în ea mila
și alungă de pe zare – norii;
truditorii ei sunt scriitorii.

din uleiuri bine făcătoare
cântă-n slavă steaua sus răsare
și smeriți de flacăra Treimii,
înnuri către cer trimit creștinii.

s-a pornit iar Țara să aprindă
candela, cândva uitată-n tindă.
magii ce-o veghem sunt Tu, El, Eu
și cu noi e bunul DUMNEZEU...

DORUL DE ACASĂ...

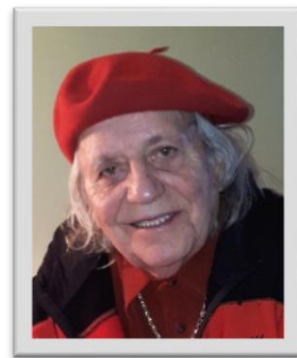
Stau la umbra unui tei semeț.
Sufletul mi-e dus în România.
Nu prea pun pe sentimente preț,
Dar îmi cântă-n suflet bucuria.

Mi-a adus Maria pâine...măr.
Le mănânc și sunt gustoase tare.
Pun în vers un pumn de adevăr:
Parcă-aș fi pe secetă, la Mare.

Plopu-mi ninge-n plete funigei.
Scriu poeme...le-ați citit vreodată?
Iată, azi îmi vine în condei
Despre – un băiat iubea o fată.

Dacă-așa am scris sunt mulțumit.
Dau năvală visele din urmă,
Că mai tânăr...mult am mai iubit
Și cu ce-am rămas până la urmă?

Lume...oameni...toți în limba lor
Mă salută – eu le dau binețe.
De privesc pe fluviul anilor
Sunt pe la a șaptea tinerețe.

Parcă-aș fi pe câmp, ca pe la noi
Și Maria-mi vine cu merinde.
Mă ning nostalgiiile-n șuvoi
Și un dor de ducă mă cuprinde.

Și mă duc...mă duc departe rău.
Acest manuscris îl las pe masă.
Așa sunt poezii: pleacă-n hău,
Când i-apucă dorul de acasă...

MÂNZUL

-mie...în clipele de melancolie...-

Mai în fiecare dimineată
Un mânz să-mi intre-n mreje nu cutează.
L-ademenesc cu pajiști verzi de viață
Dar e prudent și preapudent nechează.

Își cheamă maica... după cum bag
seama.

Presimte că-a trăit pe-aici demult.
Presimte că în tinerețe – mama
A tras în ștreang pogoane de tumult.

Se teme mânzul că-i pun căpețelul.
Așa cum fac geambașii toți – prin viață
Și pleacă... îl învață bine bine flerul,
Însă revine – mâine dimineată.

Îi las poarta deschisă, să poftească
Și îl ademenesc cu iarbă verde,
Dar nu intră...știe că-n tagma omenească
Nimic nu se câștigă...sau se pierde.

E totul în perpetuă schimbare.
Copitele de-o vreme îi sunt mici
Și mânzul simte-n metamorfozare
Că și străbunii lui au tras pe-aici.

...Dar într-o toamnă mi-a întins copita.
-Îți dau chiar viața pentru-un braț de fân.
Îi sunt bunic...mânzu-a gustat ispita,
Dar nu-l încalec...azi sunt prea bătrân...

SINGUR
(fragment)
Leonard VOICU

- Adevărat! Așa se pare că este. Mare șmecher Nae ăsta al tău. Dar, cum a fost la orfelinat? Cine te-a dus acolo?

- Mama. Nu știa ce să mai facă cu mine. Zicea că o înnebunisem. Avea mereu dureri de cap, nu dormea noaptea, lua o mulțime de medicamente, Diazepam și nu știi câte altele. Lua cu pumnul.

- Stai! Stai, puțin! Nu înțeleg! Mama ta și-a dorit cu toată convingerea un copil, apoi a renunțat la el? Cam ciudată schimbarea de opinie. O supărai, ce i-ai făcut?

- Eram mic, nu-mi dădeam seama de multe lucruri. Primii ani de școală primară, țin minte, i-am început la fel ca majoritatea copiilor și doresc să-ți povestesc ceva despre acest început. Mai apoi, s-a înrăutățit situația, avea nevoie și ea, mă înțelege, să fie „liberă” și m-a dus la orfelinat. Mai avem timp de povestit? Sau te grăbești?

- Cât e ceasul?

- E patru.

Lucian își privi și el ceasul, făcu un scurt calcul mental pentru a revizui ce avea de făcut și zise:

- Încă o oră, apoi trebuie să o iau pe Mara de la atelier, avem de făcut cumpărături și trebuie să o ajut cu mașina. Hai să mai luăm o cafea!

- Cu plăcere! Eu plătesc!

- Iar?

- Hai mă, că doar nu vrei să fie rândul tău acum? glumi Radu, insinuând, că ar fi costat prea puțin.

- Bine! acceptă Lucian, zâmbind îngăduitor, clipind pentru a da de înțeles că acceptă micuța glumă.

Cu o mișcare lentă, de parcă îl durea spatele, Radu se ridică, se îndreptă, și cu mâna în buzunar căutând mărunțiș, se apropie de contoarul fetelor care primeau comenzile. De serviciu era o tânără negresă înaltă, machiată oarecum ostentativ, cu o față lungă, ochi mari și buze cărnoase, ce avea un aer amestecat de superioritate, persoană complexată și senzualitate explosivă. Radu îi șopti ceva, dialogul lor nu se auzi, dar fata zâmbi, se înroși și se grăbi să servească cafelele, evitând privirea lui Radu. Plin de el, satisfăcut de gluma ce o spusese casieritei, cu cafele în mână, Radu se apropia și înainte de a ajunge la masă, și a se așeza, Lucian observă cum fata aruncă o privire rapidă dar semnificativă prietenului său, privire ce lăsa să se înțeleagă că ar fi vrut să mai discute cu acel bărbat ce ar fi putut să-i fie tată.

- Ai succes la puștoaice!

- Eh! Mofturi!

- Ce i-ai zis? Întrebă Lucian cu vădit interes.

- Ești curios? Privind-o direct și intens în lumina ochilor, cu un aer foarte surprins, dar sincer, i-am spus că nu-mi imaginam să o întâlnesc azi pe Halle Berry în carne și oase, și dacă vrea să-mi dea un autograf după... program.

- Asta-i tot?

- Da! Să nu-mi spui că nu știi ce să găngurești unei femei frumoase.

- Nu! Nu asta vreau să spun, dar am cam pierdut obiceiul, sunt însurat, n-am timp de făcut ochi dulci femeilor.

- Ai văzut cum s-a fâstâcit toată, i-a plăcut.

- Am văzut! Chiar, m-am mirat.

- De ce te-ai mirat?

Lucian înghiți în sec și pe fața sa se putea citi că este jenat. Se întrebă singur, dacă să spună o minciună ori adevărul. Cu riscul să se facă de râs, alege ultima variantă:

- Mă gândeam la diferența de vârstă...

- Ah! Înțeleg! Aici greșesc unii. De multe ori, purisancelor le plac băieții tineri, iar puștoaicelor, bărbații cu părul alb. Gândește-te și tu!

- Mda, cred că ai dreptate. Hai să lăsăm acest subiect, parcă era vorba de școala primară.

- Da! Povestea cu școala are o morală. A fost ca la linia de tren, un macaz care mi-a dat o nouă direcție, m-a condus spre o destinație la care nu mă așteptam.

Trăsăturile feței lui Radu deveniră serioase. Efectul distractiv al discuției despre femei dispăru. Gustă cafeaua proaspăt adusă, apoi îl privi pe Lucian pentru a se asigura că acesta îl ascultă cu atenție.

- De unde să încep? Probabil, chiar de la prima zi de școală. Tu știi cum se formau clasele în sistemul socialist în care toți, vezi Doamne, eram „egali”?

Lucian îl privi nedumerit, neștiind ce să spună, iar Radu continuă:

- Nu cred că știi. În anul în care am mers eu în clasa întâi, la școala mea, erau patru clase a câte treizeci și ceva de elevi. Treizeci și cinci, dacă nu mă înșel. Printr-o conjunctură neîntâmplătoare, eu făceam parte din clasa ce se identifica cu litera A. Până aici, toate bune și frumoase.

- Ce vrei să spui prin: „conjunctură neîntâmplătoare”?

- Aveam o rudă îndepărtată, un fel de mătușă care lucra la administrația școlii. Înțelegeți?

- Păi, să vedem unde vrei să ajungi.

- Bine! Fii atent! Deci, vorbim despre prima zi de școală, dis de dimineață, ne trezim, eu și mama, și plecăm să nu întârziem. La ora 8:00 începeau cursurile. În curtea școlii, lume cât vedeai cu ochii. Cineva, începe să ne cheme pe fiecare după catalog, eu fiind clasa întâi A, numele meu a fost strigat printre primii. Intrăm în clasă, și învățătoarea ne-a indicat unde să ne așezăm fiecare. Fiind mai înalt, am fost așezat mai în spate. Ne punem noi ghiozdanele în bancă și începem să privim cu uimire, curiozitate și emoție, Abecedarele care ne așteptau pe fiecare, așezate pe pupitre. După ce toți copiii s-au așezat găsindu-și locul lor, doamna Carmen, țin minte și cum o chema pe învățătoare, zice: „Fiți atenți, copii! Voi striga catalogul, iar când vă auziți numele, să vă ridicați în picioare, ziceți *Prezent!*, iar apoi să spuneți unde lucrează părinții voștri.” Tu crezi că eu am bănuț ceva în acel moment? Nici vorbă. Deci, învățătoarea începe să numească pe fiecare dintre colegii mei, în ordine alfabetică: „Andone Nicolae! Prezent! Ce serviciu au părinții tăi? Mama este economistă, iar tata inginer. Bine! Stai jos!” Și uite așa, pe fiecare în parte. Nu-mi aduc aminte cum îi chema pe toți, dar majoritatea au spus că părinții lor erau profesori, doctori, ingineri, arhitecți. De aceasta îmi aduc bine aminte. Când s-a ajuns la mine, am spus: Mama este țesătoare în fabrică, iar tata nu mai locuiește cu noi, dar lucrează ca sudor la o fabrică de țevi. După ce s-a terminat prezența, învățătoarea, doamna Carmen, ori mai bine spus, tovarășa, a ieșit din clasă și a revenit peste câteva minute cu directoarea. Aceasta mi-a spus să-mi iau ghiozdanul, și pentru că sunt prea mulți elevi în clasa A, voi fi transferat în clasa D. Ultima clasă. Nicio altă explicație. M-am ridicat, mi-am strâns lucrurile și... am ieșit pe coridor, unde, dau de ruda mea. „Ce se întâmplă? Încotro?” m-a întrebat, fiindcă ieșisem din clasă singur și cu ghiozdanul în mână, directoarea a întârziat câteva secunde. Când i-am spus, s-a făcut neagră la față și a plecat, nu putea să-mi vorbească. Apoi, am fost condus la clasa întâi D și dat în primire tovarășei învățătoare Dan. Mai vrei explicații?

- Chiar așa?

- Da, domnule! Și stai să vezi că nu e totul. Bâlciul abia acum începe.

- Adică?

- Mama, o fi fost ea nebună, dar a iubit școala la vremea ei. De când am început să merg la grădiniță m-a îndopat cu alfabetul, tabla înmulțirii, povești și poezii. Abecedarul îl știam pe de rost de la cinci ani. Deci, când am început cursurile, pentru mine, era floare la ureche. A început să plouă cu note de zece. Era și normal. Când alții abia buchiseau, ori învățau să socotească, eu știam să citesc cu ușurință, să adun, să scad, să împart și să înmulțesc. Cum la materiile principale nu au avut ce să-mi facă, dar oricum nu aveam voie să trec înaintea unor fete tocilare, ale căror părinți aduceau cadouri învățătoarei, știi ce mi-au făcut? Mi-au stricat notele la muzică, la desen și la sport. Mie? La sport? Care alergam toată ziua și le dădeam lecții la fotbal. La sfârșitul clasei întâi, nu mi-am dat seama, eram prea mic. Și

nici în clasa a doua. Dar, la sfârșitul clasei a treia, știam că sunt cel mai bun. Iar când s-a făcut serbarea de sfârșit de an și s-au dat premiile iar eu nu am luat nici măcar o mențiune, nu mai vorbesc de locurile unu, doi ori trei... atunci am simțit prima dată în viața mea o revoltă și o frustrare, care cu timpul, nu au făcut decât să crească și să se transforme într-o ură și dușmănie de nedescris. Îmi venea să le mănânc ficații.

- Aceasta este „destinația” la care spuneai mai devreme că ai ajuns? Ura de clasă? Întrebă Lucian dezamăgit și sarcastic.

- Oarecum, oftă Radu. Dar stai că nu am terminat. În acele momente, când mintea mea de copil, începea să realizeze că aș fi dorit să primesc și eu un premiu și mai ales, îl meritam, când am văzut cum alții care erau mai slabi ca mine sunt recompensați, iar eu sunt trecut cu vederea, două lucruri s-au petrecut. Pe de o parte o ambiție puternică a început să crească în mine și mi-am spus că voi învăța și voi face și mai mari eforturi pentru a avea note și mai bune, iar pe de altă parte, am realizat că sunt în competiție cu toți ceilalți, că nu am prieteni, ci numai inamici, că sunt singur și trebuie să mă lupt cu toți, atât cu un sistemul școlar putred, cât și cu colegii.

- Și ce-ai reușit să faci în clasa a IV-a?

- Am luat premiul trei. Premiile unu și doi s-au dat unor fete, pe care, am realizat că nu aveam absolut nicio șansă să le depășesc. Cântau mai bine decât mine la ora de muzică. Totuși, am fost mulțumit în final, a fost o victorie personală care m-a făcut să înțeleg că „se poate”, dacă muncești puternic și ai un pic de șansă.

- Care a fost șansa ta?

- Eh, despre aceasta vom vorbi altă dată. S-a făcut târziu și ziceai că ai treabă.

- Da! Obligații familiale. Tu, ai scăpat! Ești un om liber! Dă-mi un telefon mâine, sau mai bine trimite-mi un text. Nu mi-ai citit scrisoarea despre care vorbeai.

- Data viitoare.

- Hai! Vii? Te duc cu mașina până la prima stație de metrou, încercă Lucian, să-i fie de folos amicului său.

- Rămân să-mi termin cafeaua. Mergi liniștit! *Bye!*

Lăsând impresia că este grăbit, Lucian se îndepărtă și se îndreptă spre parcare căutându-și mașina. Radu îi urmărea mișcările, iar distanța care creștea între ei, adâncea sentimentul său de izolare, de întoarcere spre starea cu care se obișnuise de mulți ani. Auzi un foșnet și întoarce capul. Era fata de mai devreme, care îi servise cafeaua.

- Termin peste zece minute, mai vrei autograful meu?

- Păi, asta așteptam, zâmbi Radu convingător.

(va urma)

INTERVIU CU ȘI DESPRE CORINA CALTAN

Corina Diana HĂIDUC

R : Dragă prietenă, ne cunoaștem de mulți ani și am împărtășit împreună multe experiențe minunate. Cititorii revistei Candela ar dori să te cunoască din prisma unui scriitor.

Corina Caltan : Bine te-am regăsit, draga mea prietenă. Mulțumesc pentru timpul acordat și pentru posibilitatea de a mă dezvălui cititorilor mai în profunzime ca

scriitor.

R : Dar, să începem cu începutul :

Corina Caltan : Începuturile mele vin cu foarte mult timp în urmă... Îmi aduc aminte că în clasele primare, pe la 8 ani, afară la joacă tot cartierul era implicat în diversele scenete pe care le inventam eu. De obicei aveam două sau trei personaje principale și multă figurație. Îmi aduc aminte că într-una dintre ele, era vorba despre Mama și fiică. Fiica s-a pierdut în piață. Intriga era că și fetița și mama întrebau și în stânga și în dreapta amănunte. Mama despre fată, fata cum să ajungă acasă.. Și așa am implicat toți copiii din cartier, ei fiind, vânzători, polițiști, detectivi, doctori, alți copii sau alte mămici ...

Dar serios am început să scriu în liceu, când scriam la Revista Liceului, poezie și proză. Pentru diverse ocazii școlare însă, încropeam scenete pe care eu le scriam și regizam. Dar nu jucam în ele... Nu știu de ce. Poate din timiditate... Primul roman însă l-am scris aici în Canada, la îndemnul unui foarte vechi și bun prieten din România, căruia îi povesteam impresii de călătorie sau aventurile noastre de început de Canada și care mi-a zis că povestesc frumos, el simțindu-se bine acolo cu mine, oriunde mă duceam eu.

R : Inspirația știu că a venit din viața de zi cu zi, din poveștile auzite la gura sobei, spuse de părinți, bunici sau rude, dar totuși de unde a venit sursa?

Corina Caltan : Da, inspirația a venit din familie. Mama mea a avut o soră care a plecat în 1939 din țară, și s-a întors prima dată în 1968. Venea din Anglia cu tot parfumul occidental și toate misterele capitalismului. De la ea mi s-a tras dorința de emigrare și plecarea în Canada. Atunci am decis că vreau să ajung ca ea, să am un pașaport albastru, să vorbesc engleza și să călătoresc mult. Dorință pe care am îndeplinit-o 29 de ani mai târziu, în februarie 1997, când am aterizat la aeroportul Mirabel.

R : În romanul „Geamăt de iubire” este descrisă o poveste de iubire. Cât la sută este adevăr și cât la sută fantezie?

Corina Caltan : Adevăr este 20%, restul ...imaginația mea...

R : Cititorul așteaptă cu sufletul la gură deznodământul. Sunt sigură că mulți nu au mai avut răbdare și au citit

Corina Caltan

ultima pagină, în momentul în care situația a început să se aprofundeze, pe urmă neînțelegând pe deplin sfârșitul, au regăsit curiozitatea de a citi filă cu filă, iar și iar, savurând pe îndelete un ideal de iubire regăsită sau pierdută.

Corina Caltan : Poate, nu știu, cartea mea este ca un scenariu de film care te ține cu sufletul la gură până la ultima pagină . Îmi place să creez suspans. Și mie mi se întâmplă să caut în ultimele pagini al unui roman căruia îi citesc sfârșitul, ca să nu mai stau în tensiune... Apoi vreau să văd cum au ajuns acolo. Poate că sfârșitul mă intrigă și atunci mă întreb de ce? Deci, mă întorc să citesc acțiunea. Lucru pe care l-am sperat romanului meu.

R : Ce ai simțit pe tot parcursul scrierii ?

Corina Caltan : Emoție. Râd și plâng cu ei, am fost acolo cu ei, și în timpul războiului și în momentele de intimitate. Trăiesc din plin ce descriu.

R : Iar la sfârșit când „copilul” a fost dat spre „botez” (lansarea cărții) nu ai simțit că l-ai pierdut, dăruindu-l lumii întregi ?

Corina Caltan : Nu, foarte curios. Eu nu sunt egoistă din fire, și ca o mamă mândră de progenitura ei, am lansat-o în lume cu încrederea că își va face propriul drum...

R : În care dintre personajele cărții te-ai regăsit?

Corina Caltan : În rolul principal : Liz. Admir femeile puternice, care indiferent prin ce trec în viață, au puterea să se ridice și să meargă mai departe. Poate pentru că și eu sunt la fel...

R: Numele lor sunt o întâmplare, sau inspirate din viața reală?

Corina Caltan: Numele personajelor nu sunt o întâmplare de loc. Sunt numele tuturor din familia mamei mele. Partea de 20 % de adevărată din carte, este povestea lor, mici burghezi înainte de război. De fapt am început să scriu această carte în clipa în care Mama a căzut la pat, am vrut să i-o dăruiesc, i-ar fi făcut mare plăcere...Dar...nu am avut

această șansă. Mama s-a ridicat la ceruri, înainte ca romanul meu să fie publicat...Oricum, ei i l-am dedicat și ea a știut asta!

R : Așa cum viața continuă cu bune și cu rele, la fel și scrisul are suișuri, coborâșuri, pauze, sau tumultul literelor așternute pe hârtie zi și noapte. Unde te afli tu acum ?

Corina Caltan : Am terminat de mult a doua carte, dar pentru că am avut alte preocupări care m-au ținut foarte ocupată, am pus-o să se odihnească un pic. Acum de curând am recitit-o. Nu am schimbat nimic, i-am adăugat doar dicționarul românesc și atât. Aștept să o dau spre publicare cât de curând și voi face lansarea cărții în vara aceasta.

R : Îți este ușor să scrii sau faci ca și Arghezi, lăsând în sertar manuscrisul un timp, după care recitindu-l cu alți ochi, îl rescrii?

Corina Caltan : Nu! Nu am nimic cu Arghezi. Eu scriu foarte ușor. Pentru mine scrisul este a doua natură. Prefer să scriu decât să vorbesc. Când îmi propun să scriu o carte, mă gândesc mai mult timp la titlu decât la conținut. După ce l-am găsit, mă așez la calculator și scriu romanul de la început până la sfârșit fără să mă opresc. În maximum 3 săptămâni este gata. Așa a fost și cu primul și cu al doilea roman. Este un fel de scris automat, ghidat.

R : Deci ai scris un al doilea roman?

Corina Caltan : Da! cum am spus, L-am terminat acum doi ani. Este tot o poveste de dragoste, dar mai complicată și se numește : „Speranța nu moare niciodată”

R : De ce scrii doar povești de dragoste ?

Corina Caltan : Pentru că iubirea este prima emoție și cea mai pură cu care venim pe pământ. Cu dragoste se vindecă sufletele lovite sau în depresie. Cu dragoste se alintă și se susține. După mine, este singurul sentiment căruia trebuie să i se facă elogii. Trebuie propovăduit doar Iubire, nu ură, și răzbunare, crime și frică.

R : Mai nou ești colaborator la ziarul Unirea. Cum te simți în această nouă postură ?

Corina Caltan : Este total diferit de ceea ce am făcut până acum. Articolele mele sunt ori pentru copii, ori pentru adulți din punctul de vedere al terapeutului care sunt acum.

R : Dacă scrii cu atâta patos despre iubire, oare versul nu te-a tentat niciodată ?

Corina Caltan : Am scris în liceu...și atât...Nu mă mai atrage acum.

R : Planuri de viitor ?

Corina Caltan : Sinceră să fiu, nu mă gândesc încă să scriu o nouă carte, pentru că dacă mă gândesc, o scriu...Și ar trebui să o public pe a doua, înainte de a mă apuca de a treia.

R : Cum îți împarți timpul între servicii, hobby și alte îndeletniciri spirituale ?

Corina Caltan : Sunt foarte ocupată. În afară de excursii, care rămân prima mea pasiune, mai ales că lucrez în turism

de 20 de ani, mi-am urmat a doua pasiune și după doi ani de școală, mi-am îndeplinit un alt vis, acela de a fi naturopat și de a ajuta oamenii. În plus de aceste două pasiuni pe care le împletesc armonios, particip la tot ce îmi aduce lumină, pace și regăsirea eului interior.

R : Cum te simți acum la maturitatea unui femei îndeplinite din toate punctele de vedere ?

Corina Caltan : Sinceră să fiu, nu mă simt împlinită. Sunt atâtea lucruri pe care încă nu le știu... atâtea lucruri care le pot învăța pentru mine și clienții mei. Este un drum fără sfârșit în desăvârșirea noastră. Eu consider că trebuie să mergem mereu înainte cu sufletul unui copil care se bucură întotdeauna când descoperă ceva nou.

R : Dacă cineva ar avea curiozitatea să citească cele două romane ale tale unde le poate găsi?

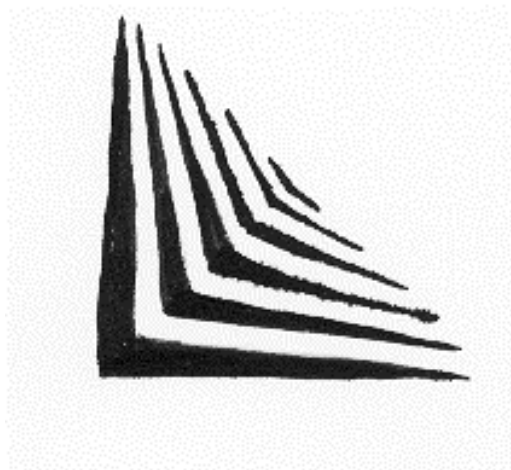
Corina Caltan : Poate intra pe pagina mea web : www.corinacaltan.com unde poate să le comande. Vor fi în curând și pe Amazon (e-book.)

R : În încheiere , o întrebare indiscretă : Care este relația ta cu Dumnezeu?

Corina Caltan : Relația mea cu Dumnezeu? Frumoasă întrebare... Încerc să nu Îl supăr. Radiez iubire necondiționată tuturor celor din jurul meu. Încerc să nu fac rău nimănui, iert și doresc numai bine, indiferent de comportamentul lor față de mine.

Vreau să trăiesc alături de oamenii umani, care știu să rădă de greșelile lor, care nu sunt umflați de triumfurile lor și care își asumă responsabilitatea pentru ei înșiși. În acest fel, demnitatea umană este apărută și ne îndreptăm spre adevăr și onestitate. Vreau să mă înconjur de oameni care știu cum să atingă inimile, de oameni care au învățat greutățile mari ale vieții, prin atingeri dulci ale sufletului.

R : Mulțumesc, dragă prietenă de suflet. Îți doresc mult succes în continuare pe toate planurile de activități pe care le desfășori. Si, mai ales, să găsești Iubirea!

Desen DecaR

POEZII
Marcela STRAUA

AVARUL

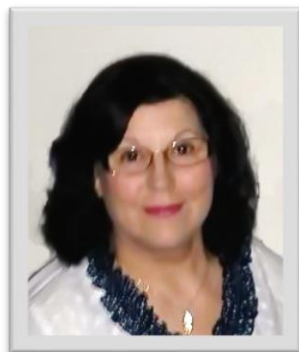
Păstrează omule, păstrează!
Adună, stai cu mintea trează!
Cum să strângi repede, avere
Să ai palate și putere.
Că zboară anii nici nu știi,
Îndeși-n buzunare, hârtii.
Vrei să cumperi fericire?
Nu-i pe bani, îi amăgire...
Sărac de erai, multe n-aveai
Dar de-un singur leu.. te bucurai.
Avarul n-are bucurie
Ea-i îmbrăcată-n dărnicie.
El nu stăpânește, î-i stăpânit
Slujește banul, pân' la sfârșit
Nu-și poate stăvili avântul
Ș-ultima bancă e mormântul....

ADUNĂ-TE!

Adună-te din gânduri și flori
Din ceruri și din constelații
Din petale risipite în zări
Și din corole de aspirații.
Adună-te din vise spulberate
Pe care le-ai țesut, sperând mereu
Pierdute-s în priviri blazate
Indiferente când ție.. ți-e greu.
Adună-te din furtună și vânt
Din stropii de ploaie sau de parfum
Din marea albastră, cer și pământ
Ca să croiți împreună alt drum.
De nu poți aduna iubirea
Să nu hulești, blestemând viața
Nu poți regăsi fericirea?
Îți rămâne... întreagă, speranța.

DACĂ STRUNA

Dacă struna mea ciupită
În zadar își strigă dorul
Dacă mintea chinuită
N-odihnește visătorul...
Dacă plâng note-n arpegii
Și-ndoiala mă apasă
Deschizând sutura răni,
Căutând leac pentru angoasă..
E că mă gândesc la țară
Și încerc dorul să-l exprim

Când tristețea mă doboară
Și nu știu să o reprim.
Bogăția nu-ți ajunge
Dacă inima îți plânge
Chiar dacă ai o comoară..
Doru-i cel ce te omoară.

SĂ CRED?

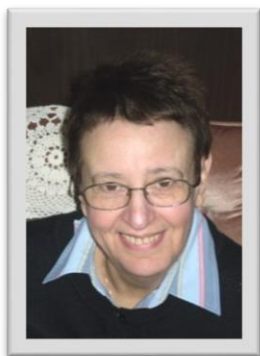
Să cred că verile...sunt note pe -un portativ,
Cântate de-o vioară ș-un pian, alternativ?
Să cred c-aș putea să înving gravitația,
Plutind deasupra lumii, schimbând concepția?
Că levitând, pot atinge luna și cerul,
Să găsesc "cartea vieții", să-i aflui misterul?
Să descopăr care-i secretul tinereții
Fără bătrânețe și cel al frumuseții....?
Eu cred-n iubire și-n culoarea preferată,
Verdele bradului, vara și iarna toată.
N-o să-ntreb vreodată unde-i tinerețea,
O caut în suflet, unde-i și tandrețea.
Să cred ca prietenia e floare de crin
Și-n puritatea ei nu e loc pentru suspin?
Că brațul unui prieten îți este și scut
Și n-acționează în spate-n taină, ca un cnut?
Să cred că sentimentul ajuns la paroxism
Nu poate declanșa în iubire un seism?
Eu cred în multe că sunt o optimistă
Cât timp iubirea între oameni, există.

FĂȚARNICII..

Am rădăcina de stejar și zborul de vultur,
De cel rău intenționat , mă lepăd , chiar mă scutur.
Pe omul, ce-n loc de zâmbet, trimite-o grimasă,
Îl privesc cu-ngăduință, nimic nu m-apasă.
Cu "metoda gădelui", cu "barda" din cuvinte
Nu-mi croiesc, doborând , drum, merg cuminte-nainte.
Nu am frică de nimeni, nici chiar de.. "mascați"
Am învățat să-i recunosc, cândva-i numeam frați.
Doar spatele-mi păzesc, fățarnicii s-au înmulțit.
Căine blând, în patru ochi...și-n public, asmuțit.
Te-ar rupe cu dinții ori te-ar călca în picioare
Să-l vadă lumea ..deștept, să pară cel mai tare.
Pe cel ce are cărți și scrie,- l numesc POET
Îl știe lumea...se știe el, nimic desuet.
Nu discut pe la colțuri, am versul la-ndemână,
Să ne "batem" cu el și cu condeiful în mână.

UN SUBIECT LA ORDINEA ZILEI

Veronica PAVEL LERNER

Îmi voi permite să atac un subiect "la ordinea zilei", fără să fac alte comentarii în afara celor legate de propria-mi experiență de om de știință în Canada anilor '80-'90. Gândurile pe care le aștern au fost provocate de o femeie care pretindea că a fost agresată sexual în anii '90 de un cunoscut al ei în cabina de probă (pentru femei!) a unui mare magazin din Statele Unite. Ea a povestit unui jurnalist

de televiziune că a ieșit de acolo rânzând, iar la telefon, când a chemat-o pe o prietenă să-i spună ce a pățit, prietena s-a mirat că râde. Jurnalistul a întrebat-o, mirat și el, cum a putut să râdă după "agresiune", iar ea a răspuns filosofic: "În momentele de mare stress, râzi ca să-l poți combate, nu?" Pe jurnalist nu părea să-l fi convins. Nici pe mine.

Am lucrat într-un laborator de cercetări al unei mari companii. Toți colegii mei erau bărbați. N-am avut nicio experiență neplăcută de genul celei povestite de dama de la televizor. E drept că aveam un coleg mai în vârstă, extrem de cultivat și competent care, ancorat în cultura țării de origină, Spania, nu vorbea cu mine decât despre artă, deși eu muream să discut cu el proiecte științifice. L-am înțeles: nu putea să accepte ideea de *femeie om de știință*. Când însă mi-a reușit un dificil și laborios proiect, și-a schimbat percepția!

La un moment dat, șeful cel mare, căruia îi cerusem să mă trimită la un curs de specialitate, n-a găsit altceva - pentru femei- decât un curs în care ți se preda comportamentul ideal cu șeful. Nu-i cerusem un curs "pentru femei", dar el așa a interpretat. Era mentalitatea vremii. M-am dus deci la un curs de o zi, la un hotel din Montreal. Erau cam 60-70 de participante, toate secretare, eu fiind singura cu altă funcție. Conferențiera - tot o femeie- urma să ne prezinte, conform programului, felul în care trebuie o femeie să se comporte cu șeful ei.

Am crezut că se vor atinge și câteva probleme profesionale, dar m-am înșelat. Am învățat - și s-a insistat mult asupra acestor detalii - ce culoare de curea, neapărat lată, e recomandabil să poarte o femeie ca să se *impună*: violet. Am mai învățat că femeia nu trebuie să țină mâinile și nici picioarele împreunate, ci, ca să proiecteze autoritate, să încerce să ocupe cât mai mult spațiu: brațele larg deschise, picioarele decent poziționate, dar în niciun caz încrucișate.

N-am putut fi atentă la toate amănuntele prezentate, mi-am dat imediat seama că acest curs nu era pentru mine. În pauza de prânz am vorbit cu câteva cursante. Problema lor principală nu era nici lipsa de respect a șefilor, nici impolitețea, nici, ferească Dumnezeu, altceva, ci simplul fapt că nu li se mărea leafa corespunzător cu munca depusă. Când eu le-am sfătuit să-și pună curea mov și, cu mâinile în șold, să ceară mărire de salariu, au râs toate și m-au pupat. Eu n-aveam asemenea probleme pentru simplul motiv că șefa mea era femeie, sau mai bine zis o "mademoisellă", bătrână și acră. În anii 80, nu contau studiile sau diploma, dacă erai venit din Franța în Quebec și aveai o relație, ți se dădea imediat un post important. Așa că șefa mea, fără studii și de o răutate rar întâlnită, nu era cineva cu care să te poți purta nici conform sfaturilor cursului, nici în vreun alt fel. Cel care mă trimisese la curs era superiorul ei, un inginer în care am avut întotdeauna un suport, în ciuda opoziției șefei mele directe.

Pot declara cu mâna pe inimă că, în mediul științific în care am lucrat trei decenii, fiind trimisă cu lucrul și în Statele Unite și în țări din Europa, asemenea abuzuri sexuale n-au existat. Toți oamenii de știință pe care i-am întâlnit - și n-au fost puțini- au avut purtări impecabile.

Să fie mediul artistic - cel din care făcea parte reclamanta- diferit de cel științific? Fără îndoială! Dar, dacă o femeie râde în hohote după o "agresiune" de care se plânge, cum să mai crezi că a fost chiar "agresiune"?...

Desen de Adelaida Mateescu

SLUGĂ PE PĂMÂNTUL TĂU...

Elena OLARU

Mă tot întrebam într-o zi: de ce tot pleacă românul – bietul de el, la Răsărit și la Apus, scopul terminal, fierbinte dacă vreți, acumularea de cât mai mulți bani, bani, bani... Lăsăm copii acasă, lăsăm părinți, frați și surori, mai ales cealaltă jumătate care, vai, ori își reface familia, copiii rămânând pe la unii dintre bunicii celor două părți sau efectiv acasă. Singuri.

Singuri cu cărțile - celor care le place să învețe, singuri în fața televizorului de unde se autoeducă; mai bine sau mai rău... Singuri în fața calculatorului, vorbind din vreme în vreme cu Mama. Sau cu Tata. Și în sufletul acestui „om” rămas stăpân în casa părinților se produce o luptă de nedescris...

Apar „De ce-urile?!“... Firesc, de altfel. În casă aveau de toate. Dar se voia mai mult. Mult mai mult... Răceala dintre părinții care la început se iubeau produce ruptura fatală: unul o ia spre răsărit, celălalt, spre apus. Nici măcar nu merg împreună, nici măcar nu-și plâng dorul unul pe umărul altuia... Dorul de cei de acasă... Telefoanele funcționează la început mai des. Apoi luați de val, mai rar. Nu-i de glumă să fii sclav modern în lumea civilizată!... La început, firesc, de altfel, lacrimile, mai mult sau mai puțin văzute, vorbesc în locul cuvintelor... Apoi, se produce răceala... Un fel de împietrire a sufletului; lacrimile, ele, care curgeau nestăpânite, acum nu mai vor să țâșnească... Privirea rece, distantă, indiferentă îi caracterizează tot mai des: banii vorbesc. În schimbul lacrimilor, vorbesc banii...

La început starea de bine și sațietate, că sunt altcineva; excesul de vanitate, uneori de generozitate, vorbăria fără noimă de cum este „acolo” sau duioasele amintiri și diferența dintre căldura de „acasă” și „răceala” de dincolo... Cei de acasă simt; bucuria revederii trece peste anumite inadvertențe și, ne adunăm – mic și mare, la „casa bătrânească” unde petrecem, unde râdem până la lacrimi sau „lăcrimăm” de bucurie... Formarea unui alt stil de viață, de conduită se observă însă la celălalt: are de toate, are banul, are casa frumos mobilată, mașină – două sau trei, dar acel „spleen” specific românilor îl macină. Pe dinlăuntru...

Este acasă și nu este... Este în mijlocul celor dragi și este absent... Ceilalți, mai săraci cu „duhul” sunt plini de viață; adună evenimente din timpul săptămânii și, duminica, după-amiază, după ce au participat la Sfânta Liturghie, se întâlnesc – acasă la părinți, unde vorbesc, glumesc, își amintesc de una, de alta, stau cu toții la masă, copii, se cunosc ca fiind veri primari, de-al doilea... Se joacă, își împărtășesc evenimente de la școală sau sensibilitatea primilor fiori pentru o codană...

Învăță unii de la alții, se maturizează, fac schimb de păreri, de cărți, de „cum este la noi”, de „cum este la voi” ș.a.m.d., în vreme ce părinții își amintesc de anii tinereții când „au flăcăit”, cum erau horele „celor trei generații” și cum de multe ori hora cea mare o începeau femeile... De sârba bărbaților, când ele, femeile stau doar și privesc; apoi hora unde femeile se prindeau în stânga acestora, urmând apoi valsul...

Și, indubitabil, oarecare nostalgii legate de primii fiori pentru flăcăul sau fata cu cozile până la șold frumos împletite și legate cu un trandafir... Floare din plastic, desigur... Erau oamenii stăpâni în satul lor, erau „slugă” în propria bătătură, dar mâncau carnea netratată, beau lapte crud de cele mai multe ori direct din doniță sau din oala din lut... Mâncau porumb fiert și nu făceau vătămătură iar primăvara se înfrăteau cu natura, culegând, pe de o parte viorele, toporași, brebenei și lăcrămioare din pădure, urechiușe, zbârciogii sau bureți vineți, de cealaltă parte, leurdă și urzici din care făceau salată crudă și soarele, prietenos, le îmbujora obrazul... Mă întreb apoi, acum Doamne, unde sunt românii noștri? În ce țară slugăresc cu inteligența-le și, cum de am ajuns unde am ajuns?!... De ce țarina le rămâne plină de scaieți din cauza lăcomiei, de ce frații nu se mai îmbrățișează, verișorii nu se mai cunosc, cimitirul – bătrân ca și satul, este plin de bălării... Mă întreb... Doar atât.

Și, de ce oamenii nu se mai salută cu „HRISTOS A ÎNVIAT!?”...

Desen DecaR

POEZII

Cristina-Marina MURGEA

La mai mulți mai!**Melania Rusu Caragioiu**

E horă, astăzi, sora mea cea Mare
 Și sufletu-mi se pare că-i grăbit
 Să te îmbrățișeze, mult prea fericit!
 Să îmi trăiești și să te bucuri, tare!

Ascultă doine și, ca bun creștin
 Aflând, a treia oară, pe Botezător,
 Te miruiește Sfânt și-ncrezător
 Și-nvață-mă, cu minte să mă-nchin!

Îmbracă ie înflorată, românească,
 Țesută-n trudă mare de strămoși
 Viteji, cinstiți, în Crez religioși!
 Credința lor fă să se răspândească!

De se strecoară-n horă vreun păgân,
 Din cei ce pe la zei se-nchină,
 Să iei tu astă boabă de neghină
 Și să o dai al nostrului Stăpân,

Ce ști-va El pedeapsă să o stirpe
 Lăsând ogorul rodnic și curat!
 Căci Sfântul Lui, Tainic protectorat,
 Ca laserul, ce-i rău va să extirpe!

E luna Mai, mai mult dorim căldură!
 M-ai prins cu tine-n horă, săltăreț
 Și, precum tot românul cel glumeț
 Mi-ai spus, ca-n treacăt, o cimilitură:

“Cine mai bate Zmeul, mai năprasnic
 Decât un mai puternic din povești?”
 Eu mă gândesc la basme românești..
 De Prâslea, Făt-Frumos îmi amintești..

Tu, te gândești și la Ivan cel Năprasnic,
 La Țepeș Vodă și la alți viteji..
 Ușor m-ai prins în ale tale mreji..
 Uitând de Mult Mai Marele meu Paznic!

Da, Dumnezeu ne spală ca pe mai,
 La râul limpede clătește îndoiala!
 Deci, îți promit, ținând făgăduiala:
 Eu, de speranță nu mă las, nu mă mai!
 La mulți ani, la mai mulți mai !

Vorbind cu Melania

Cu vorba ta, creștină, inima-mi învelesc,
 Înfrunt gerul amarnic și gheața o topesc
 Purtându-ți ruga Sfântă, ca un umil pelerin,
 la Dumnezeu plec fruntea și Lui mă închin!

Să nu ai îndoială! El este pe pământ!
 Din prea multă Iubire, cu Sufletu-i Cel Sfânt
 Nu Dă, însă, pedeapsă Satanei ucigaș
 Vrând ca noi toți să-l frângem, mintenaș,

doar prin credință-n pururi, evlavie și pace,
 Ce Lumina-vor Iadul, din noaptea-i zi va face!
 Nu ne-a creat El chipul și-asemănarea Lui
 Să ne lăsăm uciși de mâna orișicui!

Iar când călcăm pământul, El însuși, Dumnezeu,
 Să nu-L strivim cu pasul prea apăsător și greu!
 Să-L lăsăm să rodească, doar să-L stropim cu apa
 Înțelepciunii vii, căci în noroi, cu sapa

împroști totul în jur, iar de vrei să-l pătrunzi,
 în mlaștină nu poți decât să te înfunzi..
 Și ne privește Domnul, ascultă, înțelege
 Cu marea-I milă Iartă, chiar și-o fărâdelege,

Greșeală ori prostie, minciună, conspirații
 El Luptă, încontinuu, să ne avem ca frații
 Și pe pământ și-n ceruri să fim noi îngeri buni
 Ducând spre nemurire, Sfintele Misiuni!

În Cald, Luminat și Pașnic, al Domnului Cămin
 Să ne-nchinăm cu toții, cu inima de crin!
 AMIN!

Monstrul din chiuvetă

Pe foc bolborosind fierbea o supă,
 Ce pe la unu-și aștepta-n ofrandă,
 după cum chiar rețeta recomandă,
 un morcov mijlociu și-o țelină, după;

fiertura se vrusese completată
 c-un pătrunjel vânjos și aromat,
 și-un ardei gras, în roșu colorat;
 În mare grabă- o ceapă desfoiată,

rămasă-n trupul gol și plin de luciu
 fu scufundată-n baia clocotindă
 așa încât să fie ea, cea suferindă

că de-i tăiată, te supune la supliciu;

Veștmintele gătitelor legume
 Îngrămădite într-o tocătoare,
 pieiră scurt și fără suspinare;
 urmele-s șterse, de-apa de la robinet.

Un zgomot infernal, urlul de fiară,
 Se auzi cum dinții își scrâșneau
 și cu o foame de nestăpânit, barbară,
 Văzând cu ochii, pe loc înghițea

tot ceea ce prin gură îi trecea..
 Nu știa nimeni cât timp lighioana
 Va mai înfuleca, ascunsă-n subterana
 Lume- a tenebrelor, prin care locuia;

Gunoii e mare problemă în lume....
 Nu mai știi nici cine-l mănâncă,
 Cine-l dosește sau cine-l aruncă,
 De vrea să-l recicleze sau consume..

..Și-n lumea asta, mulți mănâncă.. supă
 oricât ar părea asta de sinistru
 la suprafață iese câte-un monstru..
 dar nu pe toți resturile-i preocupă!

Fructele

Cu o viață efemeră
 În pom, lujer.., fructieră,
 Colorate-mbietor,
 Unele lăsând cotor,
 sâmburi, piele sau codițe,
 țepi pe ale lor mlădițe..
 parfumate, acrișoare,
 suculente-mbietoare
 ne oferă vitamine!
 Boala, departe se ține!
 Prin ale lor intermedii
 repede găsești remedii..
 Cele care sunt amare
 neagă orice vătămare
 cu-argumente virulente:
 „fierea-i pentru tratamente!”
 Lângă cupe de șampanii,
 La taifasuri, în companii,
 Viața pare-apetisantă..
 Vreo bobită, arogantă
 Mai tulbură mințile,
 Zilele ori nopțile,
 dezlegând și limbile..
 Vina, Doamne bată-le
 rele sunt și fructele!

CINE ESTE CĂTĂLINA STROIE?

A.S. Eugen CARAGHIAUR,

membru al U.S.R., din Republica Moldova și din Canada

Cătălina este, în primul rând, o intelectuală de excepție și diplomată în Științe de Economie Politică. Emigrând în Quebec locuiește în Regiunea Montreal, orașul Laval. Este, de asemenea, o Mare Baronesă a Casei Hanale de Panciu România, respectând cu strictețe Codul de Onoare al Casei de Panciu: loialitate față de colegi, ajutor moral, cinste, dedicație profundă Neamului Românesc de pretutindeni și o acțiune justificată pe plan personal pe terenul justiției sociale și a bunei stări materiale, într-o Democrație pluralistă de libertate totală de gândire și credință.

Ca să se implice în cadrul colectivității românești mai intens a decis să scrie eseuri cu variate subiecte începând cu cele anodine, continuând cu subiecte de adâncă filosofie și mai ales de popularizare a multor teme necunoscute majorității cititorilor. Ceea ce o caracterizează mai mult, este felul în care expune ideile sale. Este o scriitoare specializată în povestiri, precum a fost Ion Creangă, prietenul lui Eminescu, dar cu deosebirea că-și alege subiectele tratate din lumea celor adulți, din viața de toate zilele.

În volumul „Adevăruri simple”, publicat în anul 2007, abordează o sumedenie de subiecte despre care toți au auzit, dar pe care, de fapt, nu le cunosc. Este cazul schimbării cliimei. Dânsa scrie că schimbarea se datorează deplasării axei de rotație a pământului, ceea ce implică o altă repartiție a căldurii din centrul globului. Astfel de schimbări s-au produs de multe ori. În Quebec, acum zece mii de ani, stratul de gheață se ridica la mai mulți kilometri grosime.

Cătălina dorește o incitare spre descoperirea unor adevăruri simple, deoarece ele reprezintă viața noastră de zi cu zi. Dorește, de asemenea, să ne orientăm mai clar deoarece lumea de astăzi are de ales între autodistrugere sau regenerare. Binele este creație și construcție, iar răul distrugere și auto-distrugere. Cătălina vede viața ca pe un ghem, mai mare sau mai mic, care se deșiră până la sfârșit. Omul fiind o ființă socială, firele lăsate de ghemurile fiecărei ființe se întrepătrund, dând naștere altor ghemuri din generație în generație, până la sfârșitul lumii.

Viața e un amestec de materie și spirit. Simplu spus, e timpul între naștere și moarte. Este un MISTER. În icoana din dreapta Altarului unei Biserici ortodoxe, e scris: Eu sunt Alfa și Omega. Între aceste două MISTERE trebuie să ne descurcăm cum putem. Universul fiind un Ocean de energie, noi toți tranzităm această Energie Universală. Cătălina vorbește despre o lume paralelă care scoate mai multe avantaje din energiile planetelor. Vulcanii, cutremurele, tornadele, uraganele oceanice sunt oare controlate de puterea omului? Din păcate omenirea s-a sustras legilor morale, iar dorința de Putere, a pus pe roate energia nucleară, care ar putea să ne distrugă. Evoluția omului pe plan tehnologic merge în răspăr cu nevoile noastre de toate zilele. Omul condus de puterea banului a devenit o sculă și merge după cum i se dictează....Sclavajul societății de consum trebuie stopat deoarece produce numai stres și trăim pentru a munci în loc să muncim pentru a trăi. Cătălina subliniază adevăruri simple. Ea vorbește de credit, de cărțile de credit, despre societatea de consum, despre dorința de a trăi în confort chiar dacă nu avem bani pentru a avea ce ne dorim. Viața familială dispăre, generațiile noi nu continuă efortul înaintașilor, se merge spre eliminarea familiei ca celulă de bază a omenirii. Cătălina

vorbește despre obezitate, despre homosexuali, fără să propună ceva. Dânsa rămâne într-o poziție de neutralitate știind că totul e relativ. Ea constată că femeile și copiii își descarcă rapid orice stres și se reîncarcă cu energii noi. Pentru Cătălina RUGĂCIUNEA și NATURA au același efect asupra omului. De ce? Pentru că natura e un izvor intermediar de energie planetară prin care putem să trăim. Cătălina abordează subiectul energetic al dragostei reale care produce un câmp energetic emoțional care ajută tatălui să îndeplinească toate cerințele energetice ale copilului. Corpul nostru are nevoie de o curățire, pentru ca energia sufletească să nu ne părăsească. Despre câte nu mai scrie Cătălina...?... despre post, teatru, răs, tragediile antice, despre agresivității refulate, despre nesupunere, anarhie, depresii și droguri. Dânsa constată că

orice boală este urmarea unui dezechilibru fizic sau sufletească, în afara bolilor provocate de virus. Cătălina intră în sfera chinezească de percepere a lumii. Scrie despre Yang și Yin. Despre energia magnetismului, un câmp geo-magnetic universal și despre câmpul electromagnetic sau telurismul care vine din nucleul pământului. Rezultă o întâlnire creatoare care transformă Planeta vie a Pământului. Brâncuși este văzut ca un mare filosof creștin care prin operele sale a reușit să-l scoată pe Cioran din sfera negativismului cronic. Când scrie despre CREDINȚĂ spune că a fi modest, smerit în limitele lumii materiale, nu înseamnă prostie, ci înțelepciune. Și are dreptate. Dar câți înțeleg acest simplu adevăr? Un subiect preferat este despre discuțiile în jurul ideii din SFERA PARANORMALULUI : se produc MIRACOLE fără nici o logică.

Când se referă la lungimea vieții sale de 950 de ani, a lui Noe, pune problema : ori timpul se măsoară altfel, ori viteza de rotație a pământului s-a schimbat temporar. S-a dovedit că viteza de deplasare a Polului Nord magnetic a trecut de la zece km pe an la peste 40 de km pe an. Cutremurele geo-magnetice ale sâmburelui planetei noastre ar fi cauza. Dar nimic nu e sigur. Ne putem aștepta la orice. Lipsa unei distribuții adecvate de căldură a Polului Nord ar da ca rezultat topirea ghețurilor din Groenlanda. Când aerul rece nu mai întâlnește aer cald nu se mai formează gheață. O preocupă de asemeni tăierea irațională a pădurilor, care dau oxigen pământurilor. Cătălina pune, de asemenea, în ecuație problema instabilității politice din Mijlocul Orient, problema unui echilibru nuclear în zonă, vorbește de imixiunea U.S.A. în regiune. În final scriitoarea ajunge la concluzia că nimic nu s-a schimbat din punct de vedere moral și că realitatea confirmă starea anormală în care trăim. Cătălina Stroie este o scriitoare veritabilă pentru că se preocupă de subiecte arzătoare și le interpretează științific, deci, nu sentimental. Sunt scriitori adevărați sau nu sunt deloc. Există și scribaci care cred că sunt buricul Pământului. Un scriitor veritabil are ceva de mărturisit. Fiecare e important în felul lui. Bogăția literaturii universale constă din faptul că fiecare scriitor adevărat are ceva de spus, are ceva de împărtășit cu alții. Nu este nici o legătură între calitate și succes comercial din vânzarea de cărți. În lumea de azi și dintotdeauna cei care au avut sprijin material, au reușit să trăiască din scris. În mod paradoxal putem constata că regimurile dictatoriale au fost mai prielnice scrisului decât democrațiile actuale care nu sunt decât dictaturi financiare camuflete.

Din punct de vedere tehnic, Cătălina are un scris simplu, dar nu simplist, știe să tragă concluzii fără să-și pună la încercare cititorii. Scrisul este limpede și narația logică și îl ține pe cititor

avid să cunoască urmările. Este o povestire care liniștește, scoate pe cititor din freamătul zilei de lucru.

CARMEN SMUTNEAC: ARTA CA RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE UMANE FUNDAMENTALE

Interviu realizat de Eva HALUS

Carmen Smutneac, pictoriță de origine română, se remarcă în arta canadiană contemporană prin stilul său situat între surrealism și mișcarea dadaistă, dar încărcat de noi semnificații și simboluri. În creațiile sale abstractul are un rol de fundal sau ambianță; în prim plan se regăsesc personaje pline de expresie și ciudățenie sau mister, alcătuite din impresionante tușe de culoare și desen. Ele vorbesc despre o lume bogată, fabuloasă,

supranaturală, ce traversează timpurile și epocile. Acesta este un interviu cu o artistă originală care nu încearcă să reproducă natura, ci mai degrabă să creeze o lume nouă. Interviul va fi inclus în al treilea volum din seria „Convorbiri cu personalități românești din Montreal”, ce va apărea în această vară. Aceasta versiune a interviului a fost publicată și în jurnalul Accent Montreal.

Eva Halus: *Carmen Smutneac, puterea dvs. de expresie depășește cu mult mainstream-ul picturii canadiene contemporane, scăpând șabloanelor și șablonării. Este aceasta o exuberanță a imaginației, reflectă ea personalitatea dvs. în general?*

Carmen Smutneac: Dacă vorbim la modul general, personalitatea fiecărui individ se reflectă în totalitatea acțiunilor sale. Fiecare dintre noi avem o amprentă unică în ceea ce facem, o identitate proprie. Activitatea mea artistică este rezultatul observațiilor lumii care ne înconjoară, a cunoștințelor acumulate, un răspuns la unele din întrebările umane fundamentale, cum ar fi existența noastră și timpul.

EH: *Cum s-a format stilul dvs.?*

CS: S-a format în timp și concretizat așa zice prin 2011. Baza pe care o am este Liceul de Arte Plastice și Institutul de Arte Plastice din Cluj-Napoca (1978), cu o specializare la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1979). Stilul artistic se transformă treptat, aproape imperceptibil, de la o zi la alta, pentru că noi înșine ne îmbogățim prin cunoștințele acumulate, observațiile noastre și experiența pe care o câștigăm muncind la realizarea unei lucrări - în cazul meu, tabloul.

EH: *Postmodernismul contemporan, de la 1970 încoace, nu încetează să pună între ghilimele conceptele de realitate, adevăr, umanitate și fiecare pictor mai de valoare are o anumită idee pe care o propune publicului. Unde vă situați dvs.?*

CS: Curente artistice unesc grupuri de artiști care au același stil, cu o filozofie specifică comună. Mișcările artistice

din cadrul modernismului și postmodernismului sunt multiple. Fiecare artist contemporan încearcă să fie original, să aducă ceva diferit în tehnica și modalitatea de exprimare. Trebuie să recunoaștem că nu e ușor, dacă acceptăm ideea că „totul a fost spus”. Pe de altă parte, imaginația și creativitatea umană nu au limite... Ca să răspund mai precis la întrebarea dumneavoastră, așa cita cuvintele lui Janette Blais, proprietara galeriei

L'espace Contemporain din Montreal, referitor la curentul artistic în care mă încadrez prin stilul meu: „*Une artiste avec un esprit mutin et caustique qu'on pourrait classer entre le surrealiste et le mouvement dadaïste avec une analogie du monde, un style angoissant et enchanteur...*”

EH: *Cum era când erați copil? Dar ca adolescentă? Ce vi s-a imprimat cel mai mult în memorie? Pun aceste întrebări pentru că, de obicei, artiștii cu multă imaginație au avut copilării ieșite din comun.*

CS: Îmi plac aceste întrebări! Eram fericită, am avut o copilărie ieșită din comun datorită părinților, Olga și Vasile Smutneac și bunicilor din partea mamei, Ștefania și Mihail Guțu, cărora le sunt foarte recunoscătoare. Cele mai frumoase clipe din această perioadă au fost primăverile și verile în satul Cucuiș, din regiunea Hunedoara, unde bunicul a fost învățător. Acolo mi s-a imprimat cel mai mult în memorie peisajul paradisiac, copiii și oamenii locului, mirosul de flori și de pământ. Ca adolescentă, au fost anii de studii, când viitorul era foarte, foarte departe și mi-l imaginam cum voiam; totul era posibil!

EH: *Ce v-a atras să veniți în Canada și la ce a trebuit să renunțați pentru a vă realiza visul de libertate?*

CS: Aveam de ales între Canada și Australia, țări care acceptau cereri de imigrare. Am depus actele pentru Canada deoarece învățasem un pic franceză în liceu. Nu putem explica întotdeauna de ce facem anumite lucruri. Urmăm o voce interioară, subconștientul, care ne ghidează spre ceea ce dorim sau visăm. Așa am ajuns la Montreal în decembrie 1997, cu doi copii minori, Mălina și Ruxandra Căilean. Pot spune cu mândrie că ne-am descurcat bine toate trei, fiecare pe drumul său.

Carmen Smutneac
Lespacecontemporain.com

EH: Ați participat intensiv la expoziții în România, Canada și în țări precum Belgia, Olanda, Japonia. Vorbiți-ne despre aceste expoziții. Cum a fost primită arta dvs. în România și în străinătate?

CS: Înainte de a ajunge în Canada, am lucrat ca stilist în industria textilă la București și am colaborat la galeriile Uniunii Artiștilor Plastici (UAP) din România, unde sunt membră și în prezent. De-a lungul anilor am participat la expoziții de grup și am avut două personale la București, în 1996.

Arta fiecărui pictor e primită diferit de public, oriunde în lume, fiecare artist având publicul său, ca în orice altă ramură artistică și e normal să fie așa. Suntem mult mai sensibili la o anumită formă de exprimare ca alta, în funcție de multe criterii individuale și nu numai.

EH: Cât timp pe zi dedicați picturii? Cum se naște de obicei o pictură? Există o corelație între întâmplări din viața dumneavoastră de toate zilele sau din lecturi, cu personajele create pe pânză?

CS: Ideal este să pictezi zilnic, ca cei care cântă la un instrument, să nu-ți pierzi virtuozitatea și continuitatea ideilor. Pe de altă parte, atunci când crezi ai nevoie de momente de inspirație, de căutare, ai nevoie de singurătate, de acel ceva care vine din interior și pe care vrei să-l transmiți în felul tău celorlalți. Pentru mine e destul de dificil și dureros să mă pun în „starea de a picta” un tablou. Și de aceea sunt zile când nu pictez. În cazul meu, o pictură se naște cu greutate, pentru că doresc ca în final să spună ceva celui care o privește, să-i transmită un sentiment, o emoție pozitivă sau negativă, ceva care să-l facă să se oprească măcar câteva secunde în fața tabloului. Dacă intră în dialog cu lucrarea, scopul e atins, putem comunica, creator - spectator, chiar dacă cel care privește aduce o altă interpretare lucrării. Fiecare vede și simte diferit. Bineînțeles că există o corelație între tot ce am văzut, auzit și trăit și personajele mele. Înregistrăm în creier și în suflet tot ce ne impresionează în bine sau rău și le eliberăm din noi inconștient.

EH: Prin culoare și desen, pictorii imortalizează și dau glas unor expresii, unor amănunte care altfel ar putea scăpa ochiului obișnuit.

CS: Într-adevăr, observ oamenii oriunde mă aflu, expresiile lor, gesturile lor, îmbrăcămintea, accesoriile. Încerc apoi să le redau în pictură. La o compoziție cu mai multe personaje, de exemplu, sunt importante pentru mine stările de spirit și relația care se creează între ele - un fel de scenă dintr-o piesă de teatru sau de marionete, cu personalități diferite, unde fiecare are ceva de spus.

EH: Ce planuri aveți pentru timpul dvs. liber?

CS: Nici nu-l mai numesc timp liber... Ca orice artist, să am inspirație, energie și dorința de a continua pe acest drum, de a picta și a expune cât mai mult. De asemenea, să onorez faptul că sunt artist al Galeriei Iris din Baie-Saint-Paul, regiunea Charlevoix și Galeriei Nob Hill din orașul Quebec.

EH: O expoziție majoră, numită „La trace d'un instant”, de la sfârșitul anului trecut, gândită cu multă trudă și realizată împreună cu artistul de origine bulgară Kamen Zenov, a avut tot ce-și poate dori un artist: o galerie în topul galeriilor contemporane prin calitatea spațiului expozițional,

al numelui și influenței în lumea artistică montrealiză - Galeria Livart - și un impresar tânăr și energic și el de origine română, Mihai Gheorghian, venit din direcția business managementului și iubitor și creator de artă. Ce noi expoziții pregătiți anul acesta, unde și când?

CS: Expoziția *La trace d'un instant* a avut loc la Galeria Livart, cum spuneți, care este în topul galeriilor din Quebec. A fost organizată de impresarul român Mihai Gheorghian, însă fiind în cea mai friguroasă perioadă a iernii, nu a avut mulți vizitatori. De fapt, iarna nu e o perioadă propice pentru galerii, nici ca vânzare, nici ca public. Excepție fac expozițiile artiștilor de renume. Ceva mai important ce am în vedere anul acesta este o expoziție personală la Rouyn-Noranda (QC), în septembrie.

EH: Vorbiți despre o lume nouă în pictura dvs. Este o lume virtuală pe pânză, un univers paralel. O aspirație poate? O nostalgie?

CS: Lumea din tablourile mele este un pretext de a prezenta o stare de spirit, o stare de mister, o poezie, o gândire feerică, o nostalgie, un fel de răspuns la întrebările legate de condiția și locul nostru în Univers, o întâlnire metafizică între personaje din epoci diferite, pentru care locul și timpul nu au importanță. Tematica pe care o abordez cu predilecție este timpul, această noțiune imposibil de definit.

Repere biografice

Născută la 1 martie 1954, în Orăștie, Hunedoara, Carmen Smutneac a absolvit Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca în 1978, urmând apoi o specializare (1979) la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București. În România a lucrat ca stilist în industria textilă, la București, pentru ca în 1997 să se stabilească în Canada, la Montreal. Aici și-a continuat cariera artistică și și-a perfecționat stilul, lucrând cu galerii prestigioase și expunând intens.

Prin intermediul Galeriei L'espace contemporain a expus solo (*Le cortège du temps*, 2015), în duo (*Autour de la lumière* cu artista Lydia Gouteux, 2013; *Arlequin & Chimère*, alături de Marc Bléoo, 2012; *Les traces des éclipses*, împreună cu Ruxandra Căilean, 2012) și a participat la o multitudine de expoziții colective între 2011 și 2015. La sfârșitul lunii noiembrie 2018 a expus, alături de pictorul Kamen Zenov, 15 lucrări de mari dimensiuni la Galeria Livart din Montreal, în cadrul expoziției *La trace d'un instant*.

A expus, de asemenea, și în România, la Salonul internațional de artă de la Timișoara în 2006, la Salonul internațional de artă de la Sibiu în 2007 și în cadrul celei de-a 36-a Expoziții internaționale a CAPSQ (Cercle des Artistes Peintres et Sculpteurs du Québec), care în 2012 s-a ținut la Muzeul Național al Marinei Române de la Constanța.

În prezent Carmen Smutneac este reprezentată de Galeria Iris din Baie-Saint-Paul și de Galeria Nob Hill din orașul Quebec.

Pentru arta sa, care înfățișează un stil între suprarealism și mișcarea dadaistă, cu personaje efervescente și mistice aflate în contexte fantastice, Carmen Smutneac a fost recompensată cu mai multe premii, dintre care amintim pe cele din partea CAPSQ, în cadrul concursurilor/expozițiilor internaționale *Son et lumière* organizate de acesta în 2010, 2011 și 2012.

POEZII BASARABENE

Liliana CUREVICI

Cândva...

...Cândva, pe timpuri mai modeste,
Fiind mai mulți vecini în sat,
Torream fuioare ca-n poveste
Și-un pod de casă-am ridicat.

Eram o lume mult deschisă,
La suflet blânzi, lipsiți de ură,
N-ai fi văzut vre-o poartă-nchisă,
Căci...sărăcia nu se fură.

Ne îndemnam mai mulți la clacă,
Munceam cu râvnă, gânduri bune,
Copii se-nghesuiau la joacă,
Iar mai maturi la râs și glume...

Bunicii ne spuneau povestea
Cu Făt-Frumoși și Cosânzene,
La șezători, torcându-și zestrea,
Pentru Mării, pentru Ilene.

O vie se-ngrijea cu suflet,
Cum se-nfășa cel mic sugar,
Încetșor, răbdând, cu cuget,
Tăind din greu acel lăstar...

O carte se citea-ntr-o clipă,
La librării, făcându-și rînd,
Ioana, Gheorghe și Mitică,
Citind, apoi...împrumutând...

...Dar astăzi, Doamne, ce se-ntâmplă?!
Cel sat a devenit pustiu,
Până și gardul se risipă,
Pireu-i mare, pîn'la brâu.

Părinții sunt demult prin stele,
Ai vrea să-ntrebi, dar e sortit,
Unde-am greșit, din care vrere,
O lume-ntreagă-am rătăcit...

Azi vin mai mulți la cimitire,
Nu pe măgar, ca și Iisus,
Având doar gust de limuzine
Ce suflă praful, cât mai sus.

Azi sufletul puțin contează,
Văzută-i haina de pe trup,
La sărbători, când s-afișează
Se-mbracă-a lene, cât mai scurt...

...Doar nukul știe, lângă poartă,
Ce-a fost, cum e, dar e tăcut,
Căci de-ar vorbi, ar spune-n șoaptă
Un adevăr amar..., durut...

O, lume!!!

...O, Doamne, câtă ipocrizie în astă lume,
Ce nu-și mai recunoaște nici al țării nume!!!
Căci astăzi se crucește în vechea catedrală,
Iar mâine-i la paradă, cu steaua sa...vasală.

Or, unde mai încape cea grea nerușinare,
Când ei, bandiți și hoți se-ntâmpină cu sare,
Când steagul roș, de sânge, e-ntruna la putere,

Chiar dacă tricolorul e-al neamului meu vrere?!

Ce-ar spune străbunicii, ce zac în reci morminte,
Văzând cum vindem țara pe câteva merinde,
Cum secere, ciocane schimbat-am pe icoane,
Iar cizma bolșevică ne calcă și-n altare?!

Cum poți să uiți Gulag-ul sau recile Siberii,
Ce învelit-au neamul cu plapuma durerii,
Cum poți să uiți, tu, lume, de "troica" ucigașă
Pe care azi o-ntâmpini, la loc de cinste-n casă?!

Te leapădă, o, lume, de aspirații proaste,
Căci țara, mâini-poimăine, rămâne fără oaste,
Cum o să bați pe turcul, cum a mai fost o dată,
Când ți-ai vândut și scutul, demult nu ai nici spadă?!

Înnebunit-ai, lume, ești oarbă de decenii,
Ridici în slăvi ciocoi, dar nu și moldovenii
Și-n casa noastră sfântă nici loc nu vom avea,
Istории negre, sumbre, din nou vom repeta...

Fântâna Omului Efim...

...La sfânta apă-a lui Efim
Eu vin mereu să mă închin,
De zece, sute, mii de ori
Chiar dacă anii grei mă dor...

Eram copil când s-a săpat,
Când piatra-n două a crăpat,
Urcând, cel viu izvor în sus,
Către lumina lui Iisus.

O lume-ntreagă-a adăpat,
Și mai sărac, și mai bogat,
Găleata-mi plină-adusă-n prag
Mereu șoptea, că...sunt bărbat.

Dar anii trec și greu de tot
Nici păsări nu se mai întorc,
Rămâne-un sat enorm pustiu,
Chiar de izvoru-i veșnic viu...

...Fântâna nu avea să știe
Că mahalaua e pustie,
Cei, de-au săpat-o-s în pământ,
Mai sus de ea, dar în mormânt...

Iar noi, mai tineri, toți departe,
De casă, masă, soră, frate,
Venim prea rar la curățat,
Cu țara nu ne-am împăcat...

...Fântâna Omului Efim,
Ne iartă, dacă poți, căci știm,
Ne-aștepți demult și plângi mereu
Din răspuțeri nisipu-ți greu...

...Poate-ntr-o zi veni-vom toți
La sfânta apă, lângă porți,
Ca tații noștri, altă dată,
Să-ți îngrijim apa curată...

ION I.C. BRĂȚIANU (1864-1927)- POLITICIAN VIZIONAR

Rolul său covârșitor în realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918

Angela FAINA

(continuare din numărul trecut)

Războiul pentru Întregirea Neamului. Perioada de neutralitate. Tratatul și negocierile cu Antanta

Declanșarea Primului Război Mondial a impus scoaterea reformelor de pe ordinea de zi. Trebuie amintit contextul în care țara noastră a trebuit să se poziționeze în acest conflict. România avea la acel moment un tratat militar cu Tripla Alianță, încheiat încă din 1883 de

Carol I și de tatăl actualului prim-ministru. Tratatul fusese ținut secret, căci un pact cu Germania și Austro-Ungaria era extrem de nepopular în rândul opiniei publice. Totuși, acesta a adus un avantaj țării noastre, prin scoaterea din izolarea diplomatică în care se afla la acel moment și protecția în fața amenințărilor Rusiei țariste. Însă, în noul context internațional, fruntașul liberal considera tratatul inoperabil. La mijlocul lunii iulie 1914, împăratul austriac Franz Joseph și împăratul german Wilhelm al II-lea, îi cer imperios lui Carol I să ia poziție față de conflictul ce se declanșase în Europa. La consultările din țară, regele se pronunța vehement pentru respectarea tratatului, în timp ce majoritatea politicianilor români declarau că nu se poate intra într-un război de partea austrieilor, noi fiind interesați de obținerea Transilvaniei și alipirea ei la România, cu gândul la reunirea tuturor fraților români într-o aceeași țară. În cele din urmă, la Sinaia, a fost convocat un Consiliu de Coroană în ziua de 21 iulie 1914. Suveranul a fost susținut doar de Petre P. Carp, în timp ce majoritatea s-a pronunțat ca România să adopte o poziție oficială de neutralitate în acest conflict. În comunicatul oficial se preciza că atitudinea de neutralitate a României se motiva prin faptul că nu a fost prevenită de aliatul său de izbucnirea războiului, așa cum era prevăzut în tratat, iar Austro-Ungaria nu a fost atacată, ci ea a atacat prima dată, ceea ce n-a fost prevăzut în contract.

Tratatul de Alianță cu Antanta din 4 august 1916

Pe 27 septembrie 1914, regele Carol I s-a stins din viață, ceea ce a însemnat pentru România libertatea de a merge la război împotriva Austro-Ungariei. Așadar, în noul context, primul ministru a devenit figura centrală a vieții politice, deciziile sale influențând destinul istoric al României. Pentru acest lucru își va atrage renumele de „rege neîncoronat”. În perioada 1914 - 1916, cele două blocuri politico-militare, Antanta și Puterile Centrale, au încercat să atragă România de partea lor, mizând atât pe poziția ei geostrategică, cât și pe importante resurse de petrol și cereale. În această privință, curentul filoantantist a fost cel care s-a impus, prin vocea autoritară a primului ministru Ion I. C. Brătianu. Există și un curent filogerman, reprezentat de Petre P. Carp, Titu Maiorescu și Alexandru Marghiloman, însă influența pe care fruntașul liberal o avea asupra noului rege, Ferdinand I, se va dovedi decisivă. În perioada neutralității, întreaga coordonare a politicii externe românești este preluată de primul ministru, care lucra cu mare precauție, orientându-se spre încheierea unor acorduri diplomatice care să constituie garanții pentru statul român. Un asemenea succes diplomatic îl constituie „Acordul Sazonov-

Diamandi” dintre România și Rusia încheiat pe 18 septembrie 1914 la Petrograd. Prin acest acord, Rusia se angaja să garanteze și să apere integritatea teritorială a României și să recunoască drepturile acesteia asupra teritoriilor din Austro-Ungaria locuite de români, în schimbul „neutralității binevoitoare” a țării noastre.

Tot în această perioadă, guvernul Brătianu a semnat un acord cu Italia prin care s-a convenit ca cele două țări să se informeze reciproc în legătură cu orice schimbări preconizate în politica lor și să nu renunțe la neutralitate fără consultări prealabile. Opinia publică sprijinea prin manifestații noua orientare a țării, astfel că primul ministru va trece la dotarea armatei. Pe 31 martie 1916, acesta va contracta de la Banca Angliei un împrumut de 40 de milioane de lire sterline, bani ce erau destinați cumpărării de armament și muniție. Ion I. C. Brătianu a dat dovadă de multă fermitate și abilitate diplomatică, stăruind pentru încheierea unor convenții politico-militare, care să stipuleze în mod clar și concis condițiile în care România va intra în război și obiectivele urmărite de ea.

Ion I.C. Brătianu este politicianul care și-a asumat pregătirea militară și diplomatică a României în Primul Război Mondial

În intervalul neutralității României (de la începutul anului 1914, până la finele lui 1916), Ion I.C. Brătianu a fost nu doar Președinte al Consiliului de Miniștri, ci și titular al portofoliilor de ministru de Război și ministru ad-interim la Afacerile Străine. Ion I.C. Brătianu susținea declararea războiului față de Austro-Ungaria, chiar cu prețul unei înfrângeri.

”În viața națiunilor sunt afirmări de drepturi cari cântăresc mai mult decât izbânzi trecătoare...De aceea, chiar dacă ar fi să rămânem bătuți, prin faptul că patru din cele mai mari puteri au recunoscut temeinicia revendicărilor noastre naționale și au sfințit printr-un act solemn hotarele etnice ale românilor de peste Carpați, cauza românismului va face un pas înainte.”

După îndelungi tratative, pe 4 august 1916, au fost semnate tratatele de colaborare cu membrii Antantei. În baza tratatului de alianță și al convenției militare, aliații ne promiteau trimiterea zilnică a 300 de tone de armament și muniții, armata rusă urma să participe la apărarea Dobrogei în eventualitatea unui atac bulgar, iar trupele Antantei de la Salonic trebuiau să angajeze o mare ofensivă, care să rețină o parte a trupelor austro-ungare. De asemenea, se recunoștea legitimitatea unirii cu România a Transilvaniei și Bucovinei, respectând totodată integritatea teritoriului românesc. În ziua de 14 august 1916, la Palatul Cotroceni din București, are loc Consiliul de Coroană, care trebuia să decidă soarta României. Regele Ferdinand I s-a pronunțat pentru intrarea în război de partea Antantei, ținând însă să precizeze că pentru a lua o asemenea hotărâre a trebuit să se învingă pe sine, făcând aluzie la faptul că intra în război împotriva țării în care s-a născut. Totodată, a menționat că este călăuzit numai și numai de interesele superioare ale României. A fost o perioadă de covârșitoare răspundere pentru Ion I.C. Brătianu care și-a asumat pregătirea militară și diplomatică a României în marea conflagrație în care intrase țara pentru a se reîntregi cu provinciile sale istorice aflate sub dominație străină. În anii în care România a participat la Primul Război Mondial, Ion I.C. Brătianu a deținut funcția de Președinte al Consiliului de Miniștri și pe cea de ministru al Afacerilor Străine.

Intrarea României în război de partea Antantei

România declară război Austro-Ungariei la 14/27 august 1916: "România, mănătată de dorința de a contribui la grăbirea sfârșitului conflictului și sub imperiul necesității de a salvagarda interesele sale de rasă, se vede silită de a intra în linie alături de cei care îi pot asigura realizarea unității sale naționale. Pentru aceste motive, ea se consideră, începând din acest moment, în stare de război cu Austro-Ungaria".

A doua zi, ostașii români au trecut Carpații pentru eliberarea Transilvaniei. Entuziasmul preluării controlului principalelor trecători din Carpați și eliberarea unor orașe precum Petroșani, Brașov, a fost stopat de pierderea bătăliei de la Turtucaia, pe frontul de sud. Deși a luptat cu eroism și spirit de sacrificiu, Armata Română a fost nevoită să se retragă pas cu pas, copleșită de numărul și tehnica modernă a inamicului. Totodată, Antanta nu și-a îndeplinit promisiunea de a trimite trupe rusești, care să lupte alături de români și nu a început ofensiva în zona Salonic, care ar fi ținut ocupată Bulgaria. Acest fapt l-a întristat foarte mult pe Ionel Brătianu. În aceste condiții, așa cum spunea și sloganul partidului, "prin noi înșine", lupta prin propriile forțe rămânea singura salvare pentru ostașii români. Deplin convins de justetea cauzei românești, Brătianu a acționat pentru mobilizarea tuturor forțelor armate. Însă situația nu a decurs prielnic pentru armata română, soldații fiind nevoiți să se retragă pas cu pas. Armata Puterilor Centrale, condusă de generalul von Mackensen, a acționat pe mai multe direcții: în nord a spart frontul de pe Valea Jiului, în paralel înaintând pe Olt, iar în sud a ocupat Dobrogea și a trecut Dunărea pe la Zimnicea. Astfel, trupele inamice se apropiau amenințător de Capitală.

Refugiul la Iași. Campaniile din vara anului 1917

În aceste condiții, familia regală și guvernul au fost nevoiți să se retragă la Iași pe 12, respectiv 20 noiembrie 1916. Moldova a devenit un adevărat "pământ al făgăduinței". De asemenea, trupele române s-au retras pe aliniamentul Râmnicu Sărat - Viziru, între Carpați și Dunăre. La 23 noiembrie, generalul von Mackensen a intrat în fruntea trupelor sale în București.

A urmat o perioadă deosebit de grea pentru poporul român, care a trebuit să suporte refugiul, jaful ocupantului, epidemia de tifos, penuria de alimente, pierderile umane etc. Pe 11 decembrie 1916, se formează la Iași un guvern de uniune națională condus tot de fruntașul liberal. Anul următor se trece imediat la reorganizarea comandamentului, armata română fiind înzestrată cu echipament modern cumpărat de la aliați. La sporirea capacității de luptă, o contribuție importantă a avut-o misiunea militară franceză condusă de generalul Henri Berthelot. În același timp, guvernul a dat dispoziție ca întreg tezaurul românesc să fie transportat la Moscova. De asemenea, pentru a reface moralul soldaților, autoritățile au considerat de cuviință că era timpul ca statul român să treacă la îndeplinirea promisiunilor făcute înainte de terminarea operațiunilor. În aceste condiții, pe 19 iunie 1917 se promulgă proiectul de revizuire a Constituției, care consacră, printre altele, adoptarea reformei agrare prin exproprierea marii proprietăți și introducerea votului universal.

După alcătuirea foarte minuțioasă a unui plan de campanie, operațiunile militare s-au reluat în iulie 1917, când trupele austro-ungare și germane vizau atacarea Moldovei de la sud la nord. Luptând cu eroism, ostașii români au reușit să respingă în bloc atacurile inamicilor. La Mărăști (11 - 19 iulie), Mărășești (24 iulie - 6 august) și Oituz (26 iulie - 9 august), faptele de arme au reliefat spiritul de jertfă al românilor și speranța în refacerea unității naționale. "PE AICI NU SE TRECE" era deviza ce ardea pe buzele tuturor ostașilor și a ofițerilor, care luptau cot la cot cu soldații, pentru a ne întări rândurile. În octombrie 1917,

bolșevicii au preluat puterea în Rusia și au anunțat dorința de a încheia armistițiul. În aceste condiții, România rămânea izolată pe frontul din est, înconjurată de trupele inamice, astfel că avantajul oferit de victoriile din vara aceluiași an, nu a mai putut fi fructificat. La începutul anului 1918, presiunile Austro-Ungariei asupra României s-au amplificat, cerându-se înlăturarea dinastiei și încheierea grabnică a armistițiului. Primul ministru nu s-a arătat dispus să încheie o pace rușinoasă, astfel că depune mandatul guvernului pe 26 ianuarie 1918.

Armistițiul cu Puterile Centrale. Reintrarea în război. Marea Unire

Este format un cabinet condus de generalul Alexandru Averescu. Pe 24 aprilie 1918, Alexandru Marghiloman a semnat un armistițiu înrobitor, dar care a permis supraviețuirea statului român. Semnarea acestuia a fost tergiversată continuu de regele Ferdinand, iar răsturnarea situațiilor pe front în defavoarea Puterilor Centrale, a permis României să reintre în război de partea Antantei pe 24 octombrie 1918. Astfel, sfârșitul Primului Război Mondial (11 noiembrie 1918) a găsit România în tabăra învingătoare.

Anul 1918 a marcat și desăvârșirea procesului de unitate națională a românilor. Pe 27 martie și 15 noiembrie, Basarabia și Bucovina și-au manifestat dorința de „unire necondiționată” cu Patria-Mamă. Mai apoi, la 1 Decembrie, 1918 la Alba Iulia, în prezența a 1228 de reprezentanți ai poporului se proclama conform „Rezoluției” întocmite de elitele politice transilvane, Marea Unirea cu țara mamă a românilor din Transilvania, vis nutrit de veacuri de ardelenii înrobiți de Imperiul Austro - Ungar. După lupte seculare, frații români au devenit cu toții, cetățenii aceleiași patrii, România Mare. **Actul de Unire a Transilvaniei cu România de la 18 noiembrie/1 decembrie 1918 încheie procesul de formare al statului național unitar, la care Ionel Brătianu avusese o contribuție majoră.** După Marea Unire, oamenii politici le revenea răspunderea de a găsi mijloacele adecvate pentru a asigura dezvoltarea României ca stat european. Pe 1/14 decembrie, regele și guvernul au întăminat la Gara de Nord delegația Marelui Sfat Național Român din Transilvania, care aducea Rezoluția Unirii de la Alba-Iulia pentru a fi predată șefului statului. La banchetul dat în această onoare, Ionel Brătianu a luat cuvântul: "De o mie de ani vă așteptăm și ați venit ca să nu ne mai despărțim niciodată! Sunt clipe în viața unui neam de fericire atât de mare că răscumpără veacuri întregi de dureri. Bucuria noastră nu e bucuria unei singure generații, ea e sfânta cutremurare de fericire a întregului popor românesc, care de sute și sute de ani a stat sub urgia soartei cele mai cumplite, fără a pierde credința lui nestrămutată în această zi ce ne unește și care nu se putea să nu vie."

Dedicat complet intereselor țării, Brătianu considera că **nu există pentru oamenii politici îndatorire mai mare decât apărarea intereselor permanente ale țării și a demnității poporului român.** De aceea, Ion I. C. Brătianu se adresa astfel parlamentarilor, în decembrie 1919:

„Sunteți, domnilor, reprezentanții unui popor care este mândru și poate fi mândru de trecutul său, și care trebuie să aibă mare încredere în viitorul său. Nu scădeți rolu pe care el trebuie să-l aibă în lume; fiți cât de modești pentru persoana dvs., nu fiți modești pentru poporul pe care îl reprezentați !”

Pe 29 noiembrie/12 decembrie 1918 s-a format un nou Consiliu de miniștri, în care erau reprezentate toate provinciile istorice, prezidat de Ion I. C. Brătianu, președintele Partidului Național Liberal. În prima lună de la instalare, pe 15/16 decembrie, cabinetul publică decretul-lege privind exproprierea marilor proprietăți rurale din Vechiul Regat, fixând și condițiile

exproprierii. Se impunea astfel adoptarea unor ample reforme, care să rializeze România la noile realități postbelice și care să constituie premisele făuririi bunăstării unei Românii moderne și democratice.

Negocierea inteligentă, abilă și fermă de la Conferința de Pace din Paris

Principală preocupare pe plan extern a prim-ministrului român era recunoașterea prin tratat a unirii celor trei provincii cu Patria-Mamă. În ziua de 18 ianuarie 1919 au loc lucrările Conferinței de Pace de la Paris, care trebuiau să reglementeze problemele internaționale de după război. Desfășurarea lucrărilor i-a creat o mare deziluzie lui Ionel Brătianu. Conducerea conferinței a fost preluată de un Consiliu al celor patru Mari Puteri învingătoare: președintele S.U.A. Woodrow Wilson, premierul britanic Lloyd George, prim-ministrul Franței Georges Clémenceau și cel italian, Vittorio Orlando. Prin decizia acestora, România a fost trecută în rândul statelor cu interese limitate, putând să participe la dezbateri numai când era invitată, deși potrivit convenției din 4 august 1916 se bucura de drepturi egale.

Ion I. C. Brătianu, președintele Partidului Național Liberal, prim-ministrul României

Aceștia considerau că România este un stat mic cu putere militară scăzută, deci nu era o voce de luat în considerare. Marile Puteri erau cele care decideau în numele celorlalte state, hotărând ceea ce să fie sau nu stipulat în tratate, justificând că ele au dus greul războiului. Marile Puteri au pregătit Tratatul de Pace cu Germania fără a permite delegației române să-și exprime punctul de vedere, deși țara noastră a avut foarte mult de suferit din pricina luptelor cu germanii. Delegația română a fost nevoită să semneze Tratatul de Pace cu Germania la 28 iunie 1919, fără a-l putea studia sau formula în prealabil observații.

Deoarece Consiliul celor patru intenționa să procedeze la fel și în privința celorlalte tratate, în mai 1919, primul ministru român a luat inițiativa unei note verbale colective adresate lui Georges Clémenceau, prin care cerea ca proiectele tratatelor să le fie comunicate din timp, pentru a le putea analiza. Cu toate acestea, Consiliul a acceptat să prezinte la 29 mai doar un rezumat al proiectului de Tratat cu Austria, urmând ca a doua zi să trimită delegației austriece textul complet al acesteia. În urma unui nou protest a șefului delegației române, s-a obținut amânarea pentru 2 iunie a trimiterii proiectului către delegația Austriei. Documentul conținea unele clauze menite să faciliteze amestecul Marilor Puteri în treburile interne ale României. Într-un discurs rostit la ședința plenară a statelor aliate asupra proiectului de tratat și într-un memoriu adresat Consiliului, Ion I. C. Brătianu afirma că România este hotărâtă să asigure drepturile minorităților, dar ea nu poate să primească un regim special, la care nu erau constrânse toate statele suverane.

Totodată, el a arătat că România era gata să ia măsurile necesare pentru a ușura tranzitul și a dezvolta comerțul cu celelalte națiuni, în conformitate cu legislația internă. Întrucât Consiliul nu a acceptat obiecțiile formulate, la 2 iulie 1919 Brătianu a părăsit Conferința.

La 10 septembrie 1919, România a fost pusă în fața faptului împlinit, căci Marile Puteri au semnat la Saint-Germain Tratatul de Pace cu Austria. În urma notelor ultimative ce i s-au adresat, de a semna fără obiecții tratatul, Ionel Brătianu și-a dat demisia din fruntea Consiliului de miniștri pe 12 septembrie 1919, deoarece nu a dorit să semneze acest tratat.

Viața politică între 1919 - 1921. Dominația asupra scenei politice

Făurirea statului național unitar român, legiferarea votului universal și a reformei agrare au imprimat vieții politice din România trăsături noi. Faptul că toți țărani beneficiau de dreptul la vot a fost în defavoarea formațiunilor politice conservatoare, a căror bază electorală o constituiau marii proprietari funciari. Partidul Național Liberal a fost cel care a dominat scena politică din România în primul deceniu interbelic, beneficiind și de sprijinul principalelor instituții economice, care se aflau în mâna fruntașilor partidului, dar și de un anumit favoritism din partea regelui Ferdinand I. Cu sprijin "brătienist", pe 13 martie 1920, se formează un nou guvern sub conducerea lui Alexandru Averescu. Președintele Partidului Național Liberal a considerat oportună numirea la conducerea guvernului a generalului Averescu, deoarece acesta se bucura de imensă popularitate în rândul oamenilor. Liberalii au sprijinit guvernul Averescu în vederea restabilirii ordinii publice, refacerii economice a țării și legiferării reformei agrare. Activitatea de legiferare a reformei agrare, începută odată cu modificarea Constituției în vara anului 1917, s-a încheiat după 4 ani, prin adoptarea legii pentru reforma agrară. În vara anului 1921, fruntașul liberal a declanșat acțiunea de înlăturare a guvernului, considerând că momentul preluării destinului țării de către liberali se apropie. Brătianu declara: „trebuie să ne pregătim de asalt”. El a reușit să atragă în acest demers întreaga opoziție, care a început să boicoteze măsurile luate de cabinet. Acest lucru demonstrează influența pe care liberalul o avea asupra clasei politice. De asemenea, Brătianu a purtat îndelungi tratative cu Iuliu Maniu, președintele Partidului Național Român, pentru o posibilă fuziune sau coaliție de guvernare. Aceste negocieri au eșuat, din cauza faptului că cei doi lideri nu s-au înțeles la împărțirea numărului de locuri în Parlament.

Marea guvernare liberală. Influența asupra Coroanei. Constituția din 1923

Același Ion I.C. Brătianu a dominat scena politică românească dintre cele două războaie mondiale, fiind în aceeași măsură aplaudat și contestat.

Regele Ferdinand I consultă șefii tuturor formațiunilor politice, pe 19 ianuarie 1922, iar ca rezultat, Ion I. C. Brătianu este desemnat să formeze noul Guvern al României. Justificând această decizie, regele mărturisea: "Vrajba înveninată dintre partide, ca și toți cei de aici, mă silesc să nu mă bizui decât pe un singur om: Ion Brătianu". Iar cu alt prilej, a mărturisit: „Prefer să cad cu Brătianu, dacă asta ar fi să se întâmple, dar este singurul în care am încredere”.

De fapt, și când se afla pe băncile opoziției și când se afla la putere, liderul liberalilor conducea destinele țării, folosindu-se adesea de șeful statului. Evenimentele din timpul războiului și din perioada imediat următoare i-au întărit regelui credința că Brătianu era un om „providențial”, pe care trebuie să se bazeze. Ferdinand s-a lăsat dominat de Brătianu, nefiindu-se să declare

că, deși mulți apreciază pe Brătienii ca pe a doua dinastie din România, el nu vede nimic rău în asta.

După expresia lui Nicolae Iorga, "Coroana ajunsese vasală Brătienilor". Partidul Național Liberal decide să își urmeze programul de guvernare, hotărât să coaguleze toate forțele în scopul unirii tuturor eforturilor, pentru consolidarea statului de drept, a dezvoltării economice a României și a unității sale naționale

**Consiliul de Miniștri instalat pe 22 iunie 1927
În mijloc, Ion I.C. Brătianu**

Pe 15 octombrie 1922, la Catedrala Reîntregirii Neamului din Alba-Iulia, a avut loc ceremonia de încoronare a Regelui Ferdinand și a Reginei Maria ca suverani ai României Mari. Încoronarea a semnat momentul în care Ferdinand I devenea regele tuturor românilor „de la Nistru până la Tisa”. Acceptând să se încoroneze sub guvernul Brătianu, regele dovedea că era hotărât să mențină PNL la putere, fără a ține seama de opinia partidelor de opoziție. Partidul Național Liberal se consolidează prin absorbția Partidului Țărănesc din Basarabia și a Partidului Democrat al Unirii din Bucovina, formându-se astfel o suficient de puternică majoritate pentru ca proiectul Noii Constituții să fie înaintat spre dezbateri Parlamentului. Față de atitudinea agresivă a opoziției, Brătianu adopta o ținută suverană, socotind că era inutil să intre într-o polemică care i-ar fi risipit timpul și energia. În pofida tuturor protestelor violente ale opoziției, regele a promulgat noua Constituție a României, prin care se asigura temeiul juridic pentru dezvoltarea României Mari, modernizarea, progresul, dezvoltarea și democratizarea ei. Dotarea țării cu o lege fundamentală, în noile condiții de după terminarea Primului Război Mondial a devenit una dintre problemele fundamentale ale statului român. După lungi dezbateri, noua Constituție a fost votată în Adunarea Deputaților și în Senat, fiind promulgată de rege și publicată în „Monitorul Oficial” ca operă liberală. Legea fundamentală românească era una dintre cele mai avansate din Europa acelor vremuri. Brătianu, prin gândirea sa vizionară, a adus un aport de neprețuit la lansarea României pe calea progresului, din toate punctele de vedere: economic, social, cultural, etc..

Reformele pentru dezvoltarea economică a României, pentru modernizarea și democratizarea statului român

Datorită aplicării doctrinei liberale „prin noi înșine”, adică prin forțe proprii, economia românească a cunoscut un ritm rapid de refacere până în 1923, după care a înregistrat o creștere cu adevărat spectaculoasă. Totodată, articolul 19 din Constituție menționa că zăcămintele miniere, precum și bogățiile de orice natură ale subsolului sunt proprietatea statului. Ramura cea mai dinamică a fost industria, progresul datorându-se politicii guvernamentale care a vizat încurajarea promovării și apărării industriei naționale. Inițiatorul acestor politici a fost Vintilă

Brătianu, fratele lui Ionel. El a promovat o serie de acte legislative precum legea privind comercializarea și controlul întreprinderilor economice ale statului, legea energiei iar una din cele mai importante măsuri, a fost adoptarea legii minelor, toate acestea, adoptate în 1924. Aceasta prevedea articole speciale prin care se favorizau capitalul, munca și inițiativa românească și se puneau piedici în calea pătrunderii de capital străin: 51% din capitalul societăților trebuia să fie deținut de cetățeni români. Europa s-a arătat reticentă față de adoptarea acestei măsuri acuzând protecționismul „brătienist”, dar poziția prim-ministrului român a fost de neclintit, convins fiind de justetea acestor măsuri.

Cele mai multe reforme din guvernarea Brătianu au vizat modernizarea țării și alinierea ei la noile realități postbelice: legea pentru organizarea armatei din 1924, legea pentru organizarea și exproprierea căilor ferate, legea privind repaosul duminical și sărbătorile legale, legea pentru învățământul primar din 1924 (caracter „unitar, obligatoriu și gratuit”, durata fiind de 7 ani), legea organizării judecătorești din 1925, legea pentru înființarea Patriarhiei României din 1925, legea privind organizarea Bisericii Ortodoxe Române, tot din 1925. Pentru unificarea administrativă a tuturor provinciilor a fost adoptată legea din 14 iunie 1925, care avea la bază „păstrarea caracterului unitar al țării” și aplicarea descentralizării administrative. Această măsură stabilea împărțirea teritoriului României în două diviziuni administrative: județe și comune, care puteau fi rurale și urbane. În calitate de șef al guvernului, Ionel Brătianu s-a implicat în promovarea politicii externe a României. Diplomația românească avea la bază preocuparea pentru asigurarea independenței, suveranității naționale, apărarea păcii și a status quo-ului teritorial.

Un moment important pentru amenințarea dominației politice a liberalilor s-a consumat în iunie 1924, când Partidul Național Român și Partidul Țărănesc au ajuns la un acord de colaborare în vederea unei viitoare fuziuni pe baza unui program comun. De fapt, Ionel Brătianu a acționat imediat pentru sprijinirea lui Averescu pentru a constitui o contrapondere la amenințarea unei fuziuni național-țărănestice. Fruntașul liberal se baza pe influența pe care o avea asupra lui Averescu, ceea ce îi conferea avantajul de a guverna și de pe băncile opoziției.

Criza dinastică. Spre sfârșitul guvernării, Ion I. C. Brătianu s-a confruntat cu declanșarea crizei dinastice generate de o nouă renunțare a principelui Carol al II-lea la prerogativele sale de moștenitor al Coroanei.

În ziua de 4 ianuarie 1926, Adunarea Națională Constituantă a adoptat legile prin care se accepta renunțarea lui Carol la tronul României, se modifica Statutul Casei Regale, iar Principele Mihai era proclamat moștenitorul tronului și se constituia o Regentă care să exercite prerogativele suveranului, în cazul că acesta ar ajunge pe tron înainte de vârsta majoratului. Nicolae Iorga declara: „Acum nu mai erau doi stăpâni în România, ci unul singur: Ion Brătianu. Dinastia de Argeș biruise cu totul pe cea de Sigmaringen. Ion I. C. Brătianu rămânea stăpânul, singurul și absolutul stăpân al țării”. Într-o relatare a jurnalului englez „Daily Express” se scria despre situația din țara noastră. În ziar, apare o replică a lui Brătianu adresată reginei, care dorea să-l viziteze pe Carol al II-lea, pentru treburi familiale: „Dacă mă mai obosiți cu afacerile dumneavoastră familiale, voi proclama republica!” Această replică subliniază controlul politic total pe care fruntașul liberal îl avea asupra statului.

Sfârșitul activității politice

După încheierea celor patru ani legitimi de guvernare, Ionel Brătianu își depune mandatul de prim-ministru pe 27 martie

1926 precizând că PNL părăsește guvernul *“cu conștiința senină a datoriei împlinite”*.

Ion I.C. Brătianu și-a onorat cu brio numele pe care-l purta, cât și memoria înaintașilor săi. Pe lângă activitatea sa politică, personalitatea sa era marcată de o vie curiozitate intelectuală. Toată viața a citit, a studiat, având o mare pasiune pentru istorie. Mai trebuie amintit și faptul că Ion I.C. Brătianu a fost membru de onoare al celui mai important for științific și cultural al țării – Academia Română.

“Era fascinat de istorie și ajunsese la o cunoaștere aprofundată a domeniului, autodidact fiind. Era capabil să poarte discuții savante despre economia comunelor germane, despre Cezare Borgia sau despre vizirii Imperiului Otoman etc. Cel mai adesea era văzut cu o carte în mână, de regulă o carte de istorie. Purtând permanent o carte în mână, Brătianu marca distanța dintre el și interlocutor. Aura sa enigmatică îi uimea pe cei care l-au cunoscut, cu deseale sale momente de tăcere prelungită și profunde meditații. I se spunea “Sfinxul” de la Florica (locul nașterii sale). I.G.Duca sintetizează foarte bine această strategie a lui Ionel Brătianu de a-și marca autoritatea, printr-un fel de retragere: “De tânăr încă și-a impus disciplina unei vieți retrase și chiar dacă prin situațiile înalte ce ocupa era sortit să vadă multă lume, el păstra cu interlocutorii săi raporturi amabile, dar fără nici o notă de adevărată intimitate. Nu dezvăluia nimic, nu se dezvăluia nimănui. Din când în când, se retrăgea la domeniul său de la Florica, Argeș, lăsându-i pe toți să se întrebe ce face, unde a dispărut”.

În 1927, Regele Ferdinand I pleda pentru formarea unui cabinet de concentrare națională, lucru dorit și de fruntașul liberal, însă nu a mai apucat să vadă rezultatele. Ferdinand I s-a stins din viață la vârsta de 62 de ani, în 1927. Comunicatul oficial despre decesul regelui Ferdinand I este însoțit de o cuvântare a prim-ministrului liberal Brătianu, către poporul român:

„Primul rege al României Mari a murit. O boală cumplită a întrerupt prematur această domnie glorioasă care a îndeplinit visul de secole al poporului nostru. Românii nu vor putea uita niciodată că regele Ferdinand s-a sacrificat pentru binele țării.”

Intrarea în funcțiune a Regenței marca apogeeul puterii lui Ionel Brătianu, deoarece membrii acestei instituții se aflau în mod evident sub influența dominatoare a președintelui PNL.

Ion I.C. Brătianu a încetat din viață subit, la vârsta de 63 de ani, la 24 noiembrie 1927, în București, în urma unei infecții generalizate. Opinia publică era șocată, nimeni nu își putuse închipui acest deces subit al celui mai puternic om din stat. Corpul său neînsuflețit a fost depus la Ateneul Român, cortegiul său funerar a fost purtat pe umeri atât de apropiați, cât și de foștii opozanți, iar înmormântarea a avut loc la Biserica mausoleu a familiei Brătianu, de la Florica (azi, Ștefănești)-Argeș, fiind înmormântat alături de tatăl său, marele om politic Ion C. Brătianu.

Ziarul de opoziție „Dreptatea”, remarca în acele zile:

„S-a stins încă unul dintre cei care au ținut pe umerii săi greaua sarcină a realizării celui mai mare ideal românesc: întregirea neamului.”

Despre personalitatea lui Ionel Brătianu

Ion I. C. Brătianu a dominat viața politică din România cu autoritate. Toți cei care au analizat opera și viața sa, au căzut de acord că avea o vocație nativă de conducător. Fruntașul liberal a știut foarte bine să-și aleagă colaboratorii, valorificând la maximum capacitățile lor. Brătianu era un foarte bun tactician politic. Un cunoscător al liberalismului nota despre liderul liberal că era: „stăpân pe mijloacele sale, își urmărea cu precizie jocul politic, nu-l interesa modelul oratoric și

nici polemica scrisă”. Ionel Brătianu l-a pregătit pentru succesiunea la conducerea Partidului Național Liberal pe Ion G. Duca, intuindu-i capacitățile sale politice. Acesta, scria în memoriile sale că Brătianu era înzestrat cu un acut simț al responsabilității.

„El nu se hotărâ niciodată repede [...] din primul moment îi apăreau în minte toate repercusiunile probabile și posibile ale unui act, așa încât, înainte de a se hotărî să facă acel act, examina, reexamina, contraexamina toate urmările lui și nu trecea de la intenție la fapt decât după ce, cântărind toate argumentele, favorabile și nefavorabile, foloasele îi apăreau mai puternice, mai determinante decât neajunsurile. Din profesiunea lui de inginer rămăsese cu obișnuința de a nu pune niciodată piciorul pe un teren, înainte de a-l fi sondat și de a cunoaște bine soliditatea lui. Dar, o dată gestațiunea terminată, o dată hotărârea luată, nu am întâlnit în toată viața și în toată cariera mea politică, om mai neclintit în ducerea până la capăt a hotărârilor sale”.

Un factor important al dominației sale politice a fost influența pe care o exercita asupra regelui Ferdinand, mai ales prin Barbu Știrbei și Regina Maria. De altfel, Regele Ferdinand I îl considera pe Ionel Brătianu „zodia bună a României”, fapt pentru care rivalii săi politici l-au numit „rege neîncoronat”. Nu de puține ori, Ion I.C. Brătianu a fost acuzat că ar fi impus regelui ideile sale politice, însă el nu e impunea: le explica, le susținea cu argumente puternice, clare și imbatabile, iar regele le analiza, le pune în balanță și fiind convins de corectitudinea și înțelepciunea lor, le accepta și le susținea.

Ionel Brătianu era conștient de valoarea sa politică și era convins că scrie o pagină în istoria națională. Concepția sa vizionară, inteligența sa, patriotismul său și acțiunile sale politice au avut un caracter profund democratic, îndrăzneț și progresist.

Cea mai potrivită imagine de ansamblu, pentru a conchide evocarea personalității lui Ion I. C. Brătianu, este caracterizarea elogioasă pe care ministrul Franței la București, contele de Saint-Aulaire, i-a făcut-o fruntașului liberal **exprimându-și înalta apreciere față de acesta :**

„Excela în a câștiga fără să-și facă dușmani. Viitorul apropiat mi-a descoperit în el cele mai înalte calități, care îl fac unul din marii oameni de stat ai generației sale, mult mai mare decât cei "trei mari": Woodrow Wilson, Lloyd George și George Clémenceau. Nimic mai natural: la țări mici, oameni mari.”

Surse :

S. Neagoe, *Oameni politici români*

Ioan Scurtu, *Ion I. C. Brătianu*, Editura Museion, București, 1992

Nicolae Iorga, *O viață de om. Așa cum a fost*, București, Editura

Minerva, 1972

Nicolae Iorga, *Istoria Românilor*, vol. X

Ion Mamina, Ioan Scurtu, *Guverne și guvernanți. 1916-1938*,

București, 1996

www.historia.ro, enciclopediaromaniei.ro, wikipedia.org

ARTA ȘI FOLCLOR

Rodica VINCA

– artist plastic

Ne ducem cu gândul în istorie și constatăm că încă de la primele forme de organizare statală din sec. 18, cultura și civilizația română a cunoscut două curente coexistente: cel european și cel oriental. Între aceste două curente, relația dintre ele a fost și a depins de regiune, de domeniul cultural specific (arhitectura fiind sfera de coexistență și confluență a ambelor curente) în timp ce pictura în care predominau imagini legate de canoanele religioase s-a integrat în tradiția bizantină.

Tradiția culturii populare românești își are rădăcinile în cultura traco-dacică și s-a diversificat de-a lungul secolelor prin contactul cu arta și civilizația greco-romană și bizantină.

În arta modernă întâlnim o serie de elemente de cultură populară, țesăturile decorative în care un loc special îl are celebrul motiv al „arborelui vieții” din Moldova și Maramureș și motivele florale și zoomorfe în Oltenia și Muntenia.

Putem spune că relația specială dintre folclorul românesc și literatura română iluministă este determinată de doi factori, cel al caracterului rural al comunității românești care a întipărit o neobișnuită vitalitate culturii populare, și al doilea factor, cel al educației culturale în perioada de dinaintea secolului 18 și până în sec 19, compusă în principal de lucrări istorice, juridice, morale și religioase, care a înflorit în jurul curților domnești și boierești ca și în mănăstiri.

Costumul popular (imagine de pe columna lui Traian și de asemenea de pe monumentul Tropaeum Traiani de la Adamclisi) impresionează prin ținuta „simplă și dreaptă”, apoi ornamentele, cusăturile, broderiile, stilizările și coloritul (alb, negru, roșu), compoziția și materialul (țesături din in, cânepă și bumbac) sunt de un farmec impresionant.

De menționat pictura pe lemn și sticlă care reprezintă în exclusivitate teme religioase sunt mărturie a unei culturi specifice poporului nostru. Dar ce să spunem despre muzica populară, dansul popular cel ritual (calușarii) și cel distractiv (hora, sârba, alunelul), toate acestea dau o caracteristică de unicatate remarcabilă a culturii noastre.

Dacă privim perioada interbelică și ne referim la artele plastice de atunci, observăm o tendință de diversificare și îmbogățire a acestora, pictura românească absorbind experiența impresionistă și a altor curente:

Nicolae Toniza - acest artist inconfundabil interpret al „tristeților luxuriant colorate”,

Camil Rusu cu „Hora”, Francisc Shirota cu „Țărănci din Dolj”, „Odalisca”, „fata din Bucovina”, Dumitru Ghiță, Ion Teodorescu Sion „Zi de sărbătoare la Horezu”, Nicolae Grigorescu cu „Țărăncuța”, Țărancă din Muscel, toate acestea sunt câteva dintre numele de mari artiști români pe care portul popular i-a inspirat în realizarea operelor artistice.

De remarcat revenind la Toniza – lucrările lui prezintă o sobră muzicalitate picturală de o rafinată împletire a poeziei cu realitatea românească și fără îndoială, prezentarea farmecului peisajului dobrogean.

Cum poți să nu rămâi fascinat de ochii copiilor pictați de el care ne privesc astăzi cu o nostalgie inocentă, ochii aceștia mari, rotunzi, expresivi, sunt inconfundabili, pecete a stilului său de

unică poezie în arta plastică românească?

Merită menționat Teodor Pallady, prieten cu Henri Matisse, care are o rigoare în compoziția lucrărilor sale și o paletă de culori remarcabil de discretă. Henri Matisse impresionat de frumusețea portului popular românesc, a pictat celebra „La blouse roumaine”, ulei pe pânză, lucrare expusă la Muzeul National de artă din Paris. Inspirația pictorului se pare ca a fost Elvira Popescu, Elena Văcărescu și Marta Bibescu. Este o pictură care impresionează, inspirată de geniala manifestare în artă a tradiționalului costum popular românesc.

Dar și în modă : Yves Saint Laurent - o mare personalitate în domeniu, atras, fascinat de faimoasa pictură a lui Matisse a creat colecția sa din 1981 „La blouse roumaine” ca un omagiu adus lui Henri Matisse. El a afirmat că a creat această colecție vestimentară fiind inspirat de ceea ce iubește enorm: „folclorul românesc”. Această creație a lui Yves Saint Laurent rămâne una din cele mai remarcabile realizări a „regelui modei” și de aceea pictura „La blouse roumaine” a lui H Matisse a făcut înconjurul lumii în toate muzeele, ajungând și în România în 2009 la Muzeul de Artă Națională. Tradiționalul costum românesc rămâne sursă de inspirație pentru mulți designeri ai lumii.

Ia românească a intrat în moda din perioada interbelică atunci când Regina Maria a României s-a lăsat fotografiată și filmată în bluza tradițională și a rămas astfel în conștiința boemei Europe a celor vremuri. Marii artiști, Henri Matisse, Constantin Daniel Rosenthal s-au lăsat vrăjiți de frumusețea portului românesc, Matisse a lăsat moștenire numeroase picturi și desene cu femei îmbrăcate cu ie iar Rosenthal a înfățișat în tabloul „România revoluționară” pe Maria Rosetti purtând ie și năframă.

Ia românească, aceasta bluza tradițională, este un simbol al spațiului cultural și a vieții românești. Reprezintă o bogată măiestrie a țaranului român; broderia este ca o scriitură capabilă să vorbească precum orice text arheologic aproape despre ceea ce înseamnă universul de spiritualitate a celui care a creat piesa.

Putem spune că este limbajul nonverbal care reușește să transmită vizual prin simpla percepție a tot ceea ce înseamnă creativitate, talentul de a face din lucruri banale pe care toată lumea le știe: ațe, puncte de broderie, desene, ceva unic extrem de original.

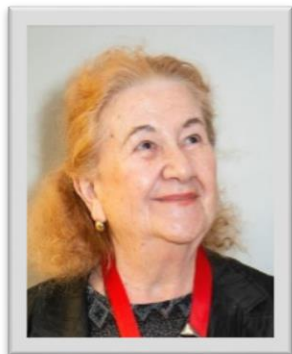
Costumul popular tradițional este un adevărat „templu la purtător” o „imago mundi” care conține sume de simboluri, revelații ale sacralului care îi dau o poveste și ne dau în același timp nouă o identitate culturală unică inimitabilă.

Și voi încheia cu poezia lui Eugen Frunza :

Mult îmi place și iubesc
Portul nostru românesc
Alba ie cu alțițe
Cu cicori și lămâițe
Și bundița ca un lan,
Picurată cu mărgean,
Și cu spice și cu fluturi,
De la vechile 'nceputuri.
Desenat cu ac vrăjit,
Râde brăul vălurit,
Sub sumanul gros de lână
Cu flori negre de fântână.
Chiar ș-o traistă uneori
Parcă scapără de flori.

RUS PORFIR - „AMERICANU”
1907 - POVESTE DE EMIGRANT
Melania RUSU CARAGIOIU

Poem-baladă, în versuri, despre încercarea de emigrare definitivă în America a bunicului meu de Melania Rusu Caragioiu

A fost odată un bunic,
Trăind în pusta legendară-
Către Panonia, un pic,
Pe Crișul alb – un rai de țară.

Acum avea nepoți – o droaie,
Cu toți bălani și rumeiori,
Desculți, pe soare sau pe ploaie,
Ca o grădină de bujori !

Stăteau pe prispă lângă „taica”,
Nici unul nu-i spunea „bunicul”,
Mâncând pită cu păraidaică;
Din porc mai era doar șoricul...

Și taica-al nostru povestea
Iar din istoria lui măiastră
Cum a plecat cu o boccea
Spre alte zări, pe marea albastră:

„Și-am mers pe jos pân' la Fiume,
„ Când mai desculț, când în opinci,
„Știți voi ce lungă-i astă lume ?
„Sute de kilometri, cinci...

„Cum am mâncat ?
„Cum am dormit ?
„Pus-am sub cap când m-am culcat
„Sacul și straiul ponosit.

„Și iată-mă-s ajuns în port
„ În soare, zarvă și mulțimi
„Și obosit – aproape mort !
„De-acum, Porfire, să te ții !...

„Am tot pândit să mă strecor,
„Să plec pe unde-a fost Columb,
„Dar era pază la vapor
„Și-l umpleau cu saci de porumb.

„M-am întremat de drumul greu;
„Găsit-am fructe pe ales;

„Parcă ieșeau în drumul meu
„Și mă îmbiau tot la cules...

„Astăzi o chiflă, mâine un fruct,
„Un somn mai bun pe lângă mare
„Și apă chiar din apeduct,
„M-au pus mai iute pe picioare !

„M-am angajat să car bagaje,
„Baloturi, saci, ca fiecare :
„Să încarc la vase și la barje
„Să-mi fac un ban pentru mâncare.

„Și așa trecură șase luni,
„În care trimiteam și-acasă,
„Erau puțini bani, erau buni,
„S-aveți ce pune voi pe masă !

„Mi-am zis atunci: „oricum ar fi,
„Aici mă zdrobesc pe nimic,
„N-am ce trimite la copii,
„Doar sărutări și-un sfanț, în plic !”

„Când eu mă căinam de zor,
„Intr-o înserare, spre amurg,
„Se pregătește un vapor,
„Să plece unde bani... se scurg...

„Și fără să gândesc nimica
„Am luat balotul și sarica,
„Am pus bagaju' în hala goală
„Și mi-am făcut o socoteală:
„Să mă ascund undeva-n cală,
„Să ies noaptea, când puntea-i goală !
„Dar cala era cu cărbune !
„ - Ce faci Porfire ? Haide, spune !

„Mi-am făcut un loc în cărbuni;
„Cărbunii doar de foc sunt buni !
„Eram peste tot bătucit,
„Dormind chircit și chinuit !

„Cum amortisem chiar de tot,
„Mă ridicam în câte-un cot
„Și mă uitam la cel fochist,
„Sau poate-l chema mașinist,
„Cum asuda și se lupta
„Până ce soba o umplea !

„Avea vaporu' o „gură” mare
„În care ardea un foc de iad
„Și-un singur om la lopătare
„Să-i dea cărbunii care ard...

„Atunci m-a fulgerat un gând:
„Eu stau ascuns și nu mai pot

„Și-am început să stau flămând
„Și ce va fi când termin tot ? !

„Când mașinistul mai ieșea,
„Luam lopata și cu spor,
„Când nu mă vedea cineva,
„Zvârleam cărbunii în cuptor.

„Până într-o zi când m-a surprins
„Că-l ajutam la munca grea;
„De-atunci necazul meu s-a stins:
„Omul, mâncare îmi aducea...

„Și multe luni au tot trecut
„Până vaporul s-a oprit
„Și-așa viață-am început
„În tărâmul făgăduit !

„Mă întrebam unde eram
„Cu alți oameni și de-alt neam,
„Dar mașinistul le-a vorbit
„Și-atunci docherii m-au primit...

„Eram, cică, la Lacuri Mari,
„La Detroit, unde samsari
„Aveau bussines și fabrică,
„În jinduita Americă !

„Am lucrat greu : docher în port,
„Din zori și până cădeam mort,
„Cărând optzeci de kile în spate,
„Câte o zi, rar, jumătate...

„Până într-o zi când un forjor,
„Lucrând ceva la un vapor,
„S-a luat de vorbă și cu mine
„Și m-a întrebat de nu știu, cine
„Ar vrea să-i fie ucenic,
„Dar nu un puști, un om voinic !
„Atunci, cu noul grai, peltic,
„În limba lui Sam, eu îi zic:
„Domnule, eu aș vrea să vin;
„Cu docheritul, e un chin !
„Și așa dintr-un hamal hai-hui,
„M-am făcut ucenicul lui !

„Și credeți că mi-a fost ușor ?
„Muncă prea grea, dar bani cu spor !
„Am început să vă trimit
„Tot ce-am păstrat, chivernisit.

„Să vă trimit, deci la părinți,
„Dolari cu zimți și fără zimți,
„Din care ați avut și casă
„Și cai și azimă pe masă !

„Am început a vorbi bine
„Acea limbă americană;
„La muncă mă întreceam pe mine;
„Aveam și bani, aveam și hrană !

„Meșterul nu avea copii;
„Din vorbă în vorbă a aflat
„Că eu aveam vreo șapte fii,
„Frumoși, cu obraz bucălat.

„Mi-a zis să merg să îi aduc
„Că el mi-i „cumpără” (?!), pe toți
„Și bune zile am să-apuc:
„Dolarii-s dolari ! Și nu-s zloți !

„Mi-a dat bilete de vapor
„Pentru copii, pentru soție,
„Mi-a urat „drum bun și mult spor !”
„Și să-i mai scriu ce o să fie...

„Și m-am întors atunci în sat:
„Forjor cu pieptul înstelat,
„Fiindcă așchii de oțel
„Aveam puzderie, prinse în el !

„Aproape în fiecare zi
„Săreau scânteii de fier aprins,
„Treceau prin șorț, ca prin hârtii
„Și-astfel, sub piele mi s-au stins !

„Le-am spus nevastei și la fii –
„Acum nu mai erau copii,
„Ci înălțati cu-acei opt ani,
„Frumoși, cuminiți, aveau și ...bani...

„Când visul de America
„I-a prin în mreaja de dolari
„Erau toți gata de-a pleca
„Spre școli străine și domni mari ...

„Și cine credeți că n- vrut
„Să facem visul început ?
„Maica, bărbana, soața mea,
„Zicea să nu mergem, nu vrea
„Să-și strice ea rostul din sat
„Acuma, când s-a mai săltat !

„Și am plecat iar, pe cinci ani,
„Tot fără voi, după alți bani...

„Părinții voștri au crescut,
„S-au însurat și și-au făcut
„Fiecare, un rost al lui,
„Doar, Oanea-mic, cel mai mic pui
„S-a dus la școli împărătești,
„Împărătești, dar le plătești !
„Și-atât de mult am tot plătit,
„De șaișpe mii am cheltuit !

„Și unchiu Oanea –i șef de gară,
„Are o slujbă grea în țară...
„Vă place să mergeți la el,
„El vă dă bani, voi într-un fel
„Îi mulțumiți cu - un coș de prune
„Și cu mult drag și vorbe bune !

„V-am povestit din păr a fir,
„Povestea mea.
„Eu, Rus Porfir !”

DUPĂ OUĂ ȘI TURTIȚE Veronica OȘORHEIAN

Oricare bucurie poate fi luminoasă ca ziua de Paști. Dar bucuria zilei de Paști, din vremea copilăriei, era străluminată pentru toți copiii din satul acela de munte.

Un an întreg, mamele puneau deoparte câte un bănuț, ca să-și gătească pruncii, în ziua cea sfântă și așteptată. Mai întâi, cumpărau bumbacul. Că și *drumul pânzei din bumbac* era tot atâta de lung cât *drumul inului* și *drumul*

cânepii. Noaptea lungi de iarnă erau cu precădere pentru tors. Primăvara, stativele satului răsunau într-un soi de întrecere, iar zilele însorite de vară erau pentru lucrul câmpului, dar și pentru înălbitul pânzelor. Prin grădinile înverzite, șiruri, șiruri, pânzele așteptau porția convenită de apă, unele din stropitori, altele din găleți, după cum avea fiecare. Învăpăiatele raze ale soarelui decolorau pânzele, până căpătau culoare alburie.

În sat, hainele de sărbătoare se făceau din pânză de bumbac, căci ajunseră și pe acolo vremuri mai bune. Sătenii au început să renunțe la cămășile din pânză de in și de cânepă, aspră și grea de atâtea încrețituri, după obiceiul locului. Încrețituri prin care, câteodată, se mai ascundeau și puricii. Din pânză de in și de cânepă, femeile făceau saci și alte lucruri de trebuință la casă, rezistente la spălături grele cu leșie și la bătăile maiului, dar și cămăși de toată ziua. Cămășile astea, *de purtat*, stăteau pe bărbați *foșfoiate* – cum încerca mama să ne explice că ar fi stat rochiile balerinelor din *Lacul lebedelor*, după ce, ajunsă în vizită la neamurile din Cluj, s-a pomenit dusă la Operă, unde mai mare i-a fost mirarea cum *zburau doamnele în rochii foșfoiate*.

Apoi, mai adunau mamele bănuții pentru papuci, basmale, postav ori păr moale pentru catrințe, petele în cozile fetelor, mărgelile de cusut cămăși, mărgelile de podoabă pentru fete, șerpăre și pălării pentru cei îndreptățiți să le poarte. Când lucrurile acestea erau rânduite, mai dedesubt, în lada de zestre, femeia purta o mândrie adâncă și nobilă că-și poate scoate bărbatul și copiii în lume, că sunt în rând cu ceilalți săteni. Da, mai dedesubt erau puse hainele pentru Paști. Adică ascunse de ochiul bărbatului. Pentru că el, bărbatul, avea alte griji. Drămuia banii pentru caiele, potcoave, hamuri, car, căruță și sanie, pentru piuar, pentru biserică, dări la stat, plata ciobanului și pentru *ziț* - dacă era aspirant la categoria bărbaților gospodari. Din piele de vițel tăbăcită și întinsă pe arcuri oțeleoase, cu patru dispozitive care se fixau pe loitrele căruței, era o minune această banchetă comodă, care conferea gospodarului un statut aparte. Când mergeau la nuntă ori să colinde neamurile din locuri mai îndepărtate, ori la vreo sfințire de biserică, mama sau bunica stăteau semețe, în dreapta omului lor, ca niște prințese - în limuzine din vremuri cu tehnică avansată. Mândri eram și noi, copiii, în momentele în care încercam *zițul* ăsta. Pe care au șezut și sociologul Dimitrie Gusti, și preotul vicar Titus M. Mălai, și istoricul Constantin Daicoviciu, și episcopul Vadului, Feleacului și Clujului – Teofil Herineanu, atunci când s-a resfințit biserica din piatră (ctitorită de preotul Anton D. Mălai), dar și compozitorii Constantin Brăiloiu, Tudor Jarda, artistul Alexandru Grozuță și o grămadă de „domni” veniți, mai târziu, să schimbe rânduiala locului. În cele din urmă, ros de vremuri, *zițul* ajunsese o piesă de prisos, aruncată într-un colț din șura gospodarului. De-acuma, ar putea fi o piesă pentru muzeul sătesc pe care ar vrea să-l reînființeze câțiva inimoși ai satului. Doamne, ajută!

În joia mare, femeile mergeau în orașul academicienilor, Năsăud, după cumpărături. Unele duceau pălăriile bărbaților la înnoit. Pălărierul întorcea pălăriile decolorate de soare pe fața cealaltă, le curăța și nu știu ce le mai făcea, încât acestea păreau noi. În vremea asta, femeile cumpărau farbe pentru vopsit ouă, haine și turtițe înșirate pe ață. Turtițe colorate roz, roșii, galbene și albe, dulci, aromate și ademenitoare, făcute de turtarii vestiți ai locului. În turte mai mari, în formă de inimă, erau încadrate oglinjoare. Turte cu oglinjoare ofereau feciorii drăguțelor.

La întoarcere spre casă, încărcate ca albinele, femeile puneau pe cap pălăriile bărbaților, să nu le boțească în straițe. Unele, cărora le dădea mâna, așezau peste cot șiruri, șiruri de turtițe. Un mers demn și avântat trăda acea mulțumire că au rezolvat ceea ce și-au pus în gând. Se îndemnau la mers, într-o veselie gureșă. În fața porților, copiii le așteptau nerăbdători și gălăgioși.

Ouă roșii vopsea tot satul. Printre ele, câteva ouă vopsite în coji de ceapă, atenuau *pomnițerul*, un roz îndrăzneț cu care vopseau ouăle numai femei alese: preoteasa, Măriuca - *privighetoarea* satului – cum o numeau muzicologii care au cercetat zona, pe Maria Precup, Veturia *boldașului* Virgil Coșbuc, Reghina lui Alexa Dragotă cel strigăuș, Reghina lui Tăpălagă, Maria lui Toma T. Artene, Rafila lui Ion Pop și Maria lui Calistru Artene. Ouă în culoarea asta, poate mai vopseau și alte femei, prin casele cărora nu ajungeam noi, până trăgea clopotul de ieșire din biserică. În coșarca femeilor pomenite, mai vedeam și ouă verzi, albastre, galbene ori lila. Înflorite păreau coșărcile lor. Și era greu să decidem pe care ou să îl băgăm în trăistuță. Totuși, aproape de fiecare dată, ne bucuram mai tare de turtițele colorate.

Pentru ziua de Paști, totul era pregătit de cu seară. Dimineața, într-un lighean cu apă, mama așeza un ou roșu, dar și un bănuț. Acolo ne spălam fața, să fim frumoși precum oul acela vopsit, iar bănuțul era semn de bunăstare. Frumoși, poate c-am fost, căci toți copiii sunt frumoși, dar banii nu ne-au gădilat palmele, decât arareori. Mama ne oferea anafura, într-un fel de ritual, și, în mare grabă, mâncam o bucată de cozonac cu lapte. Apoi, cu trăistuța după cap, porneam la drum.

Cu vârste apropiate, eram, la început, trei frați. Celui mai mic, mama îi făcuse o cămașă mai lungă, s-o poarte măcar doi - trei ani. Legat peste mijloc cu șerparul, copilului îi ajungea cămașa aproape de pământ. Mama se uita la el duios și, zâmbind șăgalnic, glăsuia: dragul mamei, ești ca un mocodean. Nu înțelegeam aluzia. Mai târziu, ne-am nădăit că cei din Mocod poartă cămași mult mai lungi decât se poartă în satul nostru.

Dintre povețele mamei, două erau repetate, să ne între bine-n cap: mai întâi, să spunem răspicat, în fiecare casă, dar și oamenilor întâlniți pe drum, „Hristos a înviat!”. Exersam: Hristos a înviat! Adevărat c-a înviat! – răspundea mama, zâmbind. Apoi, la ieșirea din biserică, să venim repejor acasă. Ca semnal, aveam clopotele din turn. La semnalul ăsta am păcătuit odată. Păcat dublat de un an în plus, adăugat vârstei de unsprezece ani. Regula era bătută-n cuie: numai până în clasa a IV-a umblau copiii după ouă. Apoi, era un lucru rușinos. Amărâtă cum eram, am socotit că mă pot furișa printre ceilalți frați și m-am erijat în căpităneasa grupului. Dar mi s-a nfundat, în casa domnului Virgil, fratele

inimșilor profesori Anton și Mircea Coșbuc. Liceanul Antonel (nepotul profesorului) m-a apostrofat, cum am intrat în casă: tu mai umbli după ouă!? Tu, fată de gazde!? Mai mare rușinea! Azi, mâine ești cât o mânzoancă! N-am știut ce să răspund, dar în sufletul meu, și de data asta, am regretat că părinții făceau parte dintre cei cărora le mai înghețau brazdele de iarbă în Poiana Tisei, nu din lene, ci din pricina poverilor care apăsau familia. Proprietățile noastre, muntoase și fărâmițate în zece locuri, aveau nevoie de multe brațe de muncă și rânduială bună în organizarea lucrului, ca să fie, la timp, arate, semănate, săpate, cosite, secerate, iar semințele treierate. Și dacă Dumnezeu învrednicește omul cu opt copii, după o naștere, era nevoie și de un răgaz de odihnă pentru nevastă. Vreme în care, noi, cei mai mărișori, îi țineam locul mamei. Nu-i vorbă! ne-a prins bine rânduiala asta.

În sfânta zi de Paști, masa de prânz avea și ea un anume ritual, care începea cu rugăciunea, apoi gustarea bucatelor sfințite. Numai așa ne sfînțeam și noi, cei care alergam o jumătate de zi să adunăm ouă și turtițe, păstrând vechiul obicei al satului. Mâncam pe nerăsuflăte, apoi număram agoniseala. Din turtițele căpătate, făceam fiecare șirul nostru, ni-l agățam după gât și ciuguleam cu reținere, să nu le terminăm prea repede. Ce-i drept, plăcerea era atât de mare, încât am fi mâncat o coșarcă de turtițe. Grijulie, mama ne amintea: *cine păstrează, are; cine nu, rabdă*, făcându-ne să păstrăm un simț al măsurii. Ouăle sparte nu intrau la numărătoare. Se întâmpla, cam în fiecare an, să pătimim câte unul pe scările lui Macidon Mălai. Casa morarului era așezată deasupra morii și scările aveau multe trepte întortocheate. În graba noastră, măcar unul din grup ajungea, pe nepusă masă, la baza scărilor, cu hainele murdare, cu ouăle sparte și cu bucuțele învinețite. Cu toate că tata ne povățuia să luăm aminte la treptele *unceșului* Macidon.

În după masa zilei de Paști, lumea se aduna pe Față ori pe Luncă, la hapuc. Mingea asta era făcută din păr de vacă balmăjit cu salivă ori din vâcălie. Când era vorba de vâcălie, era treabă de bărbat. Ori tata, ori frații n-aveau decât să cioplească vâcălia, până-i confereau formă rotundă. La cealaltă minge, îngheșuiala era mai mare. Nu ne dam rând la țesălatul vacilor, să adunăm grămăjoare de păr și apoi să ne dichisim fiecare mingea. Făceam un gogoloi dintr-o cantitate mică de păr, apoi scuiam spornic peste el și-l rostogoleam strâns între palme, mai adăugam păr și iar scuiam gogoloiul, urmărind nerăbdători cum crește. Hapucul era gata, atunci când creștea cam atâta cât să-l putem prinde bine în mâini. Cu timpul, unii au început să-și procure minge din cauciuc și, pe vârste, jucau diferite jocuri, până către seară.

Jocul în chioșc era slobod numai a doua zi de Paști. Ceterașii cântau de zor, iar tinerii jucau sub privirile căutătoare și bănuitoare ale sătenilor. Câțiva copii zvăpăiați se aplecau și priveau curioși pe sub poalele involburate ale fetelor. *Mă'!*, *nu vi-i rușâne?*, glăsuia câte-o femeie. În hohote de râs, zvăpăiații se ascundeau unul în spatele celuilalt, chicotind. Apoi, o zbugheau afară. În gura uliței, Verginica Ban sosea cu înghețata. O înghețată bună, de casă, făcută după o rețetă săsească îmbunătățită cu grosior. Cu înghețată cinsteau feciorii drăguțele, în pauzele în care ceterașii își trăgeau sufletul. Vreme în care, fetele se bucurau din plin, învăluind feciorii în priviri binevoitoare și dragăstoase.

MIRAJELE VERII

Lia RUSE

FIORUL VERII

Vara, când soarele, în zori, se-aprindea ușor
 Și umbrele nopții dispăreau obosite
 Priveliștile verzi, parcă erau vrăjite
 Și totul răscolea al clipelor fior...
 Dimineața intra-n viață surâzătoare,
 Își potrivea ceasul, argintie și atingea
 Cu degete fine aerul ce palpita,
 Sublime scăpărări jucăuse pe zare!
 Eu urmăream tăcută și plină de iubire
 Privind armonia voioasă-a deșteptării,
 Mișcările treptate ale luminii, din fire,
 Închegându-mi visul în dorul ascultării...
 Și-n timp ce soarele pe boltă se instala
 Sunete, suav, se ridicau spre cer
 Punctate de bătaia ceasului. Un mister
 Ce veșnic, la realitate ne trezea...
 Lumina, pe furiș, cucerea întreaga zi
 Cu aurul ei înalt de vară fierbinte,
 Ne sufoca temperatura înaltă și...
 Căutam, în jur, răcoare să ne alinte...
 Toate frunzele, abia, şușoteau, spre seară
 Timp grăbit!...Soarele, cu genele lăsate,
 Discret se retrăgea, ca noaptea sa apară
 În aerul, mai rece, prin umbre răsfirate

MIRAJELE VERII

Mi te aștept, din clipă în clipă, cu dorul aprins
 Miraculos de tandră în peisajul verde,
 La ora mea de taină, tu ești cel mai frumos vis!
 Fermecătoare vară, din ochi, timpul te pierde...
 Mă tot îmbăt, cu tine, din cupe de iubire
 În repetate clipe spre amintirea vieții,
 Candoarea e în mine și printr-o presimțire
 Te-am prins venind ușor, în zorii dimineții.
 Și ai venit! Te simt un joc de umbre și lumini
 Câte-odat-un fel de jar pe liniștea târzie
 Și... ținându-mă captivă în ochii tăi blajini
 Ai rămas ostatică în mâna care scrie.
 Am viața înflorită când tu ești lângă mine
 Și inima mi-e, parcă, o briză prin petale,
 Zboară fiori prin sânge când povestești agale,
 Din iunie în august, basme de vrajă pline.
 Scurg, clipe, clepsidrele uitate în răscruce
 Și drumurile-s obosite de prea mult umblet!
 Atâta bucurie doar, vremea ta aduce!
 Când versul stă de pază la porțile de suflet

CHIPUL VERII MELE

Pe chipul verii mele care-a trecut,
 Cu mult avânt, m-am ridicat din umbră
 Spre visu-acela aprins și... atât de mut,
 Din vremea ce-a lăsat gândire sumbră.
 Ca liniștea crescând, treptat, o șoaptă,
 Mai princiar și mai a strălucire
 Am rezistat, tot răul, prin iubire
 În epoca minciunii-atât de coaptă.
 Ce-aș mai putea, să spun, acum? E târziu...
 Lumea e plină de istorii triste.
 Azi, în viața mea e totul argintiu!..
 Pe foi de carte cinstea să m-asiste!

.....
 E basmul unui secol cu gust amar,
 Ciudat, cum a crescut chiar amăgirea:
 O vreme fără rost și fără de-hotar...
 Ar trebui uitată și-amintirea!

.....
 Totuși, de-undeva-ascunse,...încet,..
 În minte-ți vin faptele lor de fluturi
 Și-ți mușcă gândul un dinte violet!
 O,.. ca să uiți, ca plop,-n loc, te scuturi...

NOPTI TANDRE

E vară cu nopți dulci sub luna de vis,
 Stele pe sub cer și albastru... și dor..,
 Amintiri, cu noi, tot mai scot din abis
 În jocul clipelor ce-aleargă ușor...
 Mi-e bine-ntr-un ieri ce-aș vrea să se-ntoarcă!..
 În gânduri mă las cu o sete, de ploi
 De cântec, de drag...și îngerii încearcă
 Să ne lase,-n aceeași poveste, pe amândoi.
 În noaptea de șoapte, sub cerul de har,
 Lujeri de-aromă albă, din crini, se rup
 Rotiți, tot mai zboară-n aer de cleștar
 Și-n valuri mi s-așază ca voaluri pe trup.
 O fluturare se prinde-n anotimp
 Luminează suav și cântă tăcut,
 M-aș face umbra iubirii peste timp
 Și-n tic-tac, duios, m-aș întoarce-n trecut.
 E vară cu nopți tandre ițite în var,
 Mângâieri și alint pe-un cadran de ceas.
 Mi-e bine-ntr-un vis de secundă și... iar
 Mă trezesc, surprinsă,-n vremea ce-a rămas

ANUNȚURILE COMUNITĂȚII

Grupaj realizat de Victor Roșca

NOTĂ: Toate activitățile culturale care se desfășoară la Sala Parohială „Pr. Petre Popescu” sunt suportate financiar de Catedrala Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, proprietara imobilului

**Biblioteca „Mihai Eminescu”
a Bisericii „Buna Vestire”**

Biblioteca este deschisă:

- marțea și joia între orele 11:00 – 13:00, de pr. Liviu Alexandrescu, și
- duminica între orele 11:30- 13:00.

Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5.000 în limba română și circa 15.000 în limbile franceză și engleză.

**Școala duminicală
pentru copii
a Bisericii Buna Vestire**

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmit copiilor iubirea de semeni, generozitatea, respectul față de părinți. Copii sunt în vacanță.

Abonamente

Vă rugăm să vă abonați pentru susținerea revistei. Costul anual este de 25\$.

1. Dreptul de a reproduce și de a difuza din revista „Candela de Montreal” este rezervat numai redacției.

2. De conținutul articolelor din revistă este răspunzător autorul.

* Candela pe internet:

bunavestire.ca/revista-candela

sau contact la

<http://pages.videotron.com/romanblt/>

**ABONAȚI-DONATORI
CANDELA 2018**

Wladimir Paskievici	400\$
Total	400\$

**Programul
Slujbelor religioase**

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 – Utrenia;
- Orele 10:30 – Sfânta Liturghie.

În fiecare vineri la orele 18:00 se oficiază Slujba Acatistului și Taina Spovedaniei.

**Sărbători religioase și
programul liturgic**

- Marți 6 august, Schimbarea la Față a Domnului Nostru Isus Christos;
- Joi 15 august, Adormirea Maicii Domnului;
- Joi, 29 august, Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul.

Servicii religioase

Anul	Botezuri	Cununii	Înmormântări
2009	113	19	9
2010	124	17	4
2011	128	19	4
2012	101	15	4
2013	121	25	10
2014	129	18	4
2015	89	12	7
2016	119	15	2
2017	85	15	6
2018	73	15	4
Total	1082	170	54

**Să ne cunoaștem
profesioniștii din comunitate**
**Me CEZAR CATALIN MIHAI
Avocat**

5497A, Ave Victoria, Bureau 104,
Montréal (Québec) H3W 2P9

Tel. : 514-341-5330, Fax: 514-341-8626
– Imigrație

– Drept matrimonial (separări, divorțuri, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, omologări testamentare etc.)

– Drept imobiliar (defecte ascunse de construcție ori vicii de sol; recuperarea comisiunelor datorate agenților imobiliari)

– Régie du logement

VIOLETA PÎRVU
Courtière immobilier agréé

333 Champagne, St-Eustache J7P 2H4

Cell: (514) 567-4619

Courriel: info@Ianuarie

2019violeta.ca

**Cele mai bune condiții pentru clienții
români la www.violeta.ca**

Comunicat: Cenacu Eminescu

Vă mulțumesc pentru participarea dumneavoastră la întâlnirea de ieri, 20 iunie. O întâlnire cu subiecte variate și surprinzătoare sub unele aspecte.

Remarc prezența doamnei Ionela Manolescu, o somitate a comunității literar-artistice de la Montreal.

Salutăm și debutul la Căminul nostru a poetei și prozatoarei Elsa Dorval Tofan.

Vă atașez câteva fotografii pentru amintire.

O vară plăcută, caldă și odihnitoare!

Ne vom revedea joi 19 septembrie, după lunile de vacanță.

Cu stimă și respect, Leonard I. Voicu

George Georgescu - un suflet de domn – ne-a părăsit

Pe data de 23 iulie 2019 s-a stins din viață, la vârsta de 92 de ani, în Ottawa (Canada), scriitorul și artistul plastic George Georgescu.

Un soț devotat, timp de 65 de ani, pentru soția Georgeta, un tată iubitor fiicei sale Denisa și ginerelui Scott și bunic duos celor două nepoate, Ruxandra și Yvonne, George a însoțit familia iubirea pentru Dumnezeu și pentru valorile naționale și universale. Le-a transmis dragostea pentru limba și civilizația românească și pentru viața spirituală.

*

În anii 1947-1949 a scos un ziar al organizației Garanția Intereselor Românești – GIR, fiind implicat, ca mulți alți tineri, într-o luptă inegală cu forțele comuniste.

„Garanția Intereselor Românești (Georgescu, Ionescu, Rădulescu) având drept fondatori pe cei enumerați mai sus, a fost o organizație anticomunistă, iar ziarul nostru, RĂBOJ, conținea articole ce demascau ordinea comunistă instalată de trupele sovietice. Am creat această organizație din dorința de a deoala gândirea tineretului din România, într-o perioadă când țara era torturată de oamenii credincioși Kremlinului. Am editat ziarul RĂBOJ la mașina de scris și am scos circa 100 de numere, până în ziua arestării mele. Am fost arestat pe Bulevardul Brătianu, când lipeam afișe anticomuniste. Apoi a urmat viața în lagărul de internați politici de la Caracal și Slobozia, viață care a fost un chin.”

Susținător al diasporei române din Canada, a participat și prezentat lucrări la conferințele Câmpului Românesc din Hamilton, alături de alți colegi de pană: George Bălașu, Dumitru Puiu Popescu, Mihai Gheorghiu, Florian Buchiu, și mulți alții.

În cadrul emisiunii în limba română, a postului de radio Ro-Magazin al Universității Ottawa, a prezentat câțiva ani editorialul politic.

Sărbătorirea înființării Asociației Canadiene a Scriitorilor Români este marcată anul acesta prin apariția unui Album Aniversar, rod al inspiratei imaginații și a neobositei activități a vice-președintei organizației, doamna Cătălina Stroe. Un omagiu adus acestor „profesioniști cu vocație de scriitori” pe care îi prezintă în mini fișe de activitate și-i grupează în ordinea vârstei.

Cuvânt de mulțumire

Mulțumesc tehnoredactorilor, pentru prețioaselor colaborare și membrilor ACSR, care au avut amabilitatea să îmi ofere informații personale, pentru realizarea albumului aniversar. Acesta le va fi oferit, în dar, la întâlnirea festivă din luna septembrie 2019. Vă urez să vă bucurați de viață, în sănătate și cu iubire !

La mulți ani !

Cu drag,
Cătălina Stroe
-vicepreședinte ACSR

Cuprins

EUGEN ENEA CARAGHIAUR / 5
VICTOR ROȘCA / 7
VLADIMIR PASKIEVICI / 8
DOINA HANGANU BUMBĂCESCU / 10
LIA FILOTEIA RUSE / 12
IONELA MANOLESCU / 14
MELANIA RUSU CARAGIOIU / 19
ELENA BUICĂ / 21
RADU MARIN ROȘCANU / 22
BASILICA SFÂNTA SOFIA / 25
JACQUES BOUCHARD / 26
MIRCEA GHEORGHE / 30
VERONICA PAVEL LERNER / 31
DUMITRU ICHIM / 32
ALEXANDRU CETĂȚEANU / 38
CĂTĂLINA STROE / 42
IN MEMORIAM / 44
AL (PAL) FRANCISC / 46
FLORIN ONCESCU / 47
DAVID SILVIAN / 48
LEONARD IONUȚ VOICU / 49
MILENA MUNTEANU / 51
CARMEN POENARU (DOREAL) / 52
CARMEN ILEANA IONESCU / 53
CORINA DIANA HAIDUC / 54
CRISTINA MIHAI / 55
ELIZA GHINEA / 56
DRAGOȘ SAMOILĂ / 57
PAGINĂ DE ISTORIE / 58
CUVÂNT DE MULȚUMIRE / 61
HOROSCOP / 62

